

RAISA BOIANGIU

Năzbătiosul - furios, cu grație

Redactor: Claudia Miloicovici

Tehnoredactare și copertă: Georgiana Oprescu

Corectură: Oana Băluică

Ilustrația copertei: Leon Spilliaert – *Bărbat tânăr cu eșafă roșie* – 1908

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BOIANGIU, RAISA

Năzbătiosul – furios, cu grație/ Raisa Boiangiu; editor:

Florea Firan. – Craiova: Scrisul Românesc Fundația -

Editura, 2015

ISBN 978-606-674-065-4

I. Firan, Florea (ed.)

821.135.1-94

© Raisa Boiangiu

© Scrisul Românesc

Fundația–Editura, Craiova, 2015

Tel./fax: 0722.753.922; 0251/413.763

Email: scrisulromanesc@yahoo.com

RAISA BOIANGIU

**Năzbătiosul - furios,
cu grație**

roman

Scrisul *Românesc*
Fundația – Editura

Clopoțelul de început

Toată viața am căutat un alter ego și nu știu să-l fi găsit. Dar îl simt în mine ca și cum l-aș fi găsit, ca și cum ar fi posibil să-l fi aflat și să nu-l știu cu exactitate: ce formă are, cum arată, ce gândește, dacă gândește, ce face, dacă face ceva sau numai există pur – cu adevărat pur și simplu. În adevăratul înțeles al cuvântului simplu.

L-am aflat, nu l-am aflat?! Sunt aproape de el? Nici nu știu dacă este de genul feminin sau de genul masculin. Dar asta are mai puțină importanță. E un fel de plasmă pulsatilă, care păstrează veșnic o anumită distanță convenabilă față de mine și nu se desparte niciodată de mine. Poate că numai în somn, dar și atunci cred că mă veghează: nu e un înger, (nu sunt un copil, chiar dacă mai am ceva din plămada unui copil) nu e un diavol (deși structura diavolului e prea complexă se pare, și nu știu cum arată), dar îl îngădui lângă mine ca pe celălaltul meu seniorial, cum ar fi zis Barthes, pe care l-am iubit cândva și din care mi-au rămas multe ecouri și poate și din Jung, cu sinele „său“ și cu inconștientul colectiv.

Arhetipul meu mitizat este, așadar, un posibil obiect ce plutește alături, n-are postament, nici conștiență severă, exactă, concretă. E un ce oarecum ridicol, dar eu, eul meu, îl privesc cu seriozitate și-l admit vrând-nevrând, știind că el este și atât. De parcă dacă el ar dispărea, eu n-aș mai fi. E ceva în conștiența mea, din persoană, care mă individualizează, mă face să fiu, să exist. Mă extinde în spații, mă leagă de locuri, mă face să locuiesc undeva și cândva. (Ce savantlâc!). De fapt, e o umbră imaginară

care nu-mi dă pace, o dedublare care mă echilibrează, mă lasă liniștii mele – „vijelioase“ în adânc.

Gata sunt.

Și din asta ce poate ieși? Că l-am găsit pe celălalt și prin el m-am recunoscut. E mult? E puțin? E ceva.

M-am recunoscut.

Când s-a întâmplat asta? Că e „o întâmplare a ființei mele“.

Păi, cum ar zice nepoțica mea, asta s-a-ntâmplat când așteptam să se nască, să se ivească în lume primul meu copil, cu adevărat întâiul meu făt. Nu vrusesem să-l tai, să-l înec în sânge. Ziceam că dacă e primul zvâcnet în mine de om, de altceva decât eu, să-l păstrez. Întrucât, fiind el întâiul, putea fi purtător de tot ce aveam eu mai bun în interiorul meu dăruit de alții, lăsat ca sămânță, de cine știe când și de unde.

Și așa – așteptând eu să scot din mine o ființă, o altă ființă decât ființa mea – am făcut un drum ca o întoarcere în timp, într-un sat, în satul soțului meu, că satul meu nu mai exista pe harta țării.

Urma să mă întâlnesc cu trecutul meu, prezent în mine în forme obscure. Atunci, putea fi el în carne și oase (în oase și carne?!).

Oho! Ce drum a fost – palpabil și acum – cu miros de praf. Ce autobuz hârbuit, pe drumuri de țară nefinisate. Și acum îmi stăruie în nări și-n gât mirosul de benzină și de altceva ce-mi rănea traheea – provocându-mi tuse. Tusea ce-mi zdruncina fătul – care se zbătea neputincios în cuibul lui tulburat. Drumul, bineînțeles, avea și gropi și... dădeam în gropi, că altfel nu știam să circulăm, evident. Până și voma fusese prezentă (într-o mânășă de piele), clasic, voma cu diverse motive, sau că așa se-ntâmplă în astfel de cazuri. Eh, nu-i asta, asta. Ceea ce trebuia zis și urmează să zic era și va fi fost – întâlnirea cu un fel de celălalt al meu în oase și carne.

Am asistat la o reîncarnare?

Draga mea, chiar? Reîncarnarea cui? Poate a fratelui meu pe

care-l pierdusem, când, nu știam, el rămânând acolo, departe – pe alte meleaguri rupte de țară.

Mă întorceam la rude, la oameni, la porcei, la căței, la cocoși – cum altfel? Și la ceva ce se chema viață – mai plină – la ceva ce-mi amintea pipăibil, vizibil, de copilăria mea dusă – apusă. Of!

Dar nu e vorba de asta. Să spun despre mine n-ar fi interesant. Eu – fără acel ceva dinafară și totuși, dinlăuntrul meu n-aș fi interesantă ca *story*. Ce să spun despre mine, fără acel altceva? Aș fi atât de săracă încât aproape nici n-aș exista.

Trec pe recepție și aduc cu mine înspre alții povestea, bucățica lui de viață, așa cum am simțit-o, cum am văzut-o și cum am gândit-o eu.

A fost un moment de la care totul a pornit, de la care totul s-a dezlănțuit și el și-a lăsat adânc amprenta în ființa mea. Ceva din el îmi aparține și-mi va aparține și mi-a aparținut dintotdeauna.

Prin el, am putut ajunge în centrul meu, adică, în ceea ce am eu mai bun și mai firesc.

Doamne, exist, mă pipăi și zic iarăși: sunt!

Suferințele lui au fost ale mele (posibil?). El le-a trăit, eu le-am gândit și simțit.

Cine sunt în relația mea cu el: o mătușă incomodă, insipidă, destul de banală și în aparență (sper), fără strălucire. Poate cu un interior mai bogat, mai populat cu diverse imagini.

Clopotele sună...

Imaginea – care-mi apare în legătură cu el, este aceea a sosirii în sat a soțului și a mea, în satul natal al soțului meu. La cursă ne-aștepta nepotul. Era scund, aproape blond, cu părul creț. Avea vârsta aceea frumoasă – șaisprezece ani – cea mai frumoasă vârstă. Avea o vioiciune de spirit în privire: m-a uimit. Unde mai văzusem o asemenea sclipire? Când? Parcă-l știam de când lumea. Atât de familiar, de direct, de concret ne-a întâmpinat, încât, deodată, mă regăseam pe mine în forma mea masculinizată, adolescentină.

Ne-a luat valiza cu care venisem și-n viteza cea mai deplină, ca a unui copil pornit la joacă, ne-a însoțit înspre casa bătrânească.

— Așa se cuvine, primul drum trebuie făcut la casa bătrânească, pe urmă, vă mutați la noi.

Parcă venisem să mă întâlnesc cu străbunii mei (care nu erau ai mei, dar el voia să mă apropie tocmai de ei), să-i pipăi, să mă integrez degrabă lucrurilor. Voia – simțeam – ca eu să fiu a locurilor, chiar dacă nu mă născusem acolo. Mă ducea acasă. Ce sentiment nemaitrăit de la șase ani, de când mă refugiasem de pe malul Nistrului. Aici erau Jiul și casa bătrânească (cea rămasă în Basarabia revenea acum în alte forme, dar revenea aici, simțeam).

Umărul lui îmi atingea brațul. Povestea cu vervă, o vervă pe care n-o mai întâlnisem la nimeni până atunci. Totul învia împrejurul lui, nu doar prin vorbe, ci și printr-o gestică bogată, evocatoare:

— Aici stau Crișuleni, dincoace Chenoieștii și aici e ulița Rușenilor.

Un gard căzut în interior, un lanț la poartă cu lacăt, un câine alb-mișos în lanț, lătrând răgușit, cu obidă, ciudos pe lume și pe locul ostil, ciudat de ferecat.

Aici e cineva care nu prea se bucură de oaspeți, dar n-are importanță, așa e ea...

Știam din vorbele soțului, eram prevenită. Și totuși, adevărul vorbelor lui părea mai deplin. Mă convingea, mă întemeia.

— Piaza rea a familiei. De când a venit ea aici, toate au mers pe dos.

Știam și asta. Ce ființă malefică: soția unui frate al soțului, neagră și-n cerul gurii, neagră da, așa era, ca sticla lămpii afumate. Ce mirosuri combinate apoi, în noaptea neagră, în patul cu paie, ușă închisă peste mucegaiuri irespirabile. Să respiri și să visezi având coșmaruri. Spune visul ce vrea el să spună. Și-l pricepusem: eram atât de concret în lumea aceea, după ce el, nepotul – Ion Lucian ne vorbise ceva despre idealurile lui:

— Vom face noi dreptate, suntem câțiva...

Mi se adresase în special mie. Ca o destăinuire necesară. Dacă eu n-aș fi venit, cui i-ar fi spus? Eu trebuia să vin. Și-n timp ce-l ascultam cu atenția sporită, în trupul meu zvâcnea tare viața pe care o purtam cu mândrie – burta mea semănând cu un cap țuguat. Oare ce purtam în țuguul vizibil?

— Vom face dreptate – repeta pentru el. Cu mine vorbise deja. Știa că-l auzisem. Puteam să nu-l aud? Oricând va răsună în mine vorba lui: dreptate. Întâlnisem, deci, pe cineva care voia să facă dreptate și nu numai el singur, ci și cu alții. Era naiv, era o copilărie afirmația asta, un curaj de mușchetar dezlănțuit. El citea mult? Ce lecturi îl influențaseră? Dar în timp ce „al meu“ îl privea cu oarecare blazare, eu mă lăsasem sedusă: aș fi vrut să mai fiu cu cel ce-și asuma un asemenea rol. Și eu naivă: aceeași fibră de neadecvare la realitate, eu privind în ideal, el încercând să transpună idealul în concret. În ochii lui – zvâcnetul ciudat al sinelui său bogat.

S-a născut: primul beng

Aflasem atunci și mai demult din povestirile soțului că nepotul Ion Lucian purta cu sine și un nenăscut cu viață, pe Ion. Fuseseră doi – gemeni. Iarnă. Ger cumplit. Vifor cu șuiere sinistre pe la geamuri. Lupi veniți până în curte, urlând. Mama cu groază tremurând, aștepta nașterea. Era o vecină grăsană alături. Ieșea cu greu din trupul mamei, unul mai mare ca un mât – nu respira. Mama, pe la icoane:

— Doamne, dă-mi-l! Îi mai murise o fată. Dorea acest copil din tot sufletul, îl așteptase. Ieșise mort. Mama, tristă, blestema imaginea din icoană. Bărbatul era plecat la ibovnică, o văduvioară plină de foc, o brunetă drăcoasă. Să-l blesteme și pe el, ea, lipsita de noroc. Cum sta așa, aproape fără sine în genunchi, ceva, un zvâcnet interior o încerca. Ce-o fi? Își pipăia lăcașul cald și încă plin. Mai mișcă? Un plâns interior se auzea. Ce-i asta? Sufletul ei care plângea? Și când lupii dădeau glas la ușă, râșcâind cu labelle, își făcu loc și Lucian, cu țipăt, rupându-i cărnurile zdrențuite: oricum, dar să iasă. Ce, îl uitaseră ursitoarele înăuntru, voiau să nu mai fie? He, he! Le arată el: voința lui de a ieși, chiar fără voia mamei, care habar n-avea că mai avea un prunc și acesta era viu și dornic de a trăi și răzbate prin propriile puteri.

Pentru cine bat clopotele?

După câteva luni de la întâia noastră întâlnire (de spirit, de miracol?) el fusese arestat.

Îi găsiseră în buzunarul de la sacou, în timp ce erau adunați în parc în grup, niște versuri de Goga. Erau o crimă aceste versuri? N-am înțeles de ce, dar cum absurdul funcționa perfect pe atunci, îmi imaginez că era firesc într-un absurd perpetuu ca niște versuri de Goga să provoace asemenea efecte: arestarea lui Ion Lucian.

Mai ales, că le și recitase în parc, pe o tribună improvizată într-o d.a. de iunie, a anului de grație tragică 1959, e, he!

Eroii sunt vânați astfel. După ce-au cântat *Deșteaptă-te române* cu aplomb și-au recitat din Goga, după momente sublime de revărsare de energie colectivă, l-au ridicat. Dacă ar fi fost singur și-l apucau asemenea accese de actor, n-ar fi fost nimic, în cel mai rău caz, îl catalogau drept nebun, dar așa, tupeul nemăsurat de a spune și altora ce simți poate constitui și este o crimă. Libertate! învinsă în concret. Nașterea în chinuri a mamei ce mai conta. El urma să se nască din alte chinuri: prescrise de oameni. În fața cui să-ți mai arăți orgoliul de prins – fără vină încarcerat. He, he! El și profesorul de istorie al liceului fuseseră considerați capi. El, capul unei conspirații? Cum să nu te crezi Mesia –Eliberatorul. Aproape fără voia lui, devenea erou. Ce statut la frageda lui vârstă care predestinează.

N-a povestit nicicând ce-a suferit acolo. Zicea numai c-a fost foarte greu de îndurat, că lucrul la stuf, la canal, cu marșurile acelea lungi, interminabile, cu frigul băgat în oase

până la distrugere nu putea fi descris. Cum să descrii suferințele autentice, nu cele inventate, zilnice, ci unele care ating veșnicia, adâncurile nebănuite ale ființei. Pe-atunci, la șaisprezece ani, eu studiam cartea cu iz psihologic: *Arta de a suferi*. Într-adevăr, trebuia să posezi arta de a trece cu grație prin infern. El fusese în infern. Atingând pragul de jos, putea să-l vadă și pe cel de sus? Acolo îl cunoscuse și pe popa Raul, pe istoricul Z. și pe scriitorul Iv., iar, mai presus de toți, mai apropiat întru spirit îi fusese Ion O., dramaturgul, care-i dedicase și-un volum de piese de teatru, pe care-l tipărise în țară după ispășirea pedepsei (fără vină), vina fiind a tuturor, de a exista într-un astfel de loc. Volumul a avut liberă trecere după aparentul și vremelnicul dezgheț de după 1964. Hm, hm! Dragoste. Cum să iubești? Ce? Ion – actorul, personaj generic îl învăța versuri de Eminescu, expresii uzuale în franceză și germană, aproximativ tot ce știa el ca om de cultură și, mai tânărul nostru nepot, în momente de răgaz, cât de puține erau acolo, se instruia c-o sete care spera să dureze întreaga viață: o proiecție a unei stări de grație.

Așa că, acolo, fusese un personaj destoinic, cu voință de instruire, învățând și tot felul de practici de supraviețuire, printre care credința avea un rol primordial. Adormea – după zile de chin – cu vise de lumină, iar razele care intrau în celulă prevesteau lumea cu lumina ei benefică, ce i se putea revela curând. La tinerețe, disperarea n-are culoarea veșniciei, oricând, cea mai mică fisură a nedreptății, fiind dătătoare de speranță.

A supraviețuit, uneori nu credea. Mai ales când a fost bolnav și a ajuns la infirmerie. Îl întâlnise pe tata acolo, îl închiseseră și pe el cu un motiv pueril, că zisese ceva de regim, drăcuise. Drăcuia zilnic, temperament impulsiv, dar chestia asta n-avea semnificația unei conjurații voite, a unei subminări a ordinii publice. Îl condamnaseră.

Medicii, ei se pare că i-au rămas în memoria afectivă, în subconștient, îi simțea ca pe niște izbăvitori, vindecători de nevroze. Treaba asta i se părea cea mai umană din toate: să

vindeci trupul-trup, ca să reziste apoi, ispitelor de tot soiul. El știa că unii nu rezistaseră torturilor: suferind până la capăt, pierind, alții cu voie sau fără voie colaboraseră, că numai astfel mai puteau spera la ieșirea dintre ziduri.

Cei douăzeci și unu de ani ai lui de condamnare inițială, la recurs, deveniseră doisprezece și apoi, fuseseră efectiv cinci.

Spunând cinci ani pare puțin, dar numărând zilele și nopțile „petrecute“ acolo, pot fi chiar o viață de om (de câine, de animal). Câți muriseră? Nu le ținea numărul. Își zicea: să reziste. Să trăiască. Acolo nu voia să știe de ani, de timpul care trece.

Era un miracol că scăpase viu de acolo. De acum, urma să caute dragoste, dragostea ca un tot (incluzând și femeia).

În căutarea fructului oprit

Căuta vinovați pentru absența lui nevoită? Nu! Ce să cauți? Mersese acasă, la mama îndurerată, slabă, neiubită de soț, nițel băutoare, posibil o moștenire de la tatăl ei – învățătorul, căruia-i murise nevasta și se-ncurcase cu alta, cum să crești singur trei copii: două fete și-un băiat?

Icoana lui Iisus cu Fecioara Maria îl îndurerase mai mult decât mama îndurerată. Parcă acea icoană: mare, prelungă, cu ramă ovală, atârând pe un perete întreg i-ar fi vorbit de suferință, de așteptare cu tragism, de înțelegere și recunoaștere. Se-nchinase cu evlavie, liber de astă dată de a se ruga. Băuse zdravăn, și-n camera de la stradă vomitase cu aplomb – trebuia să facă ceva deosebit la ieșirea de acolo și făcuse. Doamne, întortocheate sunt căile tale!

Nu mai recunoștea nimic din ce lăsase. Parcă și oamenii erau alții: mai neinteresanți, mai indiferenți. Ce le păsa lor că el lipsise de acasă aproape cinci ani. Fusesse parcă plecat într-o lungă excursie, poate într-un labirint din care reușise să iasă și cu asta basta! Venise acasă: ce voia să i se facă, ce osanale să i se dedice? Eroismul lui, la care visa, nu exista, de fapt, în cugetul celorlalți. Zăcuse în casă un număr de zile, nu mai știa câte: voia să anuleze timpul, în continuarea timpului anulat acolo. Dormita cu imagini de coșmar sub pleoape: era lumea din care ieșise și care se mai insinua în el. Îl ținea legat, cu terifianta ei stagnare. Tot automatismul ei, toată mizeria tinetelor, toate marșurile prin bălți puturoase, toată truda zilnică îl doborau

abia acum. Venea spre el, amețindu-l. Îl dureau membrele, își simțea inima și o dorință neîmplinită de somn. Intervalul în care trăise cu mișcări limitate, comandate, cu priviri rele: el, dușman al țării, îl urmărea și acum – venea pregnant cu umbre fumegoase.

S-apucase mai avid să fumeze: să se intoxice. Stomacul lui își dorea impurificarea. Ce poți face când ieși din spațiul monotoniei, cu pedepse așijderea – la celulă – pentru nimic. Evadarea, de câte ori și-o gândise în minte, cine nu și-o gândește. Și acum, când era liber, dorințele dispăruseră cu totul. Putrefacția interioară, rănilor, șirurile de morți, toate vin spre el și-l torturează, de parcă abia acum, în fine, pot acționa asupra lui, morți lipicioși din mocirlă, negri, după zile de colind în adâncuri, imaginea decăderii îl însoțește ca pe un combatant morții din război. Cum să uiți coșmarul trăit? Cum să crezi că viața aceea a fost viață. Urma să-nceapă o altă viață. Unde? În același univers „concentraționar“. Deci și afară funcționau niște legi dure, dar dezghețul din '64 putea însemna ceva, putea fi un nou început: o renaștere?

Din ce să se mai nască? De ce să se apuce?

Întreprusese liceul în clasa a zecea, când a fost ridicat. Acum era măgar mare, cum să mai urmeze la zi, iar ca să fii la seral, trebuia să muncești. Mama i-a povestit tot ce-a suferit ea cu doi copii, cum a mers la o soră a tatălui și-a servit-o (servitoare?), cum n-avea de nici unele. Și fusese ridicat și tatăl, pe motive inventate de doi martori mincinoși. Tatăl primise de la același regim „Medalia muncii clasa întâi“, ceea ce nu era de coala, dar ce conta asta. Contau invențiile ipocrite pentru niște interese de moment: nu-i lăsase pe cei doi să fure lemne din pădure și-i înjurase. S-au răzbunat. Urât. Fiind doi martori, gata condamnarea. La canal. Se întâlnise cu fiul. Asta era. Deci, mama suferise într-un fel mai mult decât cei doi. De-abia îi încropea câte un pachet. Tatăl stătuse închis numai doi ani. Dar el nu făcea politică. Mai degrabă mama, care avea

gura mai slobodă: era impetuoasă, n-o potoleai cu nimic, așa era ea și cu bărbatul la ceartă, cam tot așa proceda! Câte n-a pățimit din cauza asta, dar asta ar fi altă poveste. În sat, ce să lucrezi? Ce să faci în anul de grație 1964, după ce se dăduse celebra *Declarație* – un fel de Declarație de Independență! Ce ani, în care totul părea că se dezgheață. Părea. Lui ce-i oferea libertatea? N-avea haine: purta un pardesiu de-al tatei, larg și lung – caraghios. Mersese la oraș (în Craiova) să se angajeze, să lucreze pe un șantier de construcții, salahor. Ce-o fi: orice muncă era binevenită.

Față de ce suferise în timpul detenției. Primise și-o cameră, într-un bloc de burlaci, la etajul opt. Ascensorul nu funcționa. Camera avea geamurile sparte, ușa era numai bucăți, wc-ul părea distrus, spart, până și firul de la curent era smuls. Făcuse rost de pe șantier de câteva scânduri, așezate pe două scaune de tablă, tot de pe șantier și-o pătură de-acasă, și-o pernă de asemenea, și asta era toată înzestrarea ce-o avea. Dar obținuse un loc al lui, unde putea dormi, unde fuma și-și făcea cafelele. Era ceva, pentru început, era o mică victorie, deși promiscuitatea zilnică îl întrista.

Pe șantier o cunoscuse pe Zina. Era casieriță. Ten alburiu, curat, ochi de culoare indecisă, de un verde pal, cu irizări pisicești, grăsulie. I se părea un bibelou de porțelan, la propriu. Ar fi vrut s-o ducă până la el, la etajul opt, s-o păstreze... I se părea pură și nevinovată cuconiță: pantofii ei cu toc ascuțit, fusta pe corp, bluza verzulie, pliindu-se pe pieptul pietros, bine scos în relief de mersul țațoș, feminin, mișcându-și torsul. Eh, gânduri de cuceritor: s-o aibă, și în sensul vulgar al cuvântului. S-o posede. S-o privească de aproape, s-o pipăie, s-o afle, să zică: este!

Era și disponibilă. Îi plăcea acel tânăr naiv, entuziast, care privea lumea cu o curiozitate și-o bucurie nedisimulate. Ea era cam mototoală în felul ei, unică la părinți, cam „terre a terre“. De unde să știe el ce limite are ea. Îi zicea:

— Amândoi tineri, trecuți prin greutățile vieții, vom răzbi. Ea era divorțată: fusese măritată vreo câteva luni cu-n profesor de matematică, ce dispăruse și... cam asta-i povestea.

— Ne vom face o nouă viață, suna încurajator: o nouă viață. El era nițel poet. Cum să nu fie, când viața îi oferea deodată și-o femeie. Ea răspunsese fără mofturi la chemarea lui, fiind numai ușor speriată de impetuozitatea lui. Așa ceva nu mai întâlnise pe șantier, unde lucra mai bine de un an, de când cu măritișul ei ratat, cu proful. Ea locuia cu părinții, la casă, fiind unicul copil, dar nu-l putea duce pe Ion Lucian la ei: era prea curând, după eșecul întâiului ei măritiș. Așa că preferase să urce la el, la blocul de burlaci, unde el îi pregătise o cafea și-i prezenta planurile de viitor, în care neapărat era și ea inclusă:

— Vom termina liceul la seral și pe urmă, vom urma amândoi la facultate: medicina. Visul lui cu medicina era mai viu ca niciodată. Avea aproape douăzeci și doi de ani. Urma să facă doi ani de liceu seral (a zecea și a unsprezecea) și apoi, toate drumurile îi erau deschise. La zi învățase bine, la seral n-avea probleme. Pe urmă, sănătate să fie, că voință, cu carul (carul se umpluse acolo). Credea că și Zina se va contamina de acest entuziasm al lui. (Cum să nu!) Nici nu putea concepe altfel. Totul trebuia să se întâmple cum își programase el în lungile zile și nopți de chinuită detenție. Numai la acest gând rezistase și acum urma ca gândul acesta să se împlinească. Zina îl privea cu devotament, cu abandon, dar și cu oarecare placiditate: chestia cu medicina nu prea intrase în planurile ei. Nu credea în potențele ei intelectuale, la zi repetase clasa a noua și în general, n-o interesa învățătura. El nu voia s-audă de așa ceva:

— Taci, taci, n-ai avut condiții, n-a avut cine să-ți dea imbold, te-ai complăcut așa, dar acum, gata.

Poate că treaba asta s-ar fi putut cumva să aibă sorți de izbândă, dar începuseră alte griji.

Tânărul nostru nepot trebuia să-și dovedească bărbăția (în concret). Era aproape virgin, mici experiențe la șaisprezece

ani și-n copilărie, se vede treaba, nu contau. Hm, hm! Săruturi tandre mai merge: e un început. Zina toarce ca o măță pe cuptor, în așteptare. Cald. Zăpușeală, un șoricel roade o coajă de pâine. Zina mănâncă un măr. Își sugă cojile dintre dinți. Înghite în sec, tușește, își strânge picioarele sub ea: turcește. Își trage nasul. Are un fel de înfundare permanentă, dar are un piept ca o adevărată matroană romană. Privește placid, cu ochii ei verzi-gălbui și nu se dumirește: ce vrea omul ăsta? Nu merge mai departe? Ce-i lipsește? Oare chiar îi lipsește? Tresare. O fi vreuna. El vrea, și dă-i și luptă, și n-are arma secretă, pistolul nu ia foc: o vorbă de la chefuri, din cântece de petrecere îi vine în minte. Abstenența lui taman în adolescență, la vârstele de aur: șaptesprezece, optsprezece, nouăsprezece, douăzeci, douăzeci și unu de ani. Să pierzi asemenea ani, să nu-i mai ai în folosul propriului libido! Degeaba eroismul, dacă erotismul nu-i; nu-i posibil?! Transpiră. Zăpușeală. Un lac, nu Marmara, un lac de sudoare, nu numai la subsuoară, ci și în alte locuri, mai intime.

O moliciune ce-și savurează propria spută ca pe o cremă ușor alterată (cu care nu știi ce să faci, s-o papi sau s-o arunci la gunoi!). Baia improvizată – chiuveta culege resturile nefecundate, pur și simplu scurgeri dizgrațioase. Întâia apropiere corp la corp eșuată. Nimic palpabil, nimic durabil. Unde-i plăcerea? Elixirul dragostei? Ce să bei? Ambrozie? Să capeți putere, să fii viril. Să-ți reclami virilitatea egală cu entuziasmul vorbelor, logoreea: cine vorbește mult, face puțin. De ce numai vorbele cu succes, convingătoare și faptele atât de anoste, de neconcludente? Asta să fie relația la care a gândit atât, pe care a visat-o la închisoare, în nopțile cu lună, în zilele cu marșuri grele prin mlaștini uleioase, organul lui mignon, tumefiat, transpirat, cu margini zdrențuite și roșii e atât de neînsemnat. Și el care credea că închide acolo toată puterea lumii, toată vigoarea. Să te descoperi astfel? Cu cine să se sfătuiască? Era un medic acolo, Calafeteanu. Să-l consulte. Îi e rușine. Dar el va înțelege. Nu se poate, doar înainte de a fi acolo simțise uneori, la diferite vârste,

zvâcnete promițătoare, în nopți cu vise de dragoste. N-avea de ce să fie altfel, când tata cu femeii nesătul la pădure, cu amantă ani de zile și cu energie de invidiat. Of! Doar oftatul mai poate ostoi suferința. Asta da, poate fi o suferință...

Zina privește cu indiferență la lumea minusculă, văzută de la etajul opt. Nu-i pasă. Dacă el n-are, sau are numai puțin sau va avea cândva, să fie așa cum este, cum altfel? Dar faptul c-a văzut-o, că s-a oprit la ea, o bucură. În felul ei, ea e bucuroasă că are un tip, cu care face, așa cum face, dragoste. Ea îl va iubi, îl va sluji. Ea gândește deja la căsătorie?

În zilele următoare, în mintea lui plutea ca o ceață. Fusese ca bolnav, bătut. Tot trupul cerea zacerea. Nu-i trebuie nimeni și nimic. Să-l lase toți în pace. El nu-i ca toți ceilalți. El e mutilat. Lui îi lipsește ceva. Și vinovați sunt toți ceilalți, care-l privesc cu indiferență, care habar n-au de suferințele lui. Cum să te readaptezi la viață, când viața ți se refuză în ce are ea mai demn, mai frumos: dragostea de celălalt? Acolo era mai simplu. Știai una și bună: ești închis, execuți ce ți se zice și aștepti eliberarea. Dar acum? Totul e atât de încurcat. Să constăți că nu mai ești tu, cel de înainte de a intra acolo, că anii au trecut pe lângă tine și că tu habar n-ai avut. Schimbările fiziologice ți se păreau neînsemnate și acum constăți că tocmai ele îți fac feste. Credeai că te-ai maturizat și când colo, ai rămas ca un adolescent, la primele încercări erotice. Ești un nepriceput, un rămas în urmă, un neputincios. Rușinea îți inundă suflul sistolic: ești așa, cum ai constatat că ești și dacă nu-ți dregi hiba asta, apoi degeaba mai speri altele multe, pe care gândeai că le vei face. De aici pornesc toate. Dacă n-ai putere în tine, totu-i în zadar. Ce rost are voința? E ca și cum n-ar fi: s-ar baza pe un castel, construit din cărți de joc. O parte din el nu mai trăiește: ceva esențial a pierdut în pușcărie. Încercările aceleia, nu-i spune numele nici în gândul lui, care-l dorea, nu l-au convins. Era ceva, o căldură constituită ad-hoc, o apropiere prin părți dureroase, nu suporta, era un hibrid, era o posibilitate de a

simți un transfer de vibrații pulsatile, un surogat de iubire, dar atât. Nu practicase așa ceva în mod curent, n-avea un partener permanent, nu-i admira pe alții care o făceau, pe care-i ghicea c-o fac, sub păturile jechoase, la comun. El avea o anume puritate de virgin, aproape fecioară fiind. Nu se lăsa impurificat. Aștepta firescul iubirii, nu căuta altceva, un înlocuitor. Era normal sau aproape normal, în exprimarea sentimentelor erotice. Sigur, îi plăcea acela: era tânăr, inteligent, c-o gură insinuantă, c-o dantură bine implantată de vietate vajnică – răzbătătoare, dar apropierea îi producea frisoane. Simțea iubire cu dezgust. Acela devenea vulgar: animalic, porcos, sigur pe el, dominator, egoist, întreprinzător (acționa de unul singur). Pasivitatea lui însemna acceptarea mutuală, nu neapărat participarea, și asta strica unei relații firești, nu-i plăcea subordonarea. El, care se credea învingătorul – independentul – eroul. Cum să fie sclavul, chiar dacă sclavia poate oferi delicii. Nu-și permitea pervertirea. Era răsfațatul tuturor, ca cel mai mic de acolo, dar și cel mai independent, mai singur – un învățăcel cu chichițuri, năzuos și dornic de a-și păstra propria entitate, de neasimilat de un altul.

Și acum, parcă simte o absență în trup, ca o parte moartă.

Fratele geamăn

Toată copilăria a fost cu fratele mort, la naștere și mai târziu, dar mai cu seamă în copilărie. Acela – fratele geamăn, dispărutul îl locuia: era cel blând, concesivul, firav, blond, chemând forțele benefice înspre el, acceptat de mediul în care trăia, fericit, în armonie cu lumea.

El, Ion Lucian – viul, inconformistul, urla fără oprire ore întregi ca să se știe că există. Și undeva, trist și tăcut, fratele geamăn, umilindu-se prin răbdare – ceilalți uitând de el, de presupusa lui existență, umbră a celui exuberant și nestăpânit.

Se măsura în creșterea lui cu acela:

— Uite cât am crescut, tu rămâi mic și buflici.

Tu erai cel mare la naștere. Acum, te-am întrecut. Îl bătea pe acela, își lovea umbra:

— Lasă-mă! Tu, cel mai mare, ai murit la naștere. Eu uite-mă, trăiesc, bă, prostule, eu sunt.

Când tata venea de la iubita lui brună, focoasă și mama șatenă, cu ochi albaștri plângea și icnea isteric, el, Ion Lucian dispărea sub masă, șoarece fiind. Uita de fratele geamăn. Își mușca unghiile, făcea pe el: mirosuri pestilențiale îl însoțeau.

— De ce faci pe tine?

— Așa, că vreau, vreau! Își afirma voința, lovind cu-n băț în podea, până nu mai avea putere, aproape de leșin. Cine să-l vadă, cine să-l compătimizească?

— Ce faci mă, de ce urli? zicea mama. Nu vezi ce face tată-tău, acum și tu te găsiși să mă necăjești. Mai făcuse mamă-sa

un băiat și încă o fată. Și ce dacă? El acum era cel mare și nimeni nu-i putea lua asta. Cel mare. Alexandru cel Mare (nu cel bun). Ce înseamnă să fii bun: să nu fii! Să mori. Așa cum pierise ăla la naștere. N-a avut puterea nici să iasă viu. El dacă-a fost, să trăiască! Moașa lui, masiva Marcela – o verișoară de-a mamei, era să se așeze pe el, în primul lui an de viață, când viețuise într-o mânăcă, nu într-un butoi, ca Diogene, într-o mânăcă de-a tatei, îmblănită, să nu-i fie frig. Ce nimicarniță trebuie să fi fost și ce frig îi era! Să locuiești într-o mânăcă: întâia lui locuință, după ieșirea din spațiul matern. Mâneca lui mișoasă, cu miros de urdă, cu peri mari, zgârâitori, cu căldură dogoritoare de cuptor – încins. Doamne, a fi sau a nu fi într-o mânăcă! A fi! Dar moașa voise să se-așeze: masiva, ostenea degrabă.

— Stai! strigase mama cu disperare. Nu te-așeza! E...

El era acolo, fiul cel Mare – Măria sa, Ion Lucian, purtând două nume pentru a aminti și de acela, care nu mai era viu, dar fusese.

Și astfel, mama îl mai salvase o dată, șansa lui de a fi se reconfirma. Dacă masiva, cu zeci de kile, lata verișoară a mamei s-ar fi așezat, ce-ar fi fost, cum ar mai fi fost? Nici să strige n-ar mai fi avut cum, strivit în grăsimile muiete și răsfirate ale celei ce-i tăiasse apoi și firele rebele – blonde, pe care le păstrase mama într-un sertar la o masă, legate cu fundiță.

— Doamne, Dumnezeule, zicea mama, mulțumescu-ți Doamne, că mi l-ai lăsat în viață, măcar pe unul din doi. Îi mai murise o fată, bolnavă de plămâni, eh, și asta fusese o moarte și un frate al ei, tot astfel și unul în război și tatăl ei și mama, câte morți, câte energii inoculate, parcă toate, în trupul prichindelului de baladă – Lucian.

Mama îi spunea povești, le știa, le inventa. Ce zile de pomină în cartea vieții: să fii într-o poveste spusă de mama. Mama îi dădea rol și lui: era și el acolo, prin pădure, pe râuri, în munți, cu sabia, cu brațele, cu pumnii încleștați, haiduc, mama era, în felul ei, o eroină: nu se lăsa! Mergea după bărbat

la ibovnică. Îi păzea casa până-n zori și nu se omora. Îl vedea dimineața ieșind de la aceea și scrâșnea din dinți și mergea în urma lui și venea acasă și striga:

— Du-te la aia, că nu-mi ești bărbat și nu ești tată, ești câine! Linge-te cu aia și pupo-n fund și... Lasă, c-am văzut eu! Și fir-ai al dracului cu chelea ta! Și el, bărbatul, nu răbda și ei parcă-i plăcea asta, să primească ceva de la el, chiar și sub forma zdupăielii și-o lovea și-o-ngenunchea și-i frângea brațul și-i frângea trupul ca-ntr-o dragoste cu năbădăi. Și ea-l incita: mai voia, ca-ntr-o iubire perversă, mai cerea pumni, privind c-o ură cerșetoare (începuse să bea, un pic mai mult, mai puțin?). Și cele două pietre tari se hărțuiau și hârâiau până la epuizare. Iar șoarecele din Ion Lucian de sub masă ieșea spăsit și epuizat și el, suferind cu îndârjire scena la care asistase, vrând-nevrând, prin prezența sa. Cum să reacționezi? Tata avea un pumn. Cum să iei apărarea mamei? Tata avea niște ochi scăpărători și un glas de răsuna cât toată ulița, de la un capăt la altul.

Vai, cum visa la arme secrete, pe care să le scoată, să le arunce. Să provoace incendii, să dărâme tot, să nu mai rămână decât locul fumegând – ca un rug, în care tot chinul și disperarea unui conflict interminabil să nu mai fie dacă se poate (nu se poate nici în amintire). Rugul lui fumegos să ardă, să ardă cu el, să ardă alter egoul lui, cu blândețea lui aurie, să rămână numai el, cu chielea lui de drac.

Voia să fie drac, să fie dracul din poveste, să fie de poveste la lume că e drac. Să facă ceva mai mult decât făcea tata, decât urlau el și cu mama, păruindu-se și drăcuindu-se. Dacă tot invocau pe dracul, atunci măcar să vină dracul. Își dorea ca forța aceea malefică să intre în el, dacă era atât de mult invocată, atunci putea fi prin preajmă și de ce n-ar intra în trupul lui mic și îndesat, dar încăpător prin voință. Să plece fratele și să intre dracul. Se ruga icoanei din cameră, lui Iisus:

— Doamne, fă-mă tare, dă-mi pe dracul în mine, că n-am să fac rău, dar vreau să fiu tare, vreau să fiu văzut și auzit. Poate că

asta era ruga lui. Poate că nu se ruga concret cu vorbe, ci numai c-o dorință acerbă, privea icoana și știa că de acolo cineva îl vede și-l simte și-l întărește cumva și că răspunde la solicitarea lui. Pumnii lui strânși. Am să răzbun faptul că sunt șoarece, c-am stat sub masă, c-am tăcut, că n-am apărut pe nimeni.

Cum să devii puternic? Firesc, urca pe casă. La strașina casei stătea. Se apleca. Striga:

— Mamăăă! Și până nu venea mama, nu înceta cu strigătul.

Mama venea neinteresată de la alăptatul fetei, de la grija față de cel mic și, cu pieptul stors, cu ochii tulburi, observa:

— Vezi să nu cazi. Dă-te jos de acolo!

— Nu mă dau. Vreau să văd dacă pot zbura. Știa că nu poate să zboare. Chema atenția mamei. Voia să mai fie și el prezent în ochii ei, în simțirea, în preocupările ei – personaj principal – așa cum fusese când era singurul copil, fusese singurul pentru puțină vreme.

— Mamăăăă!

— Drace, dă-te jos! Pun eu bâta pe tine.

— Pune-o, ar fi zis, râzând șugubăț, Ion Lucian. Pune-o! Voia să-și audă și ecoul glasului lui: să aibă ecou! Se asculta vorbind de-acolo, de pe acoperiș, unde stătea la margine, riscând. Îi plăcea riscul, îi dădea o anume voluptate, pe care posibil a amplificat-o cu trecerea vremii. Să fii „sus“, să privești de-acolo lumea. Și să cazi sau să nu cazi: pe muchie de cuțit. Să-ți emoționezi mama, să te vadă și audă lumea, să te știe că ai curaj. Ce mai conta riscul, emoția situației în care se afla. El voia să fie admirat de ceilalți pentru ineditul gestului: câți ar fi făcut asta și cu atâta tam-tam. Pentru el, conta și faptul de a se arăta și celorlalți, de a fi văzut de alții. Altfel, gestul lui n-ar fi existat, n-avea rost. Îi plăcea spectacolul, încerca să creeze momente de senzație, care să rămână ca imagine în ceilalți.

— L-ai văzut pe Ion Lucian pe casă, cum s-apelea fără teamă, e nărod. Vrea s-o sperie pe mă-sa. Ce copil, ce copil! S-aseamănă cu tac-so, sau cu cine din neam?!

Capul îi vâjâia de amețeală: vedea lumea mai mică, mai grăbită, de sus. El sta ore-ntregi acolo, oxigenându-și creierul cu aerul rece al dimineții, în timp ce sătenii mergeau cu carele la câmp, ducându-și plugurile căznite și mămăliga rece cu ceapă.

Seara, urca prin casele oamenilor în pod, și de acolo făcea zgomot, tropotind, parcă ar fi fost vreun strigoi, vreo forță a răului. Blândul dispărut: îl mai trăgea de mânecă:

— Hai, să dormim, ce naibilor colinzi așa, vrei să te prindă oamenii și să te bată. Degeaba. Îndemnul aceluia îl îndârjea și mai mult.

— Taci dracului, îi zicea, nu mă-nvăța tu pe mine, că știi eu ce fac. Nu știa, dar avea ceva în el care nu-i dădea pace: o energie pe care nu știa cum s-o cheltuie.

Odată, arsese o claie de fân. Poate chiar el îi dăduse foc, așa se zicea. Tot ce e posibil. Privise la pălălaia cu scânteii jucăușe și fusese fermecat. Mai prins ca niciodată de-un eveniment pe care nu-l bănuia atât de fascinant. Ar fi vrut să pipăie flăcările, să i se ardă trupul frumos ca pe un rug. Se vedea pe un rug plutitor, alergând după o limbă de foc înșelătoare, șerpuiind amenințătoare peste tot.

Îi era și teamă și-i era și bine, aproape de sublim. Atunci trăia sublimul. Fratele mai mic tremura, făcând pipi pe el. Îl strângea de mână, trăgându-l de acolo:

— Hai, hai acasă. Chirăia. Ce strigăt de groază neputincioasă. El nu va depăși obișnuitul curaj al momentelor terne ale vieții. Ion Lucian se vedea puternic și statornic în energia dezlănțuită. Focul – eternitatea din forța focului i se dezvăluia. Și nu numai atât: ceva din acea energie i se părea că-i aparținea, era solidar c-un element ce-i semăna ființei lui intime. Gogoși. Vorbe. Vorbele și simțirea lui de atunci sunt vii, focul, element primordial din care se născuse: el era frate cu focul, și nu cu mogâldeța fricoasă de lângă el. Ha, ha! El râdea. El nu mișca sadic:

— Plângi, dac-așa știi tu să lupți. Tu ești fricosul. Numai bun pentru o societate care se cocea cu fricoși în ea.

El, Ion Lucian își aduna măreția focului în sine. Iată o imagine pe care o purta cu el și care poate-l ajutase. Îl va ajuta când va simți că ceva-i vulnerabil în el. Câte sunt vulnerabile în noi. Și tocmai pe curajoși viața-i încearcă și chiar lor le este dată suferința.

Dar bombele, explozia lor și avioanele și mersul vijelios al armatelor prin sat. El n-a prins războiul. El a auzit ca-n vis coșmarul zgomotelor de infern, cutremurul pământului, imposibila imagine a războiului, pe care-o visa deseori.

Ce-a fost în realitate? Ce putea el să știe? Războiul numai ca un coșmar incredibil. Auzea: veniseră mutilați în satul vecin – un om cu două cârje, fără un picior. Îl privea ca pe un fenomen. Țasta să fie eroismul? Venise tata rănit, tușea urât, scuipa, blestema. Ion Lucian dorea cu mai multă îndârjire să fie drac, să provoace el războiul, să se teamă lumea de el și de ceea ce el poate produce: panică. Lega seara un ciorap c-o sfoară lungă și-o trăgea pe ulița principală, prin sat.

— Aoleu, ce-o fi, muică, văzuși? Ce mișcă acolo?

— Unde, fă fată, unde? Până să se dumirească ele, muierile și bărbații beți sau cum or fi fost, el dispărea. Putea să fie în mai multe locuri deodată. Așa-l vedeau oamenii, așa-l povesteau:

— Îl văzuși pe ăla, făcutul din doi, în pod la Zariia lu' Gânsoc.

— Bă, îl văzui la fântâna lui Nae Vrăjitoru.

Știa toate locurile din sat. Pe urmă, aflase zăvoaiele, pădurile și bălțile: pescuia cu băieții mari din sat. Se ținea după ei, mai abitir ca scaiul:

— Să vă prind eu că nu mă luați, că vă arăt eu vouă! Ce le putea el arăta nu se știa, dar ceva teamă tot le era: mai glumind, mai luându-l în serios, îl acceptau:

— Hai bă, țacă, vino. Vezi să te scoli de dimineață, că peștele nu te-așteaptă pe tine...

— Mă scol, mă scol. Și se ducea cu ei. Nu dormea toată noaptea și-și făcea chefu. Cu cine-o fi semănând așa de

impetuos, de nestăpânit? Inhibiția? Ioc. El știa una și bună: își pusese ceva în gând – trebuia să izbândească. Era și asta o treabă, ba chiar o treabă bunicică, numai că era atât de obositor, de plin de energie, ce se cheltuia mai degrabă aiurea decât cu folos. Ce folos? În folosul cui?

De înot, ce să mai vorbim: învățase. Când? Nici el nu-și amintea cu exactitate. Știa să înoate, dacă se născuse pe malul unui râu. Fetele nu prea știau, n-aveau voie. Ele veneau la râu cu rufele și le spălau. Poveștile cu înecați le țineau departe de unda vijelioasă a râului. Ion Lucian se avânta. Odată, cam pe la doisprezece ani, luase și-o fată cu el. Ea mersese sprijinită de el până când nu mai atingeau cu picioarele fundul râului. Emoția ce-o vedea în ochii ei îl stimula să facă drăcii. O lăsa de mână, iar o prindea, se băgau de-a scufundelea. Apa era limpede. Îi vedea trupul gol, de fată de numai unsprezece ani: subțirică, cu păr lung, blond, numai părul era de ea, îi plutea pe apă, își imagina că el o salvează de la înec și-o primește drept răsplată ca mireasă de la părinții ei. Prostii! O strângea în brațe ca un cavaler și ea chicotea. Ce-o fi fost în mintea ei: el plecase la școală în Craiova și idila abia încropită n-a mai continuat.

Într-o seară, îl chemase la ea în bordei, la marginea satului, o țigancă fără bărbat, cu fuste multe și-un batic roșu, ca sângele de găină, proaspăt tăiată:

— Hai, că ți-oi găci. Să-i ghicească, ce? Paisprezece ani ai lui neîmpliniți nu-i dădeau ghes. Ce-o fi acolo, în bordei, totuși, se-ntreba. Cum o trăi Veta, țiganca, cea care făcea acadele și vindea la lume prin sat. Avea mâini cu palma albă, țiganca și zâmbea frumos, arătându-și dinții lați, cu strungă mare la mijloc. Ce luciu de abanos avea părul ei despletit. O albie aburea cu apa înspumată deasupra. Parcă-l chema să-l îmbăieze. Se simțea un miros de busuioc amețitor.

— Ce vrei, îi zisese răgușit, năzuos.

— N-ai auzit, boierule, să-ți găcesc.

— Ghicește-mi! Sta ca un prinț pe laviță, iar ea, așezată pe

jos, pe-o blană de oaie, îi luase în mâna ei ușor umezită, palma lui mică și uscată.

— Domnișorule, multe fomei te-or iubi. O să suferi din pricina lor. Să le dai dracu' de fomei, dacă vrei să-ți fie bine!

— Și altceva mai vezi?

— O cruce: suferință mare: o să stai închis cu zăbrele și milă nu prea o să ai de la nime, numa' de la mumă, da' nici de la ea destulă. Își pusese obrazul pe palma lui întoarsă, parcă așteptând să-i audă zvâcnetul de vietate nestrunită de nimeni.

— Ești mândru și nu prea îți pasă de nimenea.

Pentru el, vorbele țigăncii au rămas ca un mesaj al destinului: cineva voise să-l anunțe despre pericolele care-l așteptau în viitor. Simțea în el amestecul unei forțe malefice, care-l îndemna să riște, să suporte consecințele.

— Ei și, îi zisese, trecându-și palma încălzită de suflul țigăncii prin părul cârlionțat. Se-ncinsese tot, respira greu: parcă îi venea rău. Nu putea suporta privirea ei de tăciune. Ceva punea stăpânire pe el: o forță necunoscută. Ea îngâna un fel de deochi și-i trăgea fiecare oscior cu o pomadă numai de ea știută. Relele urmau să plece de la el. Veta îl mângâia parcă și trupul i se-ncingea mai tare și el gemea frumos, ca eliberat de boli și de suferinți. Ce stare trăise, nicidecum repetabilă. Părul ei despletit îi atingea pieptul și picioarele dezgolite și brațele și gâtul. Asista la un ritual din care n-ar mai fi vrut să se trezească.

Doamne, mamă-mamă, trăise o scenă de dragoste, întâia aproape completă (ca o dezvirginare) și el habar n-avusese. I se părea că e ceva indecent, dar n-avea puterea să reacționeze. Era ceva interzis, parcă. Cine se mai lăsase astfel frământat de mâinile pricepute ale țigăncii:

— Satul zice că ai pe dracul în tine, n-o să-l mai ai.

Începuse s-o lovească, s-o scuipe revoltat:

— Scârnavie, ți-ai bătut joc de mine, mi-ai luat ce-am avut mai bun în mine: curajul și bărbăția mea. Vrăjitoare parșivă, țigancă puturoasă, ho, săriți, m-a nenorocit! Plecase în fuga

mare, revoltat. Era întâia oară în viață, poate, când trăise un sentiment de ură admirativă ciudoasă: pentru un scurt moment, se lăsase dominat de cineva, se pierduse în hățișul mângâierilor. Ce pericol putea însemna asta pentru integritatea ființei lui. Să se lase astfel prostit?!

— Lume, săriți, țiganca!

— Ce strigi ca un nărod, ce pățiși, zicea baba Florica, sprijinindu-se într-un ciomag, în dreptul porții ei. Ce-ți făcu? He, he, he!

Orașul cu tentațiile lui

Orașul – cu ulițe lungi și strâmbe, încurcate și defundate. Se rătăcea adesea în largimea lui șoadă, în mizeria lui bearcă. Nu-l știa nimeni: departe de temperamentele dezlănțuite ale părinților lui, dincolo de răutate, pe un alt tărâm. Toamna cu ploi, cu burnițe, lecturi: dorul de a citi, e și asta ca o boală. Îl cuprinsese curând, dar nu era numai asta. Febra lui de neînțeles: voia atât de mult, că nu-i ajungea ziua-ntreagă de hoinăreală, un fel de hoinăreală a spiritului. Trebuia să fie într-un grup: era. Strada unde locuia la gazdă era îngustă, se oprea într-o vale cu-n gard de lemn putrezit. Se chema strada Soarelui. Lumina aceea de la Răsărit, prezentă încă, îndelung și persistent prezentă. Pe pereții caselor, ici-colo, câte un soare se mai vedea c-o inscripție grotescă, cu litere de vopsea roșie, scursă ca la clovni, lacrimile, inventate, false: URSS – bastionul păcii e! și câte altele. Atunci fusese și prima beție, cică, cu votcă, bineînțeles rusească, la un coleg acasă, care avea tată închis că zisese ceva, fiind în armată ofițer superior. Fusese pur și simplu ridicat și gata-i, soarta pecetluită. Colegul năpăstuit avea ochi albaștri și breton, încât părea o fată abia intrată în adolescență. Și plângea ușor. Cum lua un păhărel, cât un degetar, începea să bată câmpii cu grație. Bea și plângea, precum actorii dramatici. Tot ce atingea, parcă devenea trist și copilăros. Erau mofturi, erau nostalgii, era vârsta cu peripeții.

Băuse și Ion Lucian, cu brațul pe după gâtul unei cadâne de la liceul de fete din oraș: o săruta cu lacrimi. Plânsese și el atunci, din simpatie față de colegul plângăcios, care era deja sub masă,

târându-și trupul fragil, cu pulpele goale, ca de iedut părăsit. Lui îi lipsea tatăl atât de mult sau ce era asta? Cântau cântece rusești: paradoxul adolescenței, care nu urăște, ce să urăști, care-ar zdrobi întreaga lume, ar risca orice, dar nu din ură. Era un fel de cinism al vârstei incerte, când nu ești nici bou, nici vițel, ești orice altceva. Ion Lucian își imagina că e un vajnic bețivan dostoevskian, cât își dorea să semene cu personaje malefice, care să-nspăimânte lumea. Să cânte-și dorea, dar neputința asta și-o aflase atunci. Lovea cu pumnii în masă, să crească în proprii ochi. Striga cuvinte, că ce alta să facă. Știa vorbele la multe cântece, le auzise pe la nunți, la țară, la lăutari, dar numai vorbele-i ieșeau și ritmul bătut puternic, tropotit. Glasul nu. Cum de-l făcuse mamă-sa fără glas. De ce nu-i dăduse vocea lui Caruso, a lui Leonard: a cui să fie? El n-avea glas, și asta era una din durerile lui descoperite la adolescență cu precizie:

— Eu, fraților, nu știu să cânt, de ce mama dracului, nu-mi iese asta? Pot face multe altele, dar asta nu mi-e dată. Oare fratele meu geamăn o fi știut să cânte? Mi-o fi furat și glasul meu, mama lui de mucos, el să cânte și eu nu! Îl striga pe colegul lui de sub masă:

— Bă, eu te-nțeleg pe tine. Noi să plângem acum, înainte, că nu se știe ce ne-o mai aduce viața, băă! Simțea nevoia cuiva apropiat: să aibă cui vorbi și care să nu-l trădeze. Simțea împrejurii degradarea. Se integra mediului mocirlos, mânjindu-se. Fusesse o iarnă bogată. Luneca pe bocancii masivi până la vale. Reușea să-și păstreze echilibrul. N-avea patine, avea voința de a-și păstra echilibrul. Cum mai aluneca la vale, luându-și avânt din capul străzii!

Prietenii, chefuri, ceaiuri, găști, fete (mai puțin), plimbări pe Unirii, ocheade, îmbrățișări, colegi, profesori. Profesorul de istorie, istoria cu profesorul de istorie. A fost ce-a fost. A suferit pentru o vină ce nu era a lui, pentru un cântec, ce nu era cântecul lui, pentru o poezie ce n-o scrisese el. De ce trebuie să sufere, să fie închis? Toată tinerețea lui „revoluționară“, acolo

s-a petrecut. Era un borfaș? Furase ceva esențial? Societatea era în pericol că el, Nichipercea acționa? Citise o poezie, o găsiseră la el în buzunar. Să fii mândru de asta, să blestemi clipa când instinctul nu te îndemnase s-o rupi, s-o arunci. Ai bănuțit efectele unui gest fără prihană aproape – de a citi o poezie într-un grup. De a fi tu actorul, de a fi tu vedeta – putea fi o vină? Poți să-ți asumi o asemenea vină, acum, cu trecerea timpului? Cum simți tu momentul de atunci? Și mândrie și speranță și ceva mult mai complicat, fără nume. O uimire că ți s-a putut întâmpla ție asta, că soarta te-a ales să fii tu, să te manifesti, să te găsești. Doamne, ciudate sunt căile tale: o mulțime de căi. Pe unde să te vânturi, pe unde să fii, să fii?!

Viața lui se derulează vijelios și altfel

La Iași, după terminarea liceului la seral cu Zina, încercase la facultatea de medicină: visul lui de-acolo. Nu reușise. De ce? Bănuia și un anume amestec străin. Îl întrebaseră la secretariat ce și cum (adică de unde venea și dacă mai e, cum e...). Pricepuse că trebuie să se ferească de indiscreții, să fie precaut. Învăța oportunismul supraviețuirii, diferența dintre aparență și esență. Trebuia să poată exista în condiții onorabile, să facă slalom printre obstacole și asta, mai mult decât alții: el era proscrisul. Purta o pecete: era însemnatul. Parcă ar fi fost ars cu fierul roșu – (nefiind roșu – dimpotrivă). Nu vorbea, cum fusese sfătuit la ieșirea dintre ziduri, despre condițiile „minunate“ din închisorile comuniste, pe unde trecuse. Nu-și arăta rănilor: degetele de la picioare mutilate. Și inima bolnavă, surprinsă de apele înghețate, străbătute căznit. Dacă nu murise atunci, să-și păstreze viața, s-o aibă. Ce-i, puțin lucru să trăiești? Trebuia să intre la medicină. Neapărat. Ambiții, studiu: cu toată voința și credința de care era capabil. Trebuia să-și depășească limitele. El, care întrerupsese studiile liceale: câțiva ani buni. Sigur, nu mai putea fi ca un proaspăt absolvent de liceu – deci: învăța până uita de el cu cafele și tutun. (Tutunul pe care-l prinsese de acolo). Voia s-o convingă și pe Zina, nevasta lui, să fie la fel de tenace. Dar ceva nu mergea. Cât și-ar fi dorit să se-nalțe amândoi, să fie studenți, să escaladeze apoi Everestul, n-a fost să fie. El reușise în anul celălalt la Târgu-Mureș. Ea nu. O înscriesese la o școală de tehnică dentară în Craiova. Ce

decepție fusese pentru el. Era prima decepție mare după ieșirea de acolo. Naivitate, cum știi tu să nenorocești oamenii! Cum să crezi că o fată care rămăsese repetentă la zi, din varii motive (poate și lene, poate și insuficienta dotare intelectuală) va putea, terminând cu chiu cu vai liceul la seară, să facă față cerințelor unui examen de admitere la o facultate, precum medicina. Era posibil? Uite că n-a fost.

Și asta e realitatea. Nici la tehnică dentară nu reușise: era imediat după linia reușităților. Și el mersese la Ministerul sănătății și ceruse o suplimentare de locuri, ministrul era oltean, și-i explicase situația lui de student și convinsese. Așa că Zina era la școala tehnică în Craiova și locuia la părinții ei, și el student în Târgu-Mureș. Se dovedise apoi, că ea mai avusese un motiv al lenii: o sarcină pe care o dusesse până la capăt. Și născuse o fătucă, taman când el începuse facultatea: student cu nevastă și copil mic: pacoste pe capul omului. De unde să știi. Dacă ar ști omul dinainte, s-ar feri. Așa-i?! Cum să bănuiască el ce înseamnă asta. Câte angarale în plus. Și să nu fii pe-un loc cu nevasta?! Câte tentații la facultate. Ce lume, câtă vibrație, câtă mișcare. Ce trupuri, ce ochi, ce inteligențe risipitoare, ce noblețe gingașă, chemătoare, ce vid uneori acoperit cu farduri și poleială amețitoare. Cum să n-amețești, tu, venitul din iad (negru și noroios). Lumea spălată, parfumată (în sensul propriu al cuvântului) îl făcea să pupe năsuc, păr, mâini, trup, să aspire totul, ca pe o băutură zeiască. Simțea cum în el totul reverberează: se umplea de tinerețe, de energie risipitoare, de veselie, de lipsă de habar, de har, de prietenie, de alianțe fără îngrădire – de-o lumină a tinereții învingătoare: era tânăr, constata, plutea, alerga: să prindă totul, să nu-i fugă nimic printre degete, să trăiască, acum să trăiască. Se-mbăta de frumusețe, de tumult, de colegialitate (ce sentiment!). Fusese și acolo, dar exista o subordonare, un zid, niște câini, o maturizare înainte de vreme. O lepădare de sine, un haos, nervi, consum inutil de sine, degradare. La facultate, abia-și recăpăta propria identitate.

Se relua pe sine de-acolo, de unde se lepădase pe malul Jiului sau la liceu cu colegii, de dinaintea „punții suspinelor“. Nu ștergea nimic cu buretele, nu-și făcea probleme. Voia să fie om acolo. Îl puseseră șef de cămin, se ocupa de cantină: se foia de colo-colo ca un cocoș vajnic, râdea, râdea mult, organiza reuniuni tovarășești, împletea cununi în brazii de anul nou, pregătea sesiunile în fugă, precum sarmalele înfulecate cu lăcomie. Înghițea totul: memoria-i funcționa perfect. Rămăsese intactă: nu-i fusese extirpată puterea de a-și băga în el informații și era avid. Trebuie să fie un medic bun. El fusese frustrat o perioadă bună de timp de posibilitatea alegerii, de împlinirea dorinței de asimilare. Iar acum, frustrarea de atunci putea da roade. Nu mai era refularea, totul revenea la normal, firesc, și felul în care el acționa, cu spontaneitate, îi aducea succese cu ușurință, parcă. Nu simțea efortul, făcea totul cu plăcere, nu mai existau nici certurile de acasă. I-ar mai fi trebuit niște bani. Cheltuise sume importante cu drumurile la București pentru a-i rezolva Zinei problema cu Școala tehnică. Părinții ei îi promisese ră recuperarea, ajutorul în lei, dar, după ce trebuia să aranjeze, s-au făcut că plouă. Și gata conflictul. Of, conflictele! Lumea e conflictuală. Orice ai face, orice ar fi, conflictele trebuiau să apară – după o scurtă euforie. Încearca să treacă acest handicap cu bine:

— Dă-i dracului, de hapsâni.

Tatăl Zinei se cam afuma și scotea pe gură ziceri convingătoare:

— De ce să-ți dau ție, să-i cheltui pe-acolo pe curve.

Se putea zice și așa, exagerând. Îi venise și gustul ăsta. Voia să-și încerce bărbăția. După experiențele lui sumare dinainte și eșecul parțial cu Zina, trebuia să-și verifice virilitatea. Fusese atunci un accident, era îndelunga abstenență, nu dusesse o viață normală. Acum, trebuie să dreagă câte ceva în acest sens. Era sexy, dar cum stătea cu sexul?! Cine-i putea garanta că nu e impotent? Numai practica îi putea arăta realitatea! Spera ca trebușoara asta să fie în ordine.

Înfulecarea „fructelor oprite“

Trebuia să cunoască viața. Să se avânte, să intre în adâncul ei: dragostea?! Câte fete cucuiete, câți băieți cucuiți. O fată, două, trei, o întreagă colecție. Devenise colecționar? Una brună, alta tot brună, iar? Hai și-o blondă. Când descoperise că blonda se vopsea, măi, ce mai decepție. Parfumuri. Și el se parfuma. Unghiile trebuiau să arate perlate. Cuceritor cu gesturi largi ale brațelor scurte, acaparator-cuprinzător (Mickey Rooney?).

— Hai cu mine!

— Unde?

— Hai, și-ai să vezi, ce n-a văzut Parisul!

Cea mai... fusese Adriana. Părea curățică. Avea o piele lucitoare, perfect întinsă, de atletă, și niște forme de Venus vie. S-o formeze, să se ocupe de ea ca un tată grijuliu. Ea n-avea tată sau îl avea, dar era cam negricios, sau nu era bărbatul mamei ei, roșcata masivă, balabustă, din cartierul Sineasca din Craiova. Mamă-sa spera măritișul. Fata ei cu zar pe ea: fenomenală. Neam de neamul ei n-ajunsesese acolo: studentă la medicină. Phui, drace! Să-și scuipe în sân să se trezească. Și are și așa un cavalier, însurat, e drept, dar ăsta nu-i un impediment pentru o mamă grijulie cu așa o fată.

— Domnul meu, vezi ce faci: încurcăturile astea. Dacă ai nevoie de ceva bani pentru... știi tu, ca să scapi, poftim, dar nu te grăbi să..., îi zicea unchiul cel tânăr, prietenul și poate, sfătuitorul lui.

— Lasă-mă, bă Antoane, ce naiba, nu sunt eu așa naiv,

cum mă crezi. Adriana vrea numai un copil de la mine și atât. Altceva n-o interesează.

— Se poate... dar...

Locuia cu el într-o cămăruță la subsol. Se vedeau expresivi și denunțatori, ciorapi puși la uscat, deasupra unei plite boante. Era o atmosferă de semi-întuneric, c-un bec prăfuit, cu-n pat de campanie (de unde?). Adriana își prefira părul printre degete. Avea niște ochi ce știau a privi, cu oarecare ostentație:

Sunt aici și mă simt bine în postura asta. Aici e locul meu, parcă-ar fi zis. Hainele ei gălbui, roșii, albe, violete, sutiene în devălmășie, negre, albe, ciorapi mătăsoși, întorși pe dos în grabă.

— Cum dormiți aici? Relativ, la patul îngust, zicea unchiul.

— Cum? Ha, ha! Se descurcă tinerii! E o înțelegere migălos creată. O căldură a trupurilor încinse, care-și cunosc potențele. El și-a găsit perechea ideală? Hrana i-o aduce mama ei, și-o pijama i-o adusese tot ea. Nu-i cere nimic. Ce să-i ceară: buze perlate cu vorbe dulci, care presară pe trupul lui savoarea dragostei regăsite.

Ce-nseamnă o fată cu calitățile Adrianei.

— Am îmbrăcat-o cu haine de la sinistrați. Am ajutat în '77 la inundații și ne-au dat și nouă, la studenți. Am să-mi cresc regina, va fi, veți vedea, cea mai...

Deșteaptă era, tupeu avea, (de voie, de nevoie) trebuia să supraviețuiască. Cine s-o condamne? Dacă nu voia nimic de la el. Fericirea putea dura pe muchia patului, împinsă în-spre delicii, învățând să dăruiască, ceea ce avea cu prisosință în trupul ei bine clădit de mama natură. Admirație, coșmar (dar dacă?). Efemeritatea clipei. Din tavanul cu țevi de la subsolul clădirii, unde locuiau prea fericiți, se auzeau picăturile de apă prelinse prin fisuri evidente.

Zina aflase ceva, simțise ceva. El spunea la toată lumea. Se lăuda cu comoara lui abia descoperită. Misterul tinereții lui frustrate i se releva.

Zina venise la locuința lui: cu burta mare. Și Adriana o avea așijderea.

— Te rog să părăsești locuința asta. El e soțul meu.

— Să hotărăscă el.

Zina găfâia pe marginea patului, obosită de efortul făcut, de îndelunga căutare.

Adriana demnă, cu sânge rece, cu obraz care nu-și schimbă culoarea, madona, fără prunc, în așteptare.

Ion Lucian venise de la spital: fusese de gardă, obosit, spăsit, nedormit. Plecase fuguța, c-avea niște cursuri cică:

— Descurcați-vă voi! Eu trebuie să plec... Nici n-o salutase pe Zina, nici nu-ntrebuse ce făcea fata lui, Luciana.

Urma vacanța de iarnă. Acasă. Acolo poate va fi vreo explicație: la el în sat, cu părinții lui. Mama lui n-ar fi permis o asemenea situație ambiguă. Chiar îi scrisese o scrisoare de inchizitor: „Luciene, cine-i stricata aia cu care ți-ai băgat în cârd, gândește-te că ai doi copii, al doilea e pe drum și Dumnezeu nu bate cu bățul“. Ton vindicativ și important. Îndârjirea lui Ion Lucian creștea:

— S-o păstrez cu orice risc, s-o păstrez pe Adriana. Ce, n-am dreptul la fericire?

Întâia nevastă pe gânduri

Zinei nu-i venea să creadă. Cum e posibil așa ceva. El se credincios, n-o va părăsi. Nu-i permite credința în Dumnezeu. De-acolo i se trage: erau preoți care-l instruiseră, inoculându-i și câteva precepte morale: să nu furi, să nu iei nevasta altuia (n-o luase), Adriana era liberă ca pasărea cerului, să... celelalte toate le știa și i le zisesese și Zinei, Zina, de care nu-l mai lega decât existența Lucianei – o fetiță ce seamănă cu el, teribil ce-i semăna și cealaltă (celălalt?) care urma să se nască?

— Mamă, îi zisesese în vacanța de iarnă, acasă în sat, cum să fie al meu plodul care se va naște curând, când n-am mai avut decât o unică relație cu Zina – astă vară, și asta numai de gura matală, că să mă uit la ea, că e nevasta mea, că și la un câine te uiți, și eu, sentimentalul naiv, am făcut-o, dar nu cred că-i al meu, c-am auzit că are pe cineva la Craiova, am și văzut pe unul acasă la ei...

Zina era spășită, plânsă: nu era o luptătoare. Ochii cu pleoape umflate, burta țuguiată, tenul pătat, palmele cu mâini îngroșate, totul arăta umilința, parcă-i cerșea ceva. Lui îi era ciudă pe atitudinea ei placidă. Ar fi vrut s-o vadă reacționând cu violență, ca să-i poată răspunde așijderea.

— Ce-ai căutat la facultate, ce-ai făcut cu asta: pe cine credeai că vei convinge? Ești o încuiată caraghioasă, mă mir că nu ți-a fost rușine să vii în halul în care ești. Nu înțelegi că între mine și tine nu mai este nimic, nimic. Să-ți intre bine asta în capul tău sec!

— Măi, mecanicule, așa-i zicea de când muncise pe șantier, de ce mă asupești, eu știu că tu nu ești așa, tu ești altfel.

Ce iubire a ei cu năbădăi. Avea ea pe cineva? În situația în care se afla? Cum să lupti pentru a păstra un astfel de om plin de

impetuozitate? Ce-ar putea să facă? Arma ei redutabilă, plânsul, avusese efect asupra lui Ion Lucian, atunci, la început, dar acum? Se pare că nu-l mai impresiona. El își dorea altceva. I se părea că Adriana îi oferă mai mult: faptul că era studentă și că arăta bine îl bucura enorm. Credea în Adriana cu toată puterea lui de a se iluziona. O visa acasă, în sat, cu parfumurile ei, cum îl învăluia, cu strălucirea ochilor ei de ființă creolă, cu trupul ei cu aparențe încă de zveltețe. Trupul ei cu arome diverse îl îmbăta. Nnicând nu simțise așa ceva. Când? Unde? I se părea un miracol că o asemenea ființă se încurcă cu el și nu-i pretinde nimic: vrea numai un copil să-i facă, și atât. E posibil? Se simțea liber și plin de sine, se vedea iubit, simțea că există plenar: să ai și posibilitatea studiului și tinerețea, și-o ființă dispusă să-ți dăruiască tot ce are mai bun, ea, care era liberă, floarea lui de leac, busuioc, s-o pui sub pernă. S-o îmbrățișezi, s-o faci una cu tine. Cu desuurile ei albe, mătăsoase, pline de broderii și fundițe: o asemenea eleganță, absentă pentru el (închisoarea cu noroaiile, cu mizeria, cu degradarea ființei umane și morții)...

Adriana era un înger întrupat, menită lui: soclul pe care o urcase părea de neclintit. Și Zina, care-i stătea în cale. Se grăbise când o luase de nevastă. Veneau regretele, era ciuda pe sine și pe lume. Cum se-ntâmplase asta? Inexperiența lui etc. Mii de motivații pentru și altele mii împotriva îi bâiguiau prin minte. Nici vinul nu-l mai clarifica.

— Tată, mamă, ce-am făcut??

— Tu ți-ai luat-o, țineți-o acum! Știi, când ți-era rușine cu mine, zice tatăl, că aveam dinții galbeni de țigară și-mi ziceai să mi-i curăț bine, când am mers s-o cerem pe Zina la părinții ei, de parcă la nu știu ce domni mergeam. Erau niște funcționari simpli, de mahala craioveană și acum, Zina nu mai înseamnă nimic pentru tine, vrei altceva. Nu se mai poate, o să ai doi copii cu Zina, ești prins, nu mai poți hotărî.

— Al doilea nu-i al meu! Ce sigur și bătos și rău părea. Vorbea în el iar dracul? Blondul, fratele lui alb apărea mai rar, îl împinsese undeva în adâncul lui, să nu mai știe de el.

— Ca și părinții ei, care mi-au promis bani ca să recuperez cheltuielile făcute pentru ea la București. Am făcut om din ea: i-am dat o meserie – tehnician dentar, ce mai vrea? Să mă lase în pace, să-mi trăiesc viața.

— Cu cine, cu Adriana, curva aia, crezi c-o să ieși mai bine, îi zicea mamă-sa. Luciene, o să te bată Dumnezeu că-ți părăsești copiii!

— Eu n-am părăsit-o pe mă-ta pentru voi, vezi Luciene, îi zicea și tatăl lui.

— Să mă cert, așa cum v-ați certat voi toată viața?! Vreau să iau pe cine-mi place și cu cine aș putea duce o viață demnă: amândoi medici, bine pregătiți, ambițioși, să facem treabă. Că dacă Zina ar fi fost mai harnică, am fi fost amândoi studenți și nu se mai întâmpla ce s-a întâmplat.

— Uite, mă-ta n-a învățat prea multă carte și de asta n-am stat eu cu ea? Are patru clase, da-i mai deșteaptă ca altele cu facultate!

— Dacă nu vreți să mă-nțelegeți, plec de-acasă și nici nu mai dau pe aici.

Mamă-sa fierbea:

— Și eu am avut mamă vitregă, după moartea mamei bune, și știi ce-nseamnă asta. Lasă curvele, Luciene, că nu te duc la nimic bun. Nu te grăbi, c-o să-ți pară rău de ce faci!

Cum să-i pară rău, nici nu-și putea imagina asta. Zina născuse prin februarie încă o fată, iar Adriana prin aprilie, tot o fată. Omul cu trei fete. Pentru el, era o decepție.

Spera că măcar copilul Adrianei va fi băiat. De unde? Fusesse tot fată. Să n-o vadă.

O ținuse câteva luni la o creșă săptămânală și apoi, din vacanța de vară, o dusesse la roșcata de mamă-sa. Vrei nu vrei, bea Grigore aghiazmă. Lucian nu se grăbea s-o ia de nevastă. Ar fi trebuit, mai întâi, să divorțeze de Zina, dar cu ce bani și când? Urmase sesiunea de vară: studiu, abandonare, să uite neîmplinirile.

Adriana: slabă, palidă, spăsită (nu fusesse băiat, cum spera) învăța și ea. Aveau examene diferite, fiind în grupe diferite.

Șir de copii

Adriana mai lăsase și al doilea copil: o fi, n-o fi băiat? Trebuie să fie. Ion Lucian îi zisese:

— Dacă nu-i băiat, te las. Rușinea lui, demnitatea lui de cocoș: să aibă patru fete i se părea prea mult. Patru fete și două neveste, plus mamă-sa, care nu-l slăbea cu morală, de câte ori avea ocazia să-l întâlnească, de-i făcuse capul cât banița. Devenise mai agitat: unde-s liniștea și fericirea din zilele de început cu Adriana, când dominantă fusese numai dragostea. Nu-i mai era teamă că sexul nu-l va asculta. Își cunoștea acum potențele. Se bucura de izbucnirile falusului care-l servea cu promptitudine când își dorea. Erau zile când Adriana îl solicita și de două ori în aceeași zi. Îi răspundea cu bunăvoință și entuziasm, redescoperindu-se bărbat: ce bine că asta nu reușiseră să-i zdrobească în detenție. Reumatismul își mai arăta colții din când în când, dar în rest, tinerețea suplinea frustrările. Tinerețea lui se regăsea, dar neliniștea își ițea capul dintre voaluri mătăsoase: urmează să aibă al patrulea copil. Când se iviseră, de ce? Se gândea la ei? Iubea atât de mult copiii, încât îi trebuia neapărat să aibă atâția? Asta visase la închisoare că va face, când va ieși de-acolo? Cum îl prinsese viața în hora ei și nu-l slăbea. Era prins fără puțința de a scăpa: gheare erau și aici, nu numai acolo. Scăpase de acolo, dar aici îl strângeau în niște chingi care începeau să-i lase urme pe suflet, parcă o forță malefică l-ar fi urmărit, un blestem.

Zina terminase Școala tehnică, avea cu ce să se întrețină

pe ea și copiii. El, student încă. O vedea în vacanțe pe Luciana: cap tăiat, ca el: cu ten alburiu, zvâcnind de puritate și păr blond, cu onduleuri de păpușă – perfect realizată de natură. O iubea? Încerca să și-o apropie. Dar fata era sperioasă: nu prea crescuse împreună cu el, numai atunci, la început, când era prea mică să priceapă, nu-l accepta decât cu greu, și el nici nu știa cum să se apropie de ea – nu era un tătic cu vocație de tătic. Imperfecțiunea asta a lui îl durea, ca și faptul că n-avea voce. I se părea o lipsă dată lui prin naștere: să nu poți să te apropii cu iubire de o ființă ruptă din tine. Ar fi vrut s-o mângâie pe obraz, să-i spună vorbe de alint, s-o țină pe genunchi, dar n-avea răbdare, era parcă gonit de un duh rău, ca de un blestem: se gândea la ale lui probleme de nerezolvat. Crisparea asta a lui o îndepărta, o speria pe fetiță. N-avea vocație de tată și gata! El, student – cu patru copii (al patrulea era pe drum) părea un caz nefericit, de neevitat. Cum Zina mai făcuse și pe-al doilea, când el era încurcat cu Adriana și nu mai avusese relații intime cu Zina, decât o dată, întâmplător, aproape fără voia lui? Cum de Adriana lăsase și al doilea copil, când el nu-și dorea așa ceva, numai nițel, că dacă tot va avea patru copii, măcar unul va fi băiat? Ce salvare găsisse: un băiat. Și dacă va fi băiat, i se părea că toate necazurile lui ar dispărea fără urmă. Un băiat: să semene cu el, să fie blonduț, ca Luciana, să se vadă pe sine, sau pe fratele lui pierit și să-și continue viața, fără greșelile pe care le făcuse el, cu voie și mai mult fără voie, dus de temperamentul lui intempestiv și plin de asiduitate, riscând orice pentru o clipă de adevăr, de viață autentic trăită, fără reținere și fără fățărnicie sau meschinărie. Un băiat. Îl aștepta. Îi pregătise un leagăn în încăperea lor cu țevi curgătoare, cu zgomote neplăcute de la subsol. Îl aștepta. Când Adriana mersese la spital să nască, el era learcă de emoție, făcuse cald în casă, era prin aprilie, înainte de examenul de stat: lemnele duduiau în plita boantă și el se ruga (de când nu se mai rugase?) să fie băiat.

— Doamne, dă-mi-l, fă-mi un asemenea dar și te voi sluji:

voi fi un medic bun, îmi voi ajuta semenii, te voi slăvi pe Tine. Tu m-ai ajutat să scap de-acolo, puteam să mor, ca atâția alții. Acum, dă-mi băiatul ca să am și eu un urmaș, să-mi poarte numele mai departe, sexul, să fie bărbat și să te slujească pe Tine. Am să-l cresc cu frica de Tine, în respect și cu bună cuviință. Ai să vezi!

Fusese în stare să stea acolo, în genunchi, uitat, privind la icoana simplă de lemn cu chipul Maicii Domnului și al pruncului Iisus.

— Și eu am suferit, Doamne, pe drept sau pe nedrept, însă nu te-am uitat, m-am întors spre Tine. Mi-ar trebui un băiat, să fiu și eu om.

Cât stătuse în așteptare cu teamă, suferind în tăcere, de nerăbdare și fiori, veneau colegi să-l vadă:

— Ce faci, unde-ai dispărut, bărbate, de ce te ascunzi?

N-ai mai venit pe la cantină, la cămin pe la noi! Ei îl iubeau. El era vesel, el știa să și-i atragă, era comunicativ. El cucerea și colegi și profesori și bucătărese și portari. Nimic nu-i scăpa. El era cel iubit, cel admirat, se dăruia celorlalți cu dragoste și primea dragoste, asemenea. Simțea că anii petrecuți în facultate au fost cei mai frumoși ani din viața lui și că (bineînțeles) niciodată nu se vor întoarce. Îi venea să plângă nostalgic, să facă o prostie mare, să urle, să se despartă gălăgios de toți ca să echilibreze oarecum anii de studenție cu ce va urma: viața, care nu va fi simplă deloc, ba dimpotrivă.

Urlase, cu vocea lui imperfectă c-un grup de colegi la cămin, de s-auzise până hăt, departe, în stradă, și mai marele la U.T.C. venise să-l critice, să-i ia laurii. Îl spusese și la decan. Și el îi explicase cu aplomb că l-a prins așa, o nostalgie, un dor de a face ceva nemaifăcut, ca să se poată despărți mai ușor de facultatea pe care urma s-o încheie curând. Decanul îl înțelesese. Nu i-a pretins nici scuze, a râs, îl simpatiza. Îi fusese și profesor la biochimie și-l admira pentru spontaneitatea și inteligența lui oarecum cultivată (în pușcăriile comuniste?). Scăpase cu bine.

Adriana născuse un băiat: bucurie cu năduf. Tată a patru copii și absolvent de facultate. Medicina, visul lui, i se mplinise. Când mergeau grupați prin zloată și noroi la canal, în frig, îmbrăcați sumar, și el ajuta medicii în eforturile lor de a vindeca, își jurase că va fi și el medic, și iată că visul prinsese contur. I se părea un miracol: era medic generalist și avea, în fine, și un băiat, după trei fete. Ruga lui fusese ascultată de Dumnezeu, dar...

Va merge cu Adriana și fiul lui în comuna natală (aproape de satul părinților lui) și vor locui în dispensarul sătesc, unde el va fi șef. Își va pune în practică toate ideile lui, prin care va capta bunăvoința celorlalți și va face dispensarul lună și va fi ce trebuie să fie – va practica meseria dorită. Adriana primise postul de medic pediatru și erau pe un loc. Mai mult de atât, ce-și putea dori?

Și totuși, chiar dacă lucrurile în aparență erau astfel, de fapt, treburile erau tare încurcate. Zina voia să vină în sat, la părinții lui Ion Lucian, și risca să se-ntâlnească cu Ion Lucian și noua lui familie. Cum să facă asta? Cu ce demnitate? Cine avea dreptul de a fi acolo? Încă nu divorțase, dar simțea că asta va urma, inevitabil (ca o sabie a lui Damocles, care va cădea curând). Erau două familii eterogene, în care fiecare nevastă trăgea în felul ei de Ion Lucian. Dacă ar fi putut să se rupă în două: o parte să rămână cu Zina și Luciana, pe care-o iubea (s-ar putea zice), de cealaltă fată nu era sigur că-i a lui, și o altă parte să fie cu Adriana și Lucian, băiatul, în fine băiat, de fata cea mare și aici, nu era el chiar sigur că-i a lui, auzise niște vorbe de la colegi, reale, cine poate ști? El prins ca-ntr-un sandwich, mișcându-și aripile căzute: nu mai era chiar cocoșul vesel care să se scoale senin dimineața. Adriana îl bâzâia cu măritișul:

— Mi-ai promis că dacă fac băiat, divorțezi și te însori cu mine. Nu spusese el chiar așa, dar dacă apăruse băiatul, balanța înclina înspre Adriana și copiii Adrianei. Cum să rezolvi chestiunile încurcate ale vieții lui. Cine? Cine-i mai tare? Deocamdată, se părea că Adriana va învinge. Zina nu

lupta în acest sens. Era prea pasivă. Aștepta ca destinul să lucreze în favoarea ei, dar, după obicei, destinul se pare că-i ajută pe cei curajoși. Adriana nu se mai mulțumea cu situația ei de întreținută. Satul se-ntreba ce-i cu ea de locuiește în aceleași încăperi cu domnul doctor, iar copiii ăia, ai cui sunt? Dra. doctor are doi copii din flori? Unul ar fi mers, parcă ar mai fi admis, dar doi? Trebuie totul legalizat, parafat. Adriana folosea aragazul dispensarului. Un asistent grijuliu cu bunul statului îi reclamase. Ion Lucian habar n-avea, credea că ea gătea pe-un reșou mare, improvizat. Îi făcuse scandal, când primarul îi atenționase.

— De ce faci lucruri de-astea nefăcute, unde te trezești, pe moșia tatălui tău tuciuriu? Era furios, și o împinsese înspre chiuveta din cameră, iar ea căzuse ca o cârpă muiată, lovindu-se de marginea ascuțită. Se speriasse Ion Lucian. Nu se gândise la o asemenea întâmplare nefericită. Iată, pentru mai nimic se certaseră, și Dumnezeu sau o altă forță intervenise: putea să-i moară atunci Adriana. I se făcuse inima mică și o asculta ca pe un ghioc de mare. O dusese încet, cu greu, spre canapeaua din cameră. Se ruga în gând să-și revină. Își revenise oftând, parcă venea dintr-un vis urât.

— Știi ce-a fost cu tine?!

— Cred că m-am lovit de ceva dur: simt ca o amețeală, nu mă pot ridica. Dormise somn adânc.

El o priveghease „adorator“, cu ochii pe ea, așa cum nu o mai făcuse niciodată.

Merseseră cu copiii în căruț, în satul părinților lui, la vreo doi kilometri de comuna unde funcționau. Nu le-a fost ușor: mama lui Ion Lucian nu voia să-i ajute, ea ținea cu Zina – nevasta lui Ion Lucian. Mama Adrianei n-o mai păstrase pe fată – Carolina, așa că... Lucrurile începeau să se încurce. Ion Lucian nu bănuise complexitatea problemelor. Zina îi trimisese o scrisoare despre Luciana, că avea niște tulburări de creștere. Trebuia să plătească pensie alimentară pentru cele două fete

cu Zina. Dincoace, nu avea de nici unele, viața lui ca un ghem încurcat de mâțe (de neveste, de graba lui de a face copii!). El voia să recupereze anii pierduți, dragostea absentă, dragostea trupească, dar aceasta îi adusese și copiii. Parcă mai puține probleme avusese acolo, cât a fost închis, cu toată privațiunea și comportamentul inuman. Acolo încerca să-și păstreze o anume imunitate și o speranță și o curățenie morală, într-un fel. Aici începe să devină mai nesigur pe el, mai vulnerabil. Cine avea dreptul să fie cu el: Adriana sau Zina?

De care copii să se-ngrijească mai degrabă: de cei făcuți cu Zina sau de cei ai Adrianei? Simțea că nu-i ajunge energia, mai ales că trebuiau să meargă și la specializare și cui să lași copiii?

Când ajunseseră cu copiii la părinți, în ziua aceea de vară toridă – transpirați și roșii în obraji, parcă veniseră din bejenie – goniți de vânturi rele.

— Mamă, tată! Pupături. Mama, cu coada ochiului, privea la copii: măricei, dolofani, bronzăți din pricina soarelui, dar parcă prea negricioși, totuși. Tata, mai afabil: fumează împreună cu Ion Lucian și vorbesc despre serviciul lui Ion Lucian, despre munca la dispensar etc.

— Știi, bă taticule, c-am reușit să fac ordine și curățenie la dispensar. Vrem – eu și Adriana, să fim doi medici buni. Nu-i spunea tatălui că muncește și pentru Adriana.

— Ne cheamă uneori și noaptea țigani: au câte un deranjament de stomac, după vreo ciorbă de fasole și gata, le trebuie doctor. Râd amândoi, cu țuica dinainte, în așteptarea mesei. Adriana e în camera din fund, cu cei doi plozi. Nu vrea să stea în preajma soacrei, ca să nu iasă cumva scânteii. Dar, cum se-ntâmplă, de ce ți-e frică, nu scapi! Ion Lucian o cheamă la masă. Între timp, venise și unchiul Anton cu nevasta (adică eu, autoarea) de la casa pe care și-o făcuseră în sat. Întâlnirea între cele două miss, nu în sensul frumuseții, deși Adriana era frumoasă și degaja o energie a tinereții abia ieșită din găoace, ci al unei inteligențe de calibru apropiat, totuși Ria (adică eu),

o pledoarie pro domo mai cu experiență și, posibil, cu lecturi mai bogate, părea s-o depășească pe Adriana. Apoi, Adriana mai avea și dorința expresă de a epata, și când dorești așa ceva, nu se poate să nu apari falsă, artificială, snoabă și chiar ușor suficientă. Neologismele în gura ei păreau căutate, erau spuse nu la modul firesc, ci cusute cu ață de staniol, care, la o atingere mai serioasă, cu un adversar mai de temut se rupeau, cădeau, dovedind nu cultura, ci artificialitatea pretenției de intelectualitate. Doamne, când sunt puse față-n față două femei „prețioase“, ce poate ieși? Mai fuseseră ele față-n față și-n orașelul de munte, unde locuia unchiul Anton și chiar la Târgu-Mureș, la facultate și la botezul pruncului Lucian, unde unchiul fusese naș. Dar acum, parcă era ceva regizat: urmase marea scenă, în care mătușa și nepoata trebuiau comparate și apreciate. De cine? De mama și tatăl lui Ion Lucian. De ce? Ion Lucian voia să dovedească ceva: că Adriana se deosebește de Zina prin inteligență și pricepere, că e ceea ce și-a dorit dintotdeauna, o femeie cu calități nu numai fizice, ci și intelectuale, ca la carte. Adriana începuse o tiradă despre sinele lui Jung, despre alter ego, despre inconștientul colectiv și despre progresul de la Freud la Jung în ceea ce privește teoria visului. Termenii aceștia savanți dovedeau o lectură recentă și o stăpânire a termenilor ca pentru examen: se pregătea să meargă la specializare în București, la psihiatre, și ea începuse posibil pregătirea. Și mătușa Ria știa câte ceva în domeniul psihanalizei, citise lucrarea lui Freud în acest domeniu și, de asemenea, studiasse unele articole din Gustav Jung, tipărite selectiv în revista „Secolul 20“. Behe, he, și dă-i și luptă. Adriana, care posibil se crezuse solistă, a avut surpriza (neplăcută?) de a fi contracarată de o adversară (redutabilă?) și rămăsese nu chiar cu gura căscată, ca la dentist, dar oarecum mirată și chiar nițel jenată, nemaștiind cum să continue discuția. Ion Lucian dresese lucrurile, intervenind cu alte teme – politico-sociale: degradarea relațiilor umane, ranchiuna unora, invidia, îngustimea de vederi, lipsa de fonduri și... specializarea.

— Nu știm ce vom face cu copiii. Trebuie să plecăm amândoi la specializare, nașule! Așa i se adresa, mai nou, unchiului Anton, de când acesta îi fusese naș la băiat.

Maică-sa se uita, fulgerându-l:

— Dacă te-ai apucat să faci copii. Nu-ți erau destui doi, pe care-i aveai cu Zina? Tu și curvele tale! Lovitură de teatru.

— Curvă, așa o numiți pe mama copiilor lui?! Adriana se ridicase amenințător, cu pumnii strânși.

— Da, chiar așa, tu l-ai nenorocit, tu, tu! Și-o apucase de păr, târnuind-o prin încăpere. Ochii îi sticleau într-un mod ciudat: servise și-o țuică înainte. Așa efecte putea avea băutura, sau era degajarea refulării de atâtea amar de luni, de când suferea pentru trădările lui Ion Lucian.

— Și eu am avut mamă vitregă și-am suferit, și tatăl lui a avut parte de curve, dar nu m-a părăsit, a rămas cu familia lui.

Ion Lucian intervenise să le despartă, dar Adriana, profitând de o dezechilibrare a mamei lui, ia un scaun și-l ridică teatral deasupra capului, strigând cu obidă unchiului, care se apropiase și el să aplaneze conflictul:

— Dă-te la o parte, nașule, s-o achit! Ion Lucian cu greutate reușise să-i ia scaunul temerarei luptătoare și apoi, apăsând-o cu piciorul la pământ, învingător, îi demonstra metodic, c-o ură rece adevărurile sale. Adriana, după crucificare, s-a ridicat gâfâind, culegându-și un smoc de păr de pe jos, din ambuscada cu soacra, demonstrând celor prezenți cine este victima. Unchiul Anton, bon homme se amestecă: el nu poate sta pasiv, intervine în favoarea celui la pământ. Urcă copiii în mașină și pe Adriana. Adriana strigă cu năduf pe fereastra mașinii deschisă:

— Să-mi dai banii de la botez, să-mi dai banii! Strigătul ei se aude posibil și-n vecini, lumea de pe uliță este atentă, simte că se petrece ceva cu familia lui Ion Lucian și abia așteaptă să răspândească vestea în tot satul. Cea mai mare plăcere în sat: să ai ce bârfi. Ți-ajunge pentru o lună să trăiești cu asemenea povești!

El, Ion Lucian, aferat îi zice nașului, după ce-a dus-o acasă la dispensar pe Adriana:

— Veți vedea, va veni, va veni în genunchi să se roage.

De ce? Oare de ce? Să fie în stare să se umilească astfel.

Mama nu crede:

— Eu n-aș veni să fiu în situația asta.

— Tu n-ai veni... zice tatăl pe gânduri, pufăindu-și pipa.

A doua zi, în cea mai toridă zi a anului, pe la ora prânzului, cu un copil de mână și altul în căruț, Adriana a străbătut drumul dintre cele două sate, în văzul sătenilor care-și șopteau pe la porți:

— Uite-o cum vine, vine fără rușine. Cum va fi primită de bărbat și de soacră?

Nașul o întâmpină cu bunăvoință:

— Cum ați venit pe căldura asta?

Adriana are un ochi vânăt și obraji roșii. Lasă copiii în mijlocul curții și aleargă în bucătărie, la mama soacră. Nu se aude nimic. Vine apoi, cu lacrimi în ochi, oftând, o întreagă gamă de simțăminte se străvede în ochii ei. Ion Lucian stă rigid, cu țigara între dinți, neprivind la Adriana. O stană de piatră neînduplecată pare. E o poză a lui, într-o situație avantajoasă. Adriana se adresează lui Ion Lucian:

— Te rog să mă ierți pentru ieri, promit să nu mai repet asemenea gesturi. Cu mama ta am vorbit...

— Hm, mai vedem noi: discutăm acasă. Adriana pare obosită după efortul făcut. Se așază tăcută și fără vlagă.

Specializarea – o boală, un caz cu necaz

Plecaseră împreună la specializare. Probleme: cui să lase copiii? Mama ei nu mai voia, mama lui așijderea. Triști, spășiți, găsiseră o soluție, după îndelungi deliberări: îi vor lăsa la o soră a tatălui lui Ion Lucian – tanti Lina, care în copilăria lui, când părinții erau plecați la Calafat cu serviciul, îngrijea de gospodăria lor, împreună cu bărbatul ei, nea Florică. Acea stare de umilință, dar și de ușurare că găsiseră cui să-i lase pe copii trei ani. Îi sacrificaseră pe acei oameni destul de în vârstă, dar ce puteau altceva face? Știau doar că va urma specializarea. Cu greu nea Florică acceptase. Tanti Lina s-a supus hotărârii bărbatului. Ea mergea zilnic la colectiv la grădină și nu-i era ușor. El, nea Florică venise din război bolnav de plămâni și nu putea suporta munca la câmp. Și atunci, Ion Lucian îi rezolvase problema: paznic de noapte. Și așa, ziua era cu copiii, iar noaptea, își vedea de slujbă.

Cei doi, în București învățau c-o dezlănțuire de energie nemaipomenită. Probabil că atunci Ion Lucian a asimilat cel mai mult. Nici înainte și nici după aceea n-a mai avut fervoarea asta intelectuală. Și dragostea lor era armonioasă, îi producea delicii. Poate c-a fost cea mai frumoasă perioadă din viața lor, a cuplului fragil ce-l formau deocamdată. Adriana, cu tinerețea ei, cu mintea ei sclipitoare, obținea rezultate mai bune la colocvii, la examene, la lucrări. El convingea însă, așa era el, muncea mai puțin, dar știa să creeze o atmosferă propice lui la examene. Părea matur, documentat: tot ce

acumulase valorifica. Ușurința aceasta în adaptarea la mediu era poate, o consecință a privațiunilor din anii de detenție. El trebuia să reușească, după atâția ani de frustrare nemeritată. Forma cu Adriana un cuplu de intelectuali în devenire: era și un fel de snobism în atitudinea lor. Veneau în vacanță la copii și pe urmă, degrabă la studiu, la lucrări. Poate se visau cercetători, preocupați de psihiatrie, deși o specialitate atât de nesigură, cu granițe atât de fragile: între normal și sănătos, uneori, imposibil de diagnosticat. Urmăreau cazuri în clinici. Anamneze la psihoze în care predomină starea de melancolie: studii pe indivizi cu sindromul maniaco-depresiv. Cazuri de schizofrenie de la copii până la vârstnici, cu debutul în copilărie, paranoia – cu delirul de persecuție, delirul de gelozie și celelalte forme ale delirului – studii realizate cu competență și răbdare de adevărat psihiatru, atras de bolile curente ale psihicului uman – multe și mărunte devieri ale normalului. Lumea bogată a psihicului cu personalități dizarmonice – toate nuanțele acelea greu de pătruns i-au atras ca un abis de necuprins, tulburător. Au trăit, mai ales el, tot felul de boli psihice din empatie față de pacienții lor și, în același timp, și-au însușit tot felul de psihopatii, de la cele arhaice, la cele mai sofisticate proceduri inductive, cathartice.

Și iată-i pe amândoi specialiști în psihiatrie. Au trecut trei ani. Când? Acasă treburi, doi copii, necazuri dintr-o aglomerație de treburi pe care n-are cine să le rezolve. Casă în Craiova din banii de la botez: abia acum dreasă, aranjată, zugrăvită. O cameră a proprietăresei până la moarte: așa suna contractul de vânzare-cumpărare, undeva în spatele casei, în curte, c-o intrare separată. Casa cu patru camere, una mare, cu intrare separată, alta lunguiață, legată de bucătărie și celelalte două cu o altă intrare din hol, dând una în alta: bine aranjate. Economii. Buzunare pline din patul cu spital unde sunt repartizați, un sat mare, undeva în sud, pe malul Dunării. Plăcere cu neplăcere: să ai casă în oraș și postul undeva la câțiva zeci de kilometri într-o

comună mare (nu sat). Un loc de stors bani. Specialistul Ion Lucian are chemarea meseriei în sânge și ca medic generalist. După spital, îl căutau acasă pentru tot felul de afecțiuni: i se dusesse zvonul în județ și chiar în afara județului. Avea el o siguranță a diagnosticului, aplica un tratament taman pe taman, cu vindecări uneori spectaculoase...

Fratele lui alb – geamănul

Adriana în oraș, post prin concurs, la un laborator Psihiatric de diagnosticare. Ion Lucian în sat. Acasă apare numai la sfârșitul săptămânii.

Dreg sobele. Le fac mai frumoase. Le dărâmă și le fac din nou. Îl au pe Mihai maistru și constructor: el, fratele lui alb, cum îi zisese Ion Lucian. L-a adus cu el din satul unde e medic: e tânăr și pare naiv, specialist mare, cu gust și pricepere în făcutul sobelor, ce făcea ziua, noaptea nu se dărâma.

Ion Lucian – venise ușor cherchelit, de la vizitele din sat la bolnavii lui, fuma Kent cu îndemnuri sardonice înspre Mihai:

— Trage bă, din țigară, fratele meu alb, na și bea, sărbătorim terminarea sobelor. Măi, ce sobe frumoase ai făcut! Îi turna pe gât băutura. Acela refuza, cum să perseverezi în refuz? Blondul Mihai, cu ten albicios, înghițea băutura fără să vrea, înghițea. Se pilea. Pica de somn. Voma. Se trezea. Lucra pe brânci. Mai avea puțin de lucru la finisare. Ion Lucian îi spunea povești, invenții, idei, frânturi de gânduri, de nimicuri: avea logoree.

— Bă, fratele meu alb, tu semeni, al dracului semeni cu fratele meu, acela dispărutul, ha, ha! Era blond, ca tine, și tenul tot așa l-avea. Era cuminte, ca tine, tot așa, ca o fecioară, bă, tu ești fecioară. Ia stai, să te văd mai bine: tu chiar ești fratele meu. Unde-ai fost până acum? Știam eu că n-ai murit. Cum să mori? Nu te las. Orice-ar fi, tu nu trebuie să mori. Dar de ce vorbesc eu de moarte. Tu n-ai fost cu mine acolo, tu n-ai văzut de cele nevăzute. Eu le-am văzut. Le-am simțit pe propria piele, Tu, vezi degetele astea îmbârligate, uită-te la ele, lasă mistria

aia și uită-te, și eu am lucrat pe șantier, când am ieșit de acolo și eu am fost tu, uită-te, și eu am mers prin apă în stof și eu am fost la canal, și l-am văzut pe tata acolo și eu am văzut oameni murind, și am mirosit duhoarea morții puturoase și am văzut viermi: și am mirosit căcatul nostru, l-am văzut, ca țigani l-am pipăit, l-am trecut cald prin mâini. M-am dus să-l duc, să-l arunc, m-au luat de umeri, m-au bătut, m-au lovit cu cizmele, cu picioarele, m-au scuipat, am scuipat, am stat la carceră ciuci, știi tu cum e să stai ciuci, am avut păduchi, tu, fratele meu alb și curat, am căzut cu fața în noroi, tu, blondul și naivul meu frate. Dă-mi mâna ta, dă-mi umărul tău să mă sprijin, să nu cad în moloz. Eu nu cad, nu mai cad, nu mai vreau să cad.

Groaza lui, somnul lui, amândoi cu fața în moloz, cu hainele murdare, degradându-se. Ei doi căzuți, afumați, fumând, cu sticle goale, lângă ei aruncate, căzute, cu pachete de țigări goale, aruncate, strânse grămadă, cu chiștoace amestecate cu resturi de cărămizi, de teracotă: o lume distrusă, un balamuc, o nebunie cu doi oameni cumiți (unul sigur cuminte) – fără minte acum, căzuți în somn, îngeri căzuți. De câte ori în viață căderea. Din fiecare cădere, o posibilă înălțare. Râsul lumii, caricaturi, clovnerii: doi bezmetici, doi frați gemeni, ca unul singur, o mare și bezmetică degradare, cu voie, fără voie. Ha, Ha, Ha! Ion Lucian râde și în somn: nebun (din fapte nebunești?). Îl sărută în somn, cu bulbuci de spută... să-l inunde, să-l mânjească: acela are negreală pe față. Nu mai e albul, curatul, fratele lui alb. Nu mai e nimic. Ion Lucian se târâse, cum (?) în dormitor. Sforăia urât, cu vise confuze:

— Frate, nu, am... n-am. Ura. A fost... dar dacă n-a fost. Și apoi, cu strigăte de zbârnăiau pereții:

— Să nu mori, că te omor! Să nu pleci de lângă mine. Să stai aici, acum că te-am găsit. Stai dracului aici! Nu mă părăsi. Cad. Cad. Ce strigăte auzite de Adriana.

— Trezește-te, măi, ce naiba ai? Te-aude și proprietărea de dincolo. Iar o să bată în perete că n-o lăsăm să doarmă. Când ești treaz urlă, când dormi urlă, ce-i cu tine? Ești scrântit?

Scrânteala lui, visul lui cu fratele acela, geamănul, dispărutul. Dureri de cap imposibile. Gâtul înțepenit. Ochii împăienjeniți, roșii. Trupul cuprins de lentoare: ar trândăvi ca leneșul în stup (ce albină o fi el?). Lumina crudă a unei primăveri timpurii intră pe fereastră. E bucuros, de parcă-ar fi scăpat de-o boală. Întotdeauna după o beție e trist și vesel. Trist că ceva se degradează în persoana lui, fizic, sufletesc, vesel că a reușit să-și iasă din matcă, să facă de cele nefăcute. El – rebelul, el, cel cu diavolul într-însul. Îl mai are. Acel neastâmpăr care nu-i dă pace. Mereu îl mână spre altceva.

Nu se poate fixa nicăieri. Trebuie să migreze, ca păsările călătoare, e pasăre migratoare, e pasăre.

— Vino, vino degrabă să vezi ce s-a-ntâmplat. Glasul tăios, absurd de neliniștit al Adrianei: Luciene, ce naiba te miști ca melcul. Hai, că poate-l mai salvăm.

— Pe cine, ce vrei de la mine, nu sunt Dumnezeu! Râde smintitul din el, râde. Ar vrea s-o vadă ruptă-n bucăți, s-o rănească: de ce-l grăbește, de ce-i face inima să tresalte ca prinsă de vifor?

Salvare. Salvarea cui? El, în munți cu Salvamontul? El, la infirmeria închisorii la Poarta albă, îngrijind pe cei mai bolnavi decât el, ținându-le plosca, el, primind mulțumirile tăcute, cu tot sufletul adunat în ochii aceloră – meseria de medic – dorința asta pătrunzându-i atunci în sângele lui bezmetic, răzvrătit fără noimă.

— Vin acu: gata, am venit, zice fixându-și bretelele pantalonilor rebeli – care-i tot pică: a slăbit ca un ogar pipernicit, a slăbit.

Bietul Mihai, fratele lui alb, plin pe față de funingine pare un obiect al încăperii, precum soba ridicată de el. Ceva artificial, lipsit de mișcare, plin de rigiditate se degajă împrejurul lui, ca un hublou de lumină rece și îndepărtată, ca dintr-o altă lume. E ceva străin în încăpere, ceva care-i trezește fiori și nu știe exact din ce motive, ca-ntr-un mister de neelucidat.

— Doamne, dar ce-i cu el? Ce s-a-ntâmplat? Incredibil.

N-are puls. Când s-o fi întâmplat? Și de ce? De ce? De ce?

Își lovește capul de tăbliile patului. Își frământă mâinile.

— Hai să anunțăm miliția! Păi, nu?! Asta urmează. Din frăția lor de gemeni regăsiți, ce mai rămâne?

— Am aerisit aici de dimineață, era miros de gaz.

— Dar de ce, de ce? Cine a încercat gazul? Noi am adormit. Nu mai știu cum s-a-ntâmpat, dar am adormit amândoi. De ce să iasă gaz?

— Eu am vrut să-ncerc soba, să văd dacă merge gazul.

— Și?

— Mergea. Am stins, dar dimineața-n încăpere miros de gaz. Nu ieșea fum pe coș. O fi înfundat.

— Adevărat, știi că n-am desfundat coșurile.

— Numai pe-al nostru, în toamnă, al babei era plin de hârtii.

— Aha!

— Ce-i acest aha? Ce vrei să insinuezi?

— Nimic, ce să mai zic? Gazul trebuia să omoare pe proprietăreasă. Tu ai făcut asta. Tu, cu mutra ta de drac. Nu eu sunt dracul, nu eu am pe diavolul în mine, ci tu, tu, tu. O scutură, ținând-o de reverul capotului vișiniu.

— Tu, demento, cu răutatea ta de femeie fără minte. Tu ai vrut s-o omori pe ea și l-ai omorât pe el.

Bătăi în perete:

— Doamna Micescu, ce faceți, sunteți bine?

— Da, domnule Lucian, de ce mă întrebați? S-a-ntâmpat ceva?

— A murit tânărul care ne lucra sobele. Abia le terminase. A murit.

— Cum s-a putut petrece așa ceva?

— Nu știu, nu știu cum.

Adriana îi consultă inima. Ce să mai auzi: totul e tăcere și rigiditate.

— Să spunem miliției că el a încercat soba, după ce-a băut cu tine.

— Sigur, întotdeauna mortul este vinovat.

— Da' nici eu, n-auzi că n-am știut că e-nfundat coșul, de unde să știu?

— Ba nu, știai – ai vrut să moară proprietăreasa, că-ți călca pe nervi.

— N-am vrut, sau chiar dacă-aș fi vrut, cum puteam să știu ce efecte putea avea gazul, cum să ajungă la ea, nu vezi că mă acuzi fără temei, de ce mă acuzi?

— Știi eu ce spun. Te cunosc. Te cunosc bine.

— N-aș face așa ceva deliberat. Ce-s, criminală?

— Ești. Din cauza ta a murit.

— Vorbește mai încet, că te aude de dincolo și va crede că ce spui tu e adevărat.

— Bineînțeles că mă crede pe mine.

Mortul impasibil, fără expresie, stă cu fața în sus, murdar, parcă privind la locul evadării sale. Sufletul lui o mai fi în încăpere? Niciodată nu vom ști nimic precis în privința asta?

Ion Lucian are impresia că în spatele lui există o energie plasmatică, ce-l înconjoară, precum albul dimprejurul capului sfinților. I se pare că ceva se apropie de el, încercând să-l pătrundă.

— Lasă-mă, nu merit! Se scutură: ia-ți cu tine curățenia asta a sufletului tău. Fratele meu geamăn a murit abia acum, odată cu tine. Eu sunt singur – vorbește în gând cu el – și așa voi rămâne. E cazul să mă maturizez. Să nu mai cred că tot ce zboară se mănâncă. Viața e dură, și-ți dă lovituri după lovituri. La asta nu mă așteptam, nu credeam, nu credeam că așa ceva se poate întâmpla.

— Hai, adună-te, vezi ce spui la miliție, să nu-ncepi să-ndrugi poveștile tale, că o să vezi tu ce-o să pățești, nu scapi așa ușor de mine dacă mă acuzi.

— Cum să te acuz? Tu ești nimic pe lângă ce putea fi el pentru mine. Mi l-ai luat, vrăjitoareo! Ai simțit că el e mai puternic decât tine și mi l-ai luat.

— Ce, ești homo, aveai nevoie de el să-ți satisfaci gusturile

tale îndoielnice, cu care ai venit de-acolo, din pușcărie!

— Ia uită-te la ea ce zice, da' poate ai dreptate, cred că l-aș fi iubit mai mult decât pe tine. Tu prea faci pe deșteapta și prea m-ai despărțit de toți ai mei, ca să mai pot să te suport.

— Bine, să nu uiți ce-ai spus, tu ai vrut-o, să nu regreti toată viața disprețul ăsta. Eu te-am scos din mocirlă, pușcăriașule, nu erai tu de nasul meu.

— Dar pe tine, cioroaiico? Eu, ca un tâmpit, ca pe un șarpe te-am pus la pieptul meu și m-ai nenorocit. Are ochii umezi, împăienjeniți. Fața îi e pământie, ca a lui Mihai acum. Ceva din rigiditatea, din răceala lui i se transmite.

După o primă și sumară anchetă, miliția îl duce în satul lui. Mai înainte, un consult medical fără autopsie stabilește cauza morții: stop cardiac. Ce simplu se poate încheia totul. Mama lui în sat, femeie sărmană, văduvă, bani dați de Ion Lucian pentru înmormântare, complexul vinovăției prezent.

Sobele în camere: trei, cu plăci cu trupuri și fructe în relief, cu trepte marmorate ca-n monumentele funerare. Ce luciu în maroniul sănătos și rigid, în strălucirea fără viață: o frumusețe de dincolo de moarte – prezentă în casă ca o veșnică imputare a ceea ce s-a săvârșit, cu voia sau fără voia lor. Cine poate ști adevărul? Oricum, după acest moment, înțelegerea și așa precară dintre ei se surpase de tot. Nu mai aveau încredere unul în celălalt și aveau mereu chef de ceartă, de răcă, de parcă în permanență ar fi avut ceva de împărțit, nu se mai sufereau: șoarecele și pisica. Un iureș de vorbe nesuferite, vulgare, învățate de ea în mahalaua în care-și petrecuse copilăria, alt iureș de vorbe tapetate cu rudiment, neprelucrate din partea lui, preluate direct din penitenciarele pe unde trecuse în adolescența lui aventuroasă. El, rebelul își manifesta acum plăcerea unor vorbe cu fiere, cum să nu-ți dai drumul la ce simți și gândești. Tot ce adunase în subconștientul lui se preluca acum rapid și ieșea la iveală, c-o plăcere de drac:

— M-ai lăsat fără frate, ți-o coc eu ție, țigancă de Sineasca.

O să-ți pară rău că vrei să faci numai după capul tău de matracucă... Între ei erau pulberi dinamitate, o atmosferă de infern deseori, încât fusese pentru amândoi o adevărată eliberare când el o anunțase ritos că va sta mai mult în comuna lui, pentru că e foarte ocupat și vrea să adune bani să-și cumpere o mașină, să poată apoi să facă naveta mai ușor la oraș pentru a veni, nu la ea, ci la casa lui.

Își fixase două camere pe care să le folosească numai el și i le anunțase și ei. Casa o cumpărase din banii strânși la botezul băiatului și de la tatăl lui, cică împrumutați. Ea nu reacționase nicicum, ci îl privea rece, cu o demnitate bătoasă. O privire în care se putea citi disprețul ei, hotărârea de a nu face primul pas spre împăcare. O dorință lucidă, parșivă de a-l pedepsi pentru sfidarea lui: ea nu mai voia să se lase jignită, nu ceda nicicum, inflexibilă. Gata, pentru totdeauna! Ce temperament puternic, ca de paranoic în delir, exuberantă și interiorizată în același timp, calculată, cu voință de progres. Ce, nu va scăpa niciodată de mahalaua ei? Egoismul ei era perfect pliat pe psihicul ei bine strunit: n-avea nici coșmaruri, nu-și dorea nici vise eliberatoare. Ea trebuia să evadeze din cercul strâmt al familiei ei. Reușise prin acest bărbat, de culoare convenabilă, să se desprindă de mediul ei de mahala. Și acum, după ce avea un nume, să rabde jugul? Cum nu?! Ea putea evada și din acest cerc. Credincios, Ion Lucian? Aiurea: îi cedase ei, divorțase, aveau doi copii împreună.

– Să-l văd acum, ce va mai face, cine-l va mai lua? Cine? Întrebări valabile pentru amândoi. Cine? Oho, de asta nu puteau duce lipsă: amândoi cu farmec fizic și ambițioși nevoie mare, cu nervi de fier, mai ales ea, doamna de fier! Măi, ce eroină! Periculoasă eroină, ca-n romanele polițiste, gata de a otrăvi cu cianură, cu ce-o fi, partenerul și de a scăpa de el în felul acesta, definitiv, ehe! Oare chiar ar face-o? Cine știe, cine poate ști? Nimeni, nici măcar persoana în cauză.

A fi sau a nu fi... acasă

Astfel, Ion Lucian venea tot mai rar pe acasă, în oraș. Rămânea în comuna lui, unde era tot mai solicitat și ca generalist. Mergă în comună și-n satele din apropiere.

Eu, mătușa și unchiul cel tânăr (ceilalți unchi fiind mai în vârstă, se-nțelege) am mers acolo să-l vedem la locul crimei (adică, la locul desfășurării energiei sale dezlănțuite). Ne-a arătat secția lui, paturile de care răspundea, sera pe care-o îngrijea cu unii pacienți, cu boli psihice ușoare, care puteau realiza ceva, cât de cât logic și viabil. Mai folosea bolnavii și la greblat iarba, la săpat puținele straturi pe care și le-a încropit. Nu avea nevoie expresă de legumele ce ar fi crescut acolo, deoarece satul era bogat și aveau roșii cu nemiluita, cu care mergeau la târg și câștigau bine, devenind, unii dintre ei, milionari chiar.

Ion Lucian locuia în curtea spitalului, într-o cameră cu bucătărie și hol încăpător. Interiorul camerei era mobilat simplu: un pat de spital, o noptieră, un raft cu cărți mai mult de specialitate, o oglindă pătrată deasupra chiuvetei și o debara, unde-și ținea pe umerașe hainele. Spațiul acesta improvizat îi amintea de Târgu-Mureș, din timpul studenției, unde în ultimii ani locuise cu Adriana, și fericirea de atunci parcă-l mai încălzea, când era singur, dar repede alunga acest gând: acum o cunoștea mult mai bine pe Adriana, deși n-ar putea spune că n-o mai iubea deloc, un gălgâit al frumuseții ei înviorătoare nu-i da pace și s-arunca pe pat și imagini îl năpădeau. În acele clipe n-avea decât prezent în el, un prezent nepipăibil. Erau imaginile vieții de student, și peste aceste imagini se suprapunea

tot mai des figura lui Mihai, rigidă și îndepărtată, de parcă fratele lui, cu adevărat fratele lui geamăn ar fi murit atunci, odată cu acela, și nu mai voia să vină la el să-l incite la voie bună, la echilibru, la armonie. Rămăsese numai cu angoasele lui, cu frustrările tinereții, cu imaginea Lucianei, fiica lui cu Zina, cu frăgezimea ei de copil naiv și nevinovat, asemănătoare chipului său. Nu mai avea fratele geamăn, dar trebuia să pună ceva în loc: Luciana. Creștea. La nouă ani îi apăruse piepșorul, mamă-sa era îngrijorată, apelase la el, avea nevoie de bani, venea pe la el. Adriana se uita urât: ea, care zisese cândva c-ar fi gata să le ia pe cele două fete ale lui Zina. Adriana nu mai era Adriana pe care o crezuse el. Se-ndepărta tot mai mult de ea, suferea. Asta-i oferise lui căsnicia cu Adriana. Doar băiatul, Lucian, poate că el îl va bucura, dar figura lui de brunet, cu părul creț și buze cuprinzătoare îi amintea și de cealaltă posibilitate, ca Adriana să fie, prin tatăl ei, de o origine obscură, cumva degradantă... ha! N-avea prejudecăți și totuși, când vedea în figura fiului său culoarea pielii edificatoare se-ntrista pentru viitorul lui, care i se părea incert și fără perspectivă.

Într-un asemenea moment îl găsisem și noi și ne povestea cu aplomb posibilele neîmpliniri. El era frământat și teribil de decepționat, dar știam că asta n-are să dureze, că el nu va capitula atât de ușor. Dar poți să știi. Puteam avea și surprize.

Am văzut și secția godoșilor, așa le ziceau bolnavilor care erau la condiția de animale, făceau pe ei, stăteau în cămăși albe, lungi și priveau, un fel de a zice, priveau, după gardul de sârmă groasă. Golul din privirea lor, mizeria trupului lor, mirosul, zbieretele neinteligibile, gloata aceea de neidentificat, gesturile fără finalitate, haotice, parcă erau ale unor ființe străine de locuri: se infiltraseră din alte sfere, veniseră să cucerească pământul și fuseseră sechestrați, tratați să ajungă astfel? Nu erau ca cei din lagăre, aceia mai aveau speranțe, erau oameni care gândeau, erau oameni, pe când aceștia nu se mai puteau considera oameni.

— Se mai interesează cineva de ei? Mai vin să-i vadă?

— Cine să vrea să-i vadă? De ce? Fie că au părinți decrepiți, ca și ei, fie că sunt oameni normali, să zicem, sau aproape de normalitate, dar un accident genetic le-a făcut festa, cea mai urâtă care se poate face unui părinte. Un organ bolnav mai poate fi îndreptat, dar condiția aceasta de neom e de netratat.

— Și nu îi ajutați cu nimic?

— Ba da, avem personal care-i spală, le ducem de mâncare în țarc, când e frig îi protejăm. Ei nu simt nici frigul, aproape că nici foamea.

— Dar de ce trebuie să mai trăiască omenește, e moral să mai trăiască?

— Ce să facem? E dreptul lor. Eutanasia nu se practică în țara noastră și, cu toate că deficiențele lor psihice sunt incurabile, îi lăsăm să trăiască până răcesc zdravăn și mor de pneumonii. De aceea avem aici, în spital, și secție de boli de plămâni, de TBC. Și bolnavii psihici obișnuiți pot contracta pneumonii, pentru că atunci când sunt în criză, nu se pot proteja de acțiunea mediului, dispar ca ființe raționale în relația cu mediul.

În saloanele lui o apariție ciudată: o asistentă solidă, cu umeri lați, bărbătești și brațe bine clădite și o privire feroce și indiferență totală.

— De ce o astfel de ființă, ca la închisorile cu criminali, cu sadici?

— Păi, altfel, cum să-i anihilăm pe bolnavi, când i-apucă crizele de nebunie, cum să le aplicăm cămașa de forță și să le administrăm injecția calmantă?

— Și-ți place viața asta, de continuu stres? Nu știi la ce te poți aștepta de la unii bolnavi furioși.

— Nu-i o viață prea comodă, dar până la urmă, te obișnuiești. Sunt și cazuri interesante. Ai și unele satisfacții: pacienții trimiși ca nevindecabili din alte părți, aici i-am putut vindeca. Cazul recent al unui securist, eu și securitatea, vă dați seama ce plăcere, în fine, cazul unui colonel de securitate,

căruia i-am salvat tatăl de la demență senilă. Mi-a fost foarte recunoscător, și a zis că dacă voi avea nevoie vreodată de un ajutor într-o situație deosebită, să apelez, că mă va ajuta.

Discutam în camera lui, sorbind o cafea tare, făcută de asistenta fioroasă, cu privirea ce te taie, de parcă n-ai fi om, ci un pacient de-al ei, turbulent și iresponsabil, pe care trebuie să-l stăpânească.

Apoi, în curtea de păsări, multe și mărunte, pestrițe, cu cocoși făloși în culori feerice, nărozii (nebunii lui) dau boabe cu grație. Un nenea bătrân, privind în gol, somnolent, împrăștie boabele crăcănăt și aplecat înainte, absent din cotidian, o fantoșă, un automat.

— El asta știe, asta face, la anumite ore din zi. Îi pun vasul cu boabe în mână și el le împrăștie cu conștiinciozitate de animal dresat.

La mașină am constatat un cauciuc dezumflat.

— Știi cine a făcut-o. E unul care are obiceiul de a dezumfla roți la mașini. Asta-i boala lui.

Nu spune prea multe Ion Lucian, e discret cu bolnavii lui: secretul profesional, jurământul lui Hipocrat, dar spaimile lui...

Îl lăsăm spațiului plin de haos, în care legile armoniei n-au cum exista.

Nebunii – nebunii fac... nebunii

Întâmplarea cu nebunul acela furios a fost de pomină. Nu era pacientul lui. Doctorul Belinski, șeful stabilimentului: om de prestanță, de mare profesionalism, nu mai era căutat de clientelă, așa, ca-nainte de venirea doctorului Ion Lucian: curtea de păsări a lui Ion Lucian era mai plină decât curtea șefului: lucru nemaiîntâlnit. Cum să suporti? Gelozie, invidie, supărare, neliniște. Dacă nu va mai fi căutat de pacienți și toți vor întreba numai de acest medic I.L. Hm! Cum să nu te indignezi? Cum să nu cauți salvarea? El o fi pus pe nebunul acela să acționeze, sau cine? Dușmani se găsesc oricând și greu te aperi de ei, mai ales când pretind că-ți sunt prieteni. Se vizitau. Dna. Belinski era numai miere. Fierea o ținea pentru bărbatul ei: se auzeau uneori țipetele ei. Locuiau în aceeași clădire, țipete fără contur precis, ca-ntr-o isterie netratată. Doar fiecare suntem nițel nebuni (adică, lipsiți de bunătate și înțelegere?).

Să vezi și să nu crezi. Întâmplarea a rămas în analele medicilor psihiatri. Se știa, s-a aflat. Clasic. Caz tipic. Hm.

Un client de-al șefului, într-o criză sau poate nu, îndemnat de medicul lui sau nu, a intrat în cabinetul doctorului I.L. c-o sticlă-n mână. Înainta tiptil și voinicește înspre I.L., în timp ce acesta privea pe fereastră, gândind poate la ale lui probleme de familie încurcate. Și când ridicase sticla să-l lovească, a intrat o asistentă tinerică și a-nceput să strige cu energie și disperare:

— Dle. doctor, fiți atent! Nebunul, rușinat, a lăsat sticla jos, tremurând.

Dacă nu intra asistenta, poate că acest al nostru nepot n-ar mai fi existat ca ființă vie demult. L-am fi pomenit într-o criptă a familiei,

trecut pe alt tărâm, săracul de el! Distrus putea fi, nu ca Trăsnea de gramatică, ci de colegii lui, care doreau să-l intimideze, să-l sperie.

Violența – strigătul. Cămașa de forță, obiectul oprimirii, suspendării urii fără obiect, a urii comandate. Unealta invidiei, a meschinăriei, să nu cumva să se ridice unul mai sus – ca la draci în iad, că ceilalți îi dau în cap. Cap tare, cap bine implantat în trup, minte încă în stare să se mire și poate chiar să ierte. Zbucium. Întrebări. De ce? Colegi, colegialitate. Atenții: Doamna cu cafelele, cu coc înalt, cu zâmbet de dulceață de nuci verzi, avidă de cancanuri, dar nu numai atât. El, dl. Belinski, cu păr alb și început de burtică și vorbe ușor tremurate: o fi fost bâlbâit mititel? Cine să-i înțeleagă? Cum poți trăi fără conflicte? Aiurea. Păi, tocmai conflictele sunt sarea vieții: altfel, ce plăcere să trăiești. Să trăiești, dar nu să mori. Nebunul, cu zâmbetul lui de balot uitat în gară și mușchi de țevă de aluminiu își coboară brațul răzbunător, răsând tâmp și apoi, chiar încercând un plâns hilar, de copil fără minte, prins asupra faptului:

— Nu mă bate-n cap, nu da, nu da! Și brațele deasupra capului și trupul chirchit de câine gudurându-se, fără scăpare, înlănțuit. Doi paznici zdrăhoni, prezenți la nevoie șuieră:

— Mai faci, mai faci? Vezi, dacă nu ești cuminte. Ce-ai căutat la domnul doctor, ce-ai avut cu el, nebunule?!

Ce sens adevărat aici al cuvântului nebun. Suntem în lumea nebunilor: a nebunilor nebuni, dar și a celor de lângă ei, cuprinși în ghearele nebuniei. Groaza. Abia mai târziu groaza: dacă acela chiar îl nimerea, dacă asistenta nu venea atunci, dacă, o câți de dacă și iată darul vieții, redat încă o dată, o nouă naștere, dar în ce condiții: salvat din ghearele unui nebun, salvat din ghearele nebuniei.

Asistenta care l-a salvat – veselă, tânără și nepăsătoare: habar n-are, și nu-și atribuie niciun rol în această salvare posibilă. Ea joacă un vals de Ivanovici, aici, aproape de Dunăre și fluieră cu nepăsare. Domnul doctor îi oferă o țigară Kent. Când i-o aprinde, mâna doctorului tremură. Ce-i, copil? E copil cu minte, fără minte. Știe că putea să nu mai fie. Ține la viața lui, din care aproape cinci ani i-au fost furăți. Nu mai vrea să piardă. Vrea să trăiască.

Alte chipuri: te-mbie tinerețea?

Anca și Ramona, tinere asistente, locuiau alături de domnul doctor Ion Lucian S. Tinerețea lor părea ruptă dintr-un rai: aveau o apariție nefirească în mediul terifiant, de iad, din spitalul de cronici. Anca, micuță, cu ochi negri, ten acneic, păr scurt, cu fire albe ici-colo, ca o zăpadă timpurie, zâmbea mereu, arătându-și dantura cu imperfecțiuni. Ramona părea fragilă, cu mâini cu degete prelungi, delicate, gata parcă să se frângă în părțile din care e compusă. Ochii ei verzi aveau irizări gălbui, iar blondul părului avea străluciri de grâu copt. Își găteau singure, pe-un reșou imens, care degaja o căldură adormitoare. Mirosul de supă de pasăre răzbătea și până la domnul doctor, care făcea unele comentarii, sperând la o invitație. Și ea s-a produs curând. Anca, ștergându-și mâinile de șorțul ei roșu, pus peste rochița neagră cu guler alb de școlăriță, venise la ușa deschisă a doctorului și, cu vorbe mieroase, îi plasase invitația:

— Nu vreți să serviți o supă de pasăre?

— Mda! Cum nu? Supă de pasăre ca la mama acasă. Avea și tăiței, ca-n copilărie, acrită nițel, tocmai pe gustul lui. El, care toată săptămâna se agita prin spital, afumându-se seara ca să facă altceva (fuma aproape țigară după țigară) și-i mai trăgea câte o băuturică, fusese atras de gândul unei asemenea companii: două fete, tinerețea fiindu-le pavază curățeniei sufletești. Anca era veselă, antrenantă, râdea mult, din nimicuri. Ramona – mai interiorizată, mai greu de abordat, dar asta putea fi o simplă impresie. Domnul nostru Ion Lucian nu știa cum

să se apropie de ele mai mult, tinerețea lor îl atrăgea, dar îl și respingea. Ele aparțineau altei lumi, mai pure, mai fără păcat. Ramona, c-o scobitoare între dinți, vegeta. Anca spăla vasele la chiuvetă, cu apa încălzită pe reșou. Ion Lucian comenta plin de vervă, vervă deplină, când îi părea că toată lumea e a lui:

— Ce minune de supă! Să vă dau și eu niște păsări, să mai repetăm asemenea întâlniri dulci și acruțe, ce ziceți?

Ramona privea parcă blegită cu ochii ei verzi, străjuți de obraji înroșiți de căldura imposibilă degajată de reșou, frământându-și mâinile prea fragile pentru trupul ei înaltuț. Își desfăcuse doi nasturi la bluza de in topit și-și făcea vânt cu-n evantai cu tot felul de figuri de animale, pictate în culori vii. Părea vulnerabilă și neajutorată, tristă cumva. Anca sporovăia cu vervă, la întrecere cu domnul doctor, trebăluind vioaie prin încăpere.

Venise rândul cafelei, pe care Ion Lucian o savura la o țigară Kent. Glasul plăcut, ușor țipător al Ancăi i se părea ca un ciripit de pui răzleț, nu-l deranja, dimpotrivă. Tăcerea Ramonei îl inhiba, de parcă ea avea ceva de ascuns, ceva misterios, de domeniul tainelor, nu-i mai trebuiau taine.

Se-ntindea pe canapeaua lor cu arcuri hârbutite și fuma, după ce-și băuse cafeaua și scrumul îi mai cădea din când în când pe cămașa bej, destul de boțită pe piept. Anca, adiind a parfum bun, după ce-și încheiase treburile casnice, venea c-o măturică specială și-un fâraș mititel să-i scuture scrumul de țigară. Dacă operația nu-i ieșea în totalitate, sufla înspre cenușa picată, și Ion Lucian se lăsa acestui început de intimitate, ținându-și ochii închiși.

— La ce vă gândiți, domnule doctor, haide, deșertați-vă sacul cu povești. Suntem și bune ascultătoare, nu vă uitați că eu sporovăiesc atâta. Ion Lucian îi prindea mâna Ancăi:

— Stai aici, lângă mine și vorbește, hai! Rugămintea lui o deruta pe Anca:

— Chiar doriți să mă auziți, că mama îmi zicea: tu, cu trompeta ta, sperii orice bărbat.

— Bărbat, da bărbat... Adoarme Ion Lucian în căldura moleșitoare. Parcă e abandonat celor două fete, încercând să uite de ale lui întâmplări nu prea firești. I-apare Luciana lui în vis, cu ochii ei verzi. Parcă ar fi Ramona, parcă n-ar fi ea. Se uită cu tristețe la el, nu-l atinge, trece prin încăpere și dispare. Își deschide ochii, mirat de realitatea visului. Acolo, la masă, îl privesc ochii Lucianei. I-o fi fost dor de el și a venit să-l vadă. Dar Luciana are brațe durdulii, nu, nu-i Luciana, e Ramona. Ochii ei seamănă cu ai Lucianei, dar sunt mai mici, mai fără expresie.

— Ia vino aici, Ramona, lângă mine. Unde-i Anca?

— S-a dus să dea resturile la câinii șefului.

— Aha, dar tu ce faci? O privește șagalnic, răsfațând-o cu privirea, trecându-și degetele scurte, pline de maroniul tutunului prin părul ei de aur. Ea-și privește degetele subțiri, cu unghii frumos rotunjite.

— Mă gândeam și eu... Cred c-ați adormit.

— Da, și te-am visat: se făcea că tu erai... fiica mea. Tu semănai cu fiica mea.

— Și de fapt, semăn?

— Parcă nițel da, parcă, parșivă mică.

— De ce sunt parșivă?

— Pentru că îți face plăcere să semeni cu fiica mea, așa-i?

— Îhî! E, altfel acum: fiind fără Anca, pare mai degajată, mai plină de curaj. Fusta mulată pe corp îi arată picioarele bine rotunjite, carnoase, un deliciu să le privești. Cum să facă Ion Lucian să nu sperie ciuta. Uneori, ciutele sunt mai apetisante prin fragilitatea lor aparentă.

— Draga mea...

— De când sunt eu draga dumneavoastră?

— De-acum. Palma lui transpirată pe piciorul ei, dinspre trupul lui pe canapea. Un flux de energii se transmite de la unul la altul: c-așa-i tinerețea, dăruitoare. Cât de tânăr se simte. El, care anii cei mai frumoși i-a petrecut acolo, la stuf, la canal, cu bărbați, cu mizerii de tot felul, abia acum se simte tânăr și

curat. Chiar? El e tânăr și are dreptul la dragoste. Diferențele de vârstă se șterg. El are ochii Ramonei, cu același luciu al curiozității trezite la viață.

— Vreau să fii a mea! Sunete în urechea ei. Se simte tulburată.

— Ce ziceți, domnule doctor?! Fuga derutată din încăpere. Totul să se dezlănțuie, așa de curând? Nu se poate. El apoi, urmărind-o cu privirea prin secții, ca un tânăr îndrăgostit, încercând să uite de faptul că viața trecuse peste el și-l legase bine: om cu două neveste și patru copii, ce mai voia? Umbrele lui care-l urmăresc îi aduc în minte pe tânărul Mihai, prin moartea căruia a murit de-a binelea fratele lui geamăn. În cugetul lui prezentă crima, vina de a nu avea conștiința curată, de a fi marcat. Pe undeva, dracul din el se pregătește să-și scoată cornițele și să atace. Piei drace! Care dintre cele două fâțe va ceda mai întâi? Treaba lor, care-o fi mai fraieră. Dacă vor pica amândouă, chiar și așa, între două nu te plouă! Simte că are potențe în el. Tot ce n-a putut în adolescență din motive obiective (închis), acum își dă drumul. Bucuria lui. Poate mai mult decât a sperat. El e acesta! Păi, nu-i neputinciosul (cu Zina), nu-i limitatul (cu Adriana), acum e el cu potențele lui depline (cu fetele, ciutele lui).

Adriana lui avea și ea un tip: un tânăr, securist, aflase Ion Lucian, chiar îl găsisese odată, când mersese pe-acasă, întâmplător. Adriana i-l recomandase cu aplomb:

— Domnul sublocotenent, student la drept, îl mai ajut să învețe. Sanchi. Ea, studioasa, era potrivită într-un asemenea rol, dar la ce, de ce? Și copiii îl văzuseră prin casă. Lucian îi zisese tatălui:

— Vine aproape zilnic pe aici. Nu știu ce discută, că mai mult șușotesc, băgați unul în altul. Mda! Asta-i situația: căsnicia doctorului nu merge pe roze. Când a mers oare astfel? O scurtă perioadă a fost pace și pe urmă, gata. Cu Adriana nu se poate trăi pașnic, dar nici cu Ion Lucian nu mi-e rușine.

— Măi, descreierato, nu-ți dai seama ce faci, în fața copiilor?!

— Dar tu, alături de curvele alea tinere, ce faci, c-am auzit eu, toată lumea vuieste, dezământatule!

Îi venea s-o tragă de părul negru, des, strălucitor, s-o lovească peste trupul durduliu, cu forme apetisante.

— Lasă-mă dracului în pace! Tu vorbești, tu, cu mahalaua ta din care te tragi. Strigătele ei isterice: s-audă toți și fosta proprietăreasă, să se știe.

— Pleacă, nebunule, te-ai scrântit, nu ești bun de nimic, mi-e scârbă de tine și de nevolnicia ta!

— Eh, ți-ar conveni, gășiți motiv. Întreabă pe tinerelele mele și-ai să vezi cine sunt. N-ai visat tu niciodată un asemenea bărbat ha, ha, ha! Cine te crezi? Gândești că nu mă descurc fără tine, curvo, am ceva mai bun decât tine, trufandale.

Procese – procese, ca-ntr-un refren...

Fusese, mai fusese un proces. Procesele i-au scrântit viața lui Ion Lucian, i-au violat-o (cică). De ce nu? E și o plăcere în a fi în centrul atenției. Dar consecințele? El era învățat să fie în ochii tuturor bârna. Cine-l putea opri? Nici el nu știa să se oprească. Hăul îl înghițea încet-încet și cine să-l mai scoată? Cum îi plăceau situațiile încurcate.

Cele două fâțe mici și înfierbântate se țineau de el ca scaiul. Iedere, ce mai! Îl încolăciseră amândouă. Parcă una fără cealaltă n-ar fi putut. Una mângâia ce mai rămânea de la cealaltă. Cât și-a dorit el asta, cât a visat că într-o zi va trăi pe săturate (era să zic: pe sărutate), toate câte le trăia. Nici în visele lui cele mai adânci, care-i atingeau esența ființei lui nu-și putea imagina așa ceva. Și cum se-ntâmplase asta: firesc. Parcă de când lumea erau împreună și nu se mai săturau unii (el, unul!) de alții (ele două, altele!). Mu-mu, dragă, miau-miau se-ntind văcuțele pisici în oborul, pe cuptorul tânărului (încă tânăr!) vraci. Devenea magician maestru. Le vrăjea, sau ele îl vrăjeau pe el? Parcă erau ființe de pe alte tărâmuri. Cine i le dăduse pentru propria desfătare? Îndeosebi Ramona, cu degetele ei delicate, cât de acerb îl mângâia, aproape de mutilare. Buzele ei moi deveneau ventuză pe trupul puțintel al magicului țap logodit. Era chiar naiv (naivul) și credea că toate vor dura, că pot să dureze astfel? Anca, drăcoasă, îl mai aducea cu picioarele pe pământ:

— Domnule doctor, v-am făcut friptură de pui cu mujdei și mămăliguță, cum îți place tălică, he, he, he! Își linge degetele, îi șterge gura plină de unsoare, c-o batistă roz-dungată-

parfumată. Ce parfum de liliac-benzen-motorină (îi spălase și mașina cu-n nebun).

Domnul doctor își rumega și el oscioarele de pui munciți, care nu scădeau din curtea lui, dar mai și sporeau, cum sporea invidia colegilor, în proporție de masă.

— Bună masă, vă pricepeți, turturelelor! Adică Anca se pricepea, cealaltă nu prea: tabula rasa. Avea ea alte calități...

Adriana îl reclamase pentru ultraj al bunelor moravuri. Ea tăbărâse cu tinerelul ei să-l prindă în flagrant. Vraciul nostru își sugea oscioarele de pui, pomădate cu usturoi și afișa o mină nepăsătoare. Adriana, la rândul ei imperturbabilă, zicea:

— Am venit să-mi dai certificatul de naștere al băiatului, că trebuie să-l înscriu la școală. Ete-te motiv, că nu putea să-l înscrie și fără... Ramona stătea ca pe jar, cu ochii zemoși, c-o privire de vițel la poarta lată, care era Adriana. Poate ca altădată Zina, dar nu se poate compara situația, e cu totul alta.

— Doamna doctor, nu poftiți cu noi la masa noastră comună?, zice Anca cu dezinvoltură și veselie netrucate, un pic ironică.

Adriana chinuie ușa, închizând-o cu bruschețe. Ce-o fi zicând ușa, care-i vina ei oare? Niciuna. Dar a cui e vina, și despre ce vină e vorba?

— Mă-nsor cu tine, Ramona. Mă vrei? Anca-i în curte: dă oscioarele roase de domnul doctor dulăilor, care-i păzesc de agresiunea exterioară, că cea interioară, cine să o pătrundă? Ramona tace, atingându-i părul cu migală de coafor pedant și insinuant. Apoi, se duce în saloanele ei să-și trateze bolnavii. Ia pilule, neamule, ia ce vrei, numai fă-te bine.

— De ce-o scuipi? Trec nărozii în șir indian, ce paradă sobră, în costumele lor vărgate ca ale închișilor de orice fel. Cum seamănă. Îți vine să zici că e ca acolo. Gratii la ferestre să nu fugă, mâncare puțină și rea. Viața în țarc, fără orizont și aproape fără speranță. Câți se vor îndrepta, câți își vor reveni la normal: sunt închiși, unii pe vecie, veșnica lor pomenire, ca

o condamnare pe viață. Gata, dragule, te-ai terminat, ești al nostru. Nebunul de la zece țipă, are draci, l-au băgat abia-abia în cămașa de forță. S-a liniștit c-o injecție, păi, ce-i după el? Veselii au program de somn după injecțiile de la prânz, cu doze convenabile somnolează, cu priviri triste, îndepărtate, parcă-s veniți din alte sfere, buni de a figura într-un roman SF, he, he!

— Când te văd în curte ca un titirez Anca, parcă-ai fi o pasăre. Oare când îți iei zborul de aici?

— Vreți să scăpați de mine, domnu' doctor, așa-i?

— Zi-mi pe nume.

— Eu să vă zic dumneavoastră tu, de ce? Nu-i bine așa.

— Ba e bine și așa, râde doctorul, ridicând-o în brațe prin bucătăria îngustă, în timp ce ea râde cu-n abandon demn de alte cauze.

— Ce-o să mă fac eu fără fetele mele. Cine-mi mai face mie de mâncare, cine...

— Lăsați, că vă găsiți dumneavoastră, nu vă plâng eu...

Noaptea ar putea fi a Ramonei, dar Anca n-o lasă:

— Știți că-i fecioară, nu vreau s-o stricați.

— N-o stric, o învăț de bine. Dacă ea vrea, eu ce să fac, mă sacrific. Ramona-i sperioasă. Se bagă în dulapul improvizat, parcă-i mătă.

— Ramona, unde te-ai ascuns, știi că ești în cameră. Ieși de-acolo, că te găsesc eu și să vezi ce-ți fac!

Șederea ei acolo, fără respirație aproape. Ochii ei verzi licărind întrebători, uimiți. Ce-o fi cu ea: s-o fi îndrăgostit de-adevăratelea de domnul doctor?

Procesul bisat...

Încă un proces. Trebuia să urmeze în mod firesc. Care firesc, în absurdul situației. Oare ce-i firesc în nebunia asta a lumii, în cruzimea ei. Să faci rău, să faci răul cu bună știință, să-l construiești cu mîgală, răbdare de sadic. Să vrei să pedepsești, să învingi. Tu, directorul spitalului de „nebuni“, tu, mai marele peste incurabili ai fler, știi să te aperi. Pe tine nu te-a atacat niciun nebun. Păi, s-a văzut un nebun să atace pe alt nebun? S-a văzut, dar nu-i interesant. Stresant e faptul de a fi sub zodia nebuniei vremii și a aștepta sabia cunoscută de cincizeci de ani (și de mai mulți), care să cadă, să te taie, să te dărâme. Aștepți. Simți o oarece emoție: tot pășitul, priceputul.

Cum trec anii, cum trece tinerețea. Care tic-tac ne arată trecerea inexorabilă a vremii (și noi îmbătrânim, ne îmbлъnzim, dar și ne acrim, ce borș acru devenim în timp). Am priceput câte ceva din viața asta, oare? El ce-a priceput? „A fost ursat. Curvele l-au nenorocit“. Mama lui, proorocița, zice și adevărul ei domină spațiul ca o prevestire. Directorul în comisia aceea de preluare a nebunilor. Incredibil: nu toți nebunii sunt nebuni. Dar e așa de greu să distingî între nebunii nebuni, făcuți de alții nebuni și nebunii prefăcuți. Cel mai greu te descurci cu nebunii făcuți de alții nebuni, ca să intre la scuteală, ce să mai încurce lumea. Tu, Ion Lucian, cu codița ta de drac invizibilă, dar activă în planul real al vorbelor, nu taci, nu cedezi, cercetezi, ai o părere. Trebuia să ai o părere. De părerea ta aveau ei nevoie? Păreri avem și noi. Ei gândeau, noi executam. Tu puteai să fii un executor docil. Aiurea. Ți-ai găsit. Să te latre cîinii cât or

vrea, să te muște, să-ți sfărtece epiderma și curajul nativ, tu nu te lepezi de satana (chiar cu Dumnezeu în cuget) și cu sinele tău bogat ornat dai buzna.

— Hello, voi de acolo, nu e chiar-chiar povestea cum o ziceți voi și vreți s-o înghit eu. Nu merge. Zexe. Pa și n-am cuvinte. Nu mă fraieriți voi pe mine. Acesta, pe care mi l-ați arătat să-l consult, nu-i nebun. E mai sănătos ca mine. Știe ce vrea și tocmai asta-i asta, că știe ce vrea, voi gata, l-ați înhățat.

Era acolo și-o mutră dubioasă, apăruse parcă să observe, ce fel de spectator o fi? Face parte din haită. Ce hram poartă?

— Dumneata te pricepi, ești de specialitate, ce cauți aici?

— Păi, eu am venit cu el...

— Se vede c-ai venit cu el și vrei neapărat să fie internat, spune-o pe aia dreaptă, că „tim“ noi. Pe cine a călcat pe bățatură și vrea să ni-l dea nouă plocon, de când se zice că n-avem politicieni închiși. Aici îl ținem pe viață: s-au scăpat și ăia și avem și noi un pacient, în plus, în minus, ce mai contează. Și așa e greu de delimitat normalul de anormal.

Acela, presupusul bolnav era tulburat-somnolent, cu mâini tremurânde, cu trup slab în hainele prea largi. Câte investigații i-au făcut, câte teste, câte observații zilnice: o fi schizofrenie, o fi paranoia, poate că e o nevroză de persecuție. Acela vedea oameni care-l urmăresc și-i vor răul. Zicea c-aude glasuri prin telefoane, care-l amenință. O fi vreo psihoză maniacală, o fi vreun alcoolic, de-i tremură mâinile și are o mină tristă. Șeful, doctorul cu pășări mai puține ca ale doctorului Ion Lucian părea înnebunit de sâcâială și neputință:

— Pune, măi, avizul, nu-nțelegi că trebuie, că s-a primit ordin tocmai de sus. Ce să facem? Vrei s-o încurcăm?

— E pacientul tău, fă ce crezi, eu nu mă bag, nu pot să-mi calc jurământul de doctor.

— Ce, parcă n-ai mai făcut-o niciodată?!

— N-am mai făcut-o, după câte știu, n-am mai făcut-o, doar dacă oi fi nebun și habar n-am, dar nu cred să fi pățit așa ceva...

Până și Ramona intervenise:

— Vă rog, pentru mine, sunt atât de speriată, să nu pățiți ceva. Premoniție, știință a realității crude, dorință de supraviețuire. Ceva în ființa Ramonei se modificase: blândețea ei, părea nervozitate, impulsivitate de om timid și parcă... vinovat. Ce-o fi?

— Ce să pățesc, fii serioasă. Îi prefira printre degete părul auriu. Respirația lui cu miros de Kent în părul ei bine șamponat.

— Părul acesta al tău și ochii pe care nu trebuie să-i cred.

— Credeți-mă, nu glumesc. Ce-o fi? Sună ca un pericol. Era o situație tensionată reală?

— Draga mea Ramona, nu insista, nu discut. Șeful acesta al meu face multe mișmașuri, nu vreau să intru în jocurile lui mârșave.

— Dar nu-i asta, e altceva, e ceva mai grav.

— Of, căpșorul acesta al tău, câte le gândește. Te-ai molipsit și tu de la vreun bolnav de-al tău de boala persecuției, peste tot vezi numai comploturi.

Ramona parcă plânge, tamponându-și ochii c-o batistă mititică, strânsă grămadă în pumnul cu degete delicate.

Procesul – vezi că despre asta-i vorba. În cameră rece, afară vânt, în suflet singurătate – gol? Ramona-i dusă. Dracu știe pe unde (în satul părinților ei, așa zicea). Anca nu-și vede capul de treburi: îi ține locul la slujbă și Ramonei. Totul s-a schimbat. Echilibrul acela și așa fragil n-a mai rezistat.

Trio-ul nu mai face nici cât o ceapă degerată. Ion Lucian își freacă mâinile, stând în vârful patului, rezemat în perini. Patul e tare, pat de spital, c-o saltea de paie, pe niște fiare vechi, ruginite. Libărcile au tăbărit prin colțurile odăii, pe perete. Un braț îi este ușor umflat înspre cot: l-o fi mușcat vreo gânșanie?

Procesul se declanșase printr-o citație – clasic. Aflase acuzația: luare de mită. De la cine? Cică de la pacienți. Aiurea. Care erau pacienții care-l reclamaseră? Ăla nu, ăla nu, cine? Imposibil. Se ocupase de toți ca de propria mamă. Mai mult, că de mamă-sa mai uitase, dar de pacienții lui, ba! Toți se-nghesuiau

la el: nu mai aveau loc în paturile repartizate lui. Nu știu ce lipici avea (farmec?) de veneau la el. Ce cazuri! Acel paranoic, ce făcuse o serie de crize pasionale asupra unor fete, crezând că sunt iubitele lui, care l-au părăsit. Doamne, mare ți-e grădina! El ar fi putut încropi niște povestiri cu aceste cazuri pe care le tratase cu succes (mai mare sau mai mic), dar n-avea timp și chef de așa ceva. Nici măcar nu-i plăcea să vorbească de cazurile lui. Îl oboseau, posibil, voia să uite de ele. Cum se întâmplă în situații din astea, psihiatrui sunt vulnerabili, se molipsesc, se pare, de bolile pacienților. Bolile psihice sunt spectaculos de ușor de transmis. Distanța aceea infinitezimală de la sănătos la anormal este atât de ușor de trecut (te trezești nebun). Noaptea culcat bine, sănătos, dimineața, vai și of! Ramona nu mai venea. Ce-o fi? El cu Anca: ce-i gătea, mânca, pe gânduri.

N-avea chef de mângâieri, de gesturi tandre. El era în nevoie și nimeni aproape de el (sufletește). Acum simțea cât de necesară îi era Ramona: ca o armonică, pe ale cărei clape poți să cânti. Aiurea, cu vocea lui inexistentă! Tatăl cânta de răsuna pădurea, putea fi cântăreț de operă. El, nici versuri nu știa rosti. Le mai învățase, de când fusese închis: actorii și scriitorii îl învățaseră și-n română și-n franceză. Știa *Luceafărul* pe de rost. Un fel de mică-mare performanță. Și alte poezii. Părea știutor. Totuși, absența la vârsta adolescenței îl costase serios: tocmai când trebuia să fie burduf de informație, fusese limitat într-un spațiu al damnării.

Noaptea, Ramona îi apărea în vis și-l ruga cu glas micuț, blând, să fie înțelegător cu ea, să n-o critice tare-tare. Lacrimile ei ușoare, ca picuri de ploaie stinghere îl înduioșau. Mai era ea fecioară? Era aproape fecioară. Nu i se dăruise de tot. Îl săruta cu frenezie blândă, îl mângâia delicat. Îl înfășura cu zâmbetele ei zemoase. Îl înconjura cu părul ei auriu, acoperindu-i goliciunea (goliciunea lui și a ei). Îmbrățișările lor în întuneric erau pline de abisuri de neacceptat. Ea plângea:

— Să n-o faci, să nu mă străbați, să – nu vreau, vreau, vreau,

zicea printre sărutările lui nu „vreau“. Nebunia nopții: câte un licăr zbanghiu în noapte, repede stins, le trezea la realitate. Ca și acum:

— Domnul doctor, veniți, s-au încăierat cele două de la șapte: bruna cu ochii albaștri, cu șatena cu ochi căprui. Gelozie.

Bruna era frumoasă, liniștită, maiestuoasă ca o regină. Se credea regina Margot. Nu știa cine-i regina asta, dar auzise de undeva despre ea și zicea:

— Sunt regina Margot, voi, celelalte, sunteți slujitoarele mele!

— Îhî, cotul, ai vrea tu, zicea șatena cu ochi căprui, răi, cu riduri de toate felurile pe chipul stafidit, ți-arăt eu ție, regină. Eo-s mai mare peste voi, coropișnițelor, am să te desfigurez: reginele nu-s ca tine, bezmetico!

— Ba sunt regină, striga bruna, sunt regina Margot, de ce nu mă crezi, numai tu nu mă crezi: am să te trimit la închisoare. Dădeau spectacol noaptea. Șatena se scula ușurel și tiptil-tiptil ajungea la aceea și-i rătnea:

— Scoală, coropișnițo, nu vezi că te-ai împuțit de atâta somn. S-adunau și femeile și bărbații, râdeau bezmetic, cu balele curgându-le. Alții stăteau de-o parte, somnolând în lumea lor, fără vorbe și gânduri. Cele două erau, în fine, despărțite de asistente, dar ziua se împăcau și șatena se-nclina până la pământ zicând:

— Te recunosc, tu ești regina mea, ești frumoasă, nu te las să-și bată joc nebuniiăștia de tine! Eu o să te păzesc, să nu ți se întâmple ceva, regina mea. Și rămâneau prietene până la o nouă încăierare.

De când Ramona nu mai venise, Ion Lucian își luase un casetofon și asculta muzică în miez de noapte, ca-n transă. De ce nu mai venea Ramona? El fuma țigară după țigară, sugestionându-se că Ramona e cu el și trage din aceeași țigară, tușind apoi îndelung. Cât s-ar mai juca de-a tinerețea. Doar n-o pierduse chiar de tot?

Adriana, simțea el, strângea cercul răutății în jurul lui.

Treaba asta i se transmitea, parcă, pe unde telepatice. Cum s-o hipnotizezi să nu mai acționeze? Undele ei negative, gândurile ei rele îl pătrundeau și nu-i dădeau pace nici în vis.

— Adriana, ce-ai cu mine? Lasă-mă somnului meu.

— Să te las, cui? Curvelor? Bine îți zice mama ta: curvele te-au mâncat! Tu și curvele tale. Eu îți sunt nevastă. Ele ce-s?

— Pune să le controleze: sunt virgine.

— Păi, da, cine știe ce perversități le-ai învățat, aduse de tine de-acolo, de la pușcăriașii tăi.

— Adriana, am să divorțez de tine. Mă însor cu Ramona.

— Mda, că e de tine. Ea are douăzeci de ani, tu treizeci și opt și, pe deasupra, și patru copii. O fi nebună de-a ta, ai hipnotizat-o tu, altfel cum să facă ea una ca asta? Și nu te cunoaște. Dar când o vedea ce pramatie ești!

— Mai pramatie ca tine!?

Doi amărăți, două pietre tari, răzbunători și vajnici. Care pe care! Cine-i mai tare? Satul lui comenta condamnând, când pe unul, când pe altul, dar, parcă mai mult trăgeau la cântar faptele lui Ion Lucian.

— Să stai cu două. Să-ți faci de cap. Tu, tată a patru copii. Alter ego-ul meu – îl admiram, îi luam apărarea. A fost închis: când să se distreze? El trebuia să-și trăiască tinerețea împutinată cu cinci ani. Și apoi, cu Adriana, chiar nu se potrivea. Se grăbise, ca și cu Zina. De dragul (dorul) de a avea o femeie în casă, făcuse prostia de a se însura, cam pe fugă... Prostitie? Experiențe utile, poate. Aplicase preceptul: nimic din ce e omenește să nu lipsească din palmaresul bogat al experienței lui. Măsura anticilor nu era în vederile lui. Și de ce-ar fi fost? Un om trebuie să trăiască deplin. El era omul deplin al suitei noastre de nepoți. Verva lui era molipsitoare, dragostea lui de viață săgeta aparența calduță și moleșitoare a generației noastre conservatoare. Concepțiile noastre de bine și de cumsecădenie, unde ne duseseră: înspre conformism și platitudini. El nu era nici meschin, nici nu ținea cont de măruntele cerințe ale

mediului, cu iluzii nelegate de real, adevărate utopii, de care el fugea ca dracul de tămâie.

Și Ramona venise tristă:

— M-au pus să dau o declarație, că tu mi-ai dat blugii ăștia și inelul.

— De ce-ai semnat, prostuțo, de ce?

— Au zis că mă închid și pe mine, dacă n-o fac.

Procesul era în curs de desfășurare. Chemaseră trei sute de oameni să-i ancheteze – foști pacienți. Niciunul nu declarase c-ar fi dat ceva medicului Ion Lucian. Numai unul, care-i fusese pacient șefului, zisese la proces că i-a dat niște brânză. Dar acela nu-i fusese pacient. Și atunci, ce mită era aia? Poate vrusese numai așa, să-i dea, că-l simpatiza. Ce, acum n-ai voie să iei de la cineva, dacă-ți dă ceva cu voia lui, neavând nicio obligație, numai de plăcere?

Ramona dăduse declarație. Ce prostie!

Ion Lucian fusese și el anchetat aspru, cu amenințări:

— Pușcăriașule, ți-arătăm noi, iei mită, te dovedim.

— N-am luat mită de la nimeni.

— N-ai luat, ai văzut tu doctor care să nu ia mită: mincinosule!

Îl ținuseră în anchetă, câteva săptămâni, ca să-i smulgă o declarație compromițătoare.

— Uite, iubita ta a declarat.

— Ați amenințat-o, și de frică a zis, de aceea.

I s-a schimbat apoi anchetatorul. Era mai blând. Voiau să-l condamne neapărat? Se simțea asta. Au început să curgă zvonurile și-n satul lui natal: că avea un kilogram de aur ascuns sub podea, că a primit sute de pachete de țigări Kent și le ținea într-o încăpere în spital, până la tavan. Se zicea că și-a îmbrăcat iubitele cu aur și blugi (câte lănțișoare și inele!). Câte alte acuze. Nu contrazicea pe nimeni: privea zvonurile ca pe ceva iminent.

— Asta numai Adriana mi-a făcut-o, din cauza „iubitelor“. Gând, ce se pare, avea oarecare adevăr, dar parcă părea prea de oaie făcută. Firoscosul, legendarul Ion Lucian, născutul din

gemeni, căpăta o aură de mister:

— Auzi, soro, să fie el astfel de hoțoman, doctorul nostru.

Fata lui cea mare, cu Zina, Luciana, elevă la liceu, căpătase porecla de „fata milionarului“. Câte milioane o fi având tăticu-său și câte milioane i-o fi dat ei!? Fata milionarului era săracă lipită pământului și n-avea nici papuci ca lumea. Adolescentă fără noroc nu reușise la zi, iar profa de română o ajutase să intre la seral. Între timp, se zvonise că Luciana băuse ceva toxic, cu gând să dispară, cum să nu reușești la liceu, dar doza fusese prea mică și, prin spălături succesive, scăpase de necaz. Se salvase. Venea la fiecare înfățișare a tatălui, în procesul de drept comun și-l căuta cu privirea în boxa acuzaților. Nevestele (Zina, Adriana) nu veniseră pe-acolo. Era lăsat singur să se descurce, iar Adriana mai punea lemne pe foc, ca pălălaia zvonurilor să fie cu o coadă și mai mare. Ha, ha, ha! domnul meu doctor, unde ai ajuns? Iar în boxa acuzaților. Iar? Doar procesele politice nu mai existau? Păi, tocmai asta-i asta. Trebuia inventat altceva. S-a inventat. Drăcește. Cine a inventat o întregă conjurație. Ce poți să crezi? Ce poți să știi. Motivele. Interesele. Păi, sigur, era o chestie: el n-a vrut să accepte părerea celor din comisie, în legătură cu unii politicieni care nu puteau fi băgați la zdup și atunci, hai să-i înmormântăm de vii la tagma veselilor, pe vecie – ce veselie!

Ca să te ridici împotriva aceluia tăvălug trebuie să ai spate tare. De unde spate tare? Doar nu era fiul lui cutăriță și al cumetrei vulpi. Cum să reziziți? Dar nici nu se punea problema: era condamnat iremediabil! Blamat cu zvonuri și blesteme, cu... Mai greu cu martorii. Nimeni nu acceptase să-l incrimineze și culmea, chiar Ramona o făcuse: sfânta, domoala, vaca întru frumusețea sânilor, cu ochii ei verzulii ca prazul și degete cu care știa, de unde naiba, să dea fiori, tocmai ea, pe care Ion Lucian o iubea, Ion Lucian, cel cu două inimi și două suflete și patru ochi, o vedea frumoasă și sfântă și-o dorea și și-o dorea a lui, numai a lui, oază de liniște și sănătate, cum să nu turbezi, cum să accepți trădarea tocmai de la ea. Incredibil. Bine, și-a salvat

pielea sub amenințări, au profitat de cumiștenia ei, cumiștenia pământului, dar de ce l-au dat pe el peste cap, l-au dovedit. Numai un martor a recunoscut mita. E destul? O fi! La nevoie, o fi. Blugii ei sunt noi, frumoși, aduși din Turcia de-o trupă de țigani veseli și hoinari, cam prea veseli, internați de vreo nouă ori în spitalul lor de glumeți. Zdrang! Ramona are și ea o pereche de blugi.

— I-a plătit domnul doctor?

— Nu știu.

— Dar ce crezi, după cum îl cunoști?

— Cred că nu i-a plătit.

I-auzi ce zice Ramona în timpul procesului. I-auzi. Ramona roșie, verde, gri, albastră, târcată în tot și toate, respiră cu greu ca-ntr-o vară năbădăioasă, nu privește spre locul unde stă pironit, păzit, dl. doctor. Într-un târziu, după depoziție, îi caută ochii, și-n ei se citește o patimă și durere extreme. Atunci, de ce? De ce te-ai apucat, naivo, să declari așa? E un șantaj la mijloc? Ceva se poate bănui. Au atacat punctul vulnerabil. Ce și-au zis. Niciun om chemat să depună mărturie împotriva medicului I.L.S. n-a făcut-o. Hai să căutăm alte posibilități. Și au găsit-o: Ramona! Naiba știe cu ce-au speriat-o: c-o vor închide, dar o mai fi și altceva?!

Nebunii declară:

— Am jucat barbut și-am pierdut și domnul doctor ne-a dat banii pe blugi.

— Dar aurul, i-adevărat că i-ați dat aur?

— I-adevărat, cum să nu fie, și președintelui tribunalului i-am dat.

— Cum, președintelui tribunalului? Știți voi cine este?

— Știm, cum să nu știm?!

— Mi-ați dat mie aur?

— Nu v-am dat. Râsete, glume, râsete, plânsul Lucianei: ce degradare. Luciana ieșind din sala închisă, cu miros de nespălare, de brânză și tutun prost, gata să leșine. Unchiul

prezent, sprijinind-o să nu cadă.

— Lasă, c-o scăpa el, nu te consuma, Luciana! Luciana fragilă, cu ochii verzi, cu chipul lui în ochii ei, așijderea. Tatăl trist. „Fata milionarului“ suferă, de parcă ar fi procesul ei. Ea alături de el. Iată cineva care nu l-a trădat: aurul pur este în ea, nu în Ramona, de aceea i se zice Fata milionarului – ea are în ea milioanele (cică). Tristețe și gol sufletesc. Proces de paiețe. Te poți înțelege cu nebunii?!

A doua zi-n proces, nebunii (țigani):

— Nu era domnul doctor, era alt doctor, mai bătrân, dar a zis cineva ca să-l zicem pe el, pe ăsta tânărul.

— El a fost cel care v-a tratat?

— Nu, nu el, dar am jucat barbut și ne-a dat bani.

— Mulți, câți?

— Păi, mai știm, dacă i-am jucat, cine mai știe.

Cine mai știe? Să stai să asculți asta arestat, în boxa ta și să nu reacționezi ca un tâmpit, ca un psihopat în cămașă de forță, să nu gândești cu voce tare, să nu poți să strigi:

— Domnilor, e aici o caricatură, o joacă a absurdului: pentru cine jucați comedia asta drăcească? Sugeți sângele bunăvoinței noastre ca niște vampiri! Cât să rabd? O dată am fost închis pentru ideile mele: am vorbit, n-am făcut mai nimic, am zis, am citit versuri de Goga, vremurile erau sălbatice. Dar acum, ce vreți cu mine, de ce nu mă lăsați în pacea mea, voiți mele de a fi doar medic și de a nu minți: de a iubi adevărul, atât vă rog. Ce să rogi, pe cine să rogi? Pe acești comedianți roși de molima nebuniei, care circulă prin țară. O lume nebună, nebună, nebună! Să n-auzi, să-ți astupi urechile. Să nu mai fii. Și tu, Ramona, mica mea perversă, cu ochii tăi de sfântă, diavol în față, ce mi-ai făcut, tocmai tu, dragostea mea vinovată. Cel mai tare mă doare că tu m-ai trădat. Nimeni n-ar fi contat atât. Tocmai tu, Iuda al meu? Eu îți întindeam obrazul să mi-l săruți, să mă mângâi și tu ai scuipat obrazul mângâiat tot de tine. De ce, de ce-ai făcut-o? Poți să-nnebunești!

Acolo, închis în celula lui de condamnat (pentru mită, șase ani, ca să nu poată beneficia de grațiere) a simțit dându-i târcoale nebunia. Simțea nevoia să lovească-n jur, să urle și-o făcea:

— De ce-mi faceți asta, de ce?! Dar în același timp, ceva din interior, glasul pițigăiat de pui al fratelui geamăn îl îndemna:

— Rabdă, totul încă nu-i pierdut. Mai ai viață în tine, mai ai putere pentru a rezista suferinței, ai și energia mea.

Acolo a fost medic al deținuților. Situația s-a schimbat. Nu mai era la cheremul temnicerilor, ca la prima detenție, nici al deținuților. Avea un statut privilegiat. Primea țigări câte dorea, pachete, îi era mai cald în hainele groase, primite de-acasă.

Ramona venea cu pachete și-i zâmbea cu tandrețe tristă și obosită, palidă.

— Tu nu te îngrijești. Mănâncă mai bine. Lasă, că ies eu de-aici și legalizăm legătura noastră. Nu te las, dragostea mea. Dragostea lui se purta ca un copil prins la borcanul cu dulceață: părea vinovată, dar și îndrăgostită, totuși. El îi mângâia degetele subțiri și-i trăgea haina pe umeri sfătuielnic:

— Așteaptă-mă și mai vino pe aici, să-ți mai văd ochii calzi și curați. Puritatea ei, în care credea, în care voia să creadă cu putere.

— Anca ce mai face?

— S-a măritat în Craiova, cu-n coleg de la tehnică și-acum își caută post pe-acolo.

— Ce veste: s-a măritat?!

Pachetele Adrianei nu le acceptase. Copiii cu Adriana îi trimiseseră în închisoare o scrisoare incriminatorie, probabil dictată de mămică-sa, scrisoare în care îi ziceau că nu sunt de acord cu fapta deplorabilă a tatălui lor și că nu-l mai recunosc drept părinte. Impresia lui că e lucrat, că totul e fals și prefăcut se confirma. Voiau să-l înnebunească, să-l facă să creadă într-un complot universal, îndreptat împotriva ființei lui, ca o agresiune pe care n-o poți înlătura și ale cărei efecte nu poți contracara, orice ai face.

Viață, viață cusută cu ață. Al nostru tânăr înfrunta cu bărbăție noua detenție și spera. De ce să nu spera? Ramona era cu el, cu sufletul ei blând (chiar cu mica, marea lașitate îi era dragă) și credea că e a lui (pour toujours). Îl hipnotizase, sau ce-i făcuse oare? Chiar? Sau el o hipnotizase pe ea.

Scârboșenia mică, fragilă ca o căpșună, roșie-n obraji se măritase. Ion Lucian mai avea vreo câteva luni până la eliberare și Ramona venise să-i rostească adevărul ăsta:

— N-am mai putut să stau singură. Mama și tata au zis că băiatul e arătos și bogat și să-l iau.

— Cine-i, cine-i, că-l strâng de gât!?

— E fiul colonelului de securitate de la Băilești.

— De ce tocmai ăla? De ce mi-ai făcut asta Ramona, de ce? Nu cred. Nu credea. Gratiile vorbitorului îi stăteau în cale. Ar fi rupt druggii, ar fi vrut să schimbe ceva.

— Cum te-ai măritat? Și mie de ce nu mi-ai spus? Și asta, în timp ce veneai aici și-mi zâmbeai galeș. Mie mi-era milă de tine și tu habar n-aveai: te pregăteai de măritiș. Una dintre cele mai serioase lovituri ale vieții lui o primise atunci... și când murise Mihai în casa lui fusese un fapt straniu, de neînțeles, dar la gestul Ramonei nu se așteptase. Era prea de tot. Să-l părăsească. Veșnicul părăsit. Pe Zina el o părăsise, voia să creadă că și pe Adriana. Dar tinerica asta, pe care credea că o stăpânește cu totul, să-i facă figura asta? Devenise melancolic, avea o mină tristă. Cumnatul lui, Mircea, care-l vizita săptămânal, remarcă schimbarea de dispoziție:

— Nu știu ce-i cu Lucian ăsta, parcă-i altul.

Dar nevastă-sa, sora lui Lucian, Cristina, zicea:

— Cred că asta-i din cauza Ramonei. I s-a măritat iubita. Nu zicea el că se-nsoară cu ea, când iese de acolo. I-a luat-o înainte și s-a măritat, dar cu altcineva.

— Cum de Ramona s-a măritat chiar cu fiul securistului care l-a anchetat? Probabil că Ramona a avut un rol în detenția asta a lui, sub acuzația de mită și trafic de influență.

Pe cine a influențat? Pe niște țigani nebuni, care se contraziceau în declarații. Și Ramonei, cu frumusețea ei virginală, cu părul pubian gingaș în auriul nesfârțecat, ce i-au făcut de-au transformat-o într-o delatoare? Era în slujba lor încă de la început? Avea sarcina să-l supravegheze și să-l trădeze apoi? Până și jocul dragostei a fost comandat? Nu se poate! Deși prinsă în jocul ăsta, l-a iubit. Alții sunt tartorii cei mari și ei doi, posibil, victime. Iată și victima: Domnul doctor psihiatru, cu tratamentele lui miraculoase, cu sugestia și hipnoza folosite cu tact și cu practicile lui de relaxare a fost bârna din ochii șefului și a altora mai de sus, bineînțeles că mai de sus. La anchetă, mai ziceau și de-o activitate subversivă a unui grup în București, la o ambasadă etc. Și acolo, cică și doctorul nostru ar fi fost părtaș. Habar n-avea: când, cum? De ce-mi puneți în cârcă asta?

— De ce? Cum de ce? Știi tu bine! ripostau anchetatorii.

Mda, asta era: se dumirise. Dacă n-a vrut să facă ce ziceau ei, să-i declare nebuni pe cei care nu erau. Deci, caracterul eroului nostru era, nu se dezmințea! În timp ce eu, mătușa lui, eram conformistă, el știa ce-l aștepta și riscase iar.

Să fii închis cu infractorii de rând, cu tâlharii de drumul mare, cu hoții, cu violatorii, cu criminalii chiar, vivat homo solitarius (autoeroticul), nevroticul, obsedatul Ion Lucian.

Senzualitatea, erotismul, tandrețea, gingășia avuseseră de suferit. Nimic nu e curat pe lume. Se năștea cinicul: puternic și dornic de a supraviețui. Își dorea cu aviditate aservirea celorlalți, înavuțirea, orice, numai să iasă din marasmul vieții fără orizont. Trebuia să plece de acolo, din cloaca aceea de nebuni. Unde? În orașul unde avea casa, poate. Nu va mai fi naivul, sentimentalul, își zicea, ne zicea. Nu va mai iubi. Cum să trăiești fără dragoste? Va fi acel drac din copilărie care-i speriasc pe toți, urcându-se pe acoperișul casei, ivindu-se, precum Aghiută pe ulița satului?

Blândul, seraficul, fratele lui alb, să dispară. Nimic din ființa lui nu mai trebuie să fie pentru altul. Va trebui să-l cultive pe ego, să-și cunoască sinele și să-l umple numai cu ce-și dorește,

sacrificând tot (cum sună, Doamne, cum sună cuvântul tot!). Ce l-ar putea deranja din solilocviul lui pentru sine și întru sine? Viața (timpul lui interior) nu mai putea s-aștepte. Aproape zece ani din viața lui îi pierduse prin închisori. De-acuma, gata. Știe (știe oare?) ce are de făcut. Intuiția și rațiunea intuitivă îl vor ghida. Voința – lumea ca voința a lui Schopenhauer, prezentă în sine. Undeva, în adânc, era ceva mai nou: o pulsație atât de complexă că n-o putea citi încă.

Învăță să fii crud: să supraviețuiești. Învățase de la un criminal pe care-l tratase cu atenție, sacrificându-și zile și nopți. Criminalul săvârșise un omor din imprudență, dar se cheamă că tot omor fusese. Se înfuriase pe unul la cârciumă, că era și cam gelos, că acela îi făcea ochi dulci nevastei, un scârbos și, cum tocmai avea în mână toporul cu care venise de la pădure, i l-a aruncat în creștet ca-ntr-un lemn, l-a crestat, băutura își făcuse efectul și imediat a strigat:

— Duceți-mă la miliție, ce mama dracului, mă țineți aici! Chemați pe cineva să mă lege, să mă ia cu duba, să nu mai văd sângele ăsta aici, curgând pe jos. Era, de fapt, un om milos sau cum era, dar violența din pricina băuturii îi făcuse figura. Ființa lui cugetătoare, cu rațiune nu mai funcționase. Forțele răului pătrunseseră în el. Avea un fel de psihoză obsesivă. Îi intrase în cap că soția lui îl înșală și altceva nu-l preocupa. Ion Lucian le spusese mai marilor temniței că acela e un om bolnav, n-are ce căuta între gratii. Dar cui să-i dovedești?

— Să ispășească dacă a băut, de ce-a băut: asta-i crucea lui.

Se despărțiseră prieteni, vorba vine: prieteni întru suferință – nu-i ușor să fii închis. Acolo fumase mai mult decât afară. Era unica lui bucurie și tratarea bolnavilor cu destul succes. În cămăruța lui cu gratii și lumină puțină își rumegase în minte planuri peste planuri. Dar ce poți face? Îi venise-n gând să plece, să fugă în străinătate! Eventual, în Franța, unde era prietenul lui din prima detenție, cel de la care învățase atâtea, dar nu învățase legea supraviețuirii.

Să-și pună o mască: să facă numai ce vrea și ce trebuie să fie. Mila: pierdere de timp cu toți tâmpiții. Va fi numai pentru el – destul s-a lăsat furat de alții. Femeile i-au înșelat sentimentele: Zina, Adriana, Ramona. Pe Ramona ar fi dispus s-o ierte. Cum, tocmai pe ea din pricina căreia a ajuns unde a ajuns. Dar ea a fost o victimă ca și el, și pe ea a iubit-o. Vezi cum te contrazici, inconsecventule! Zici una și faci alta, sau faptele tale nu seamănă cu gândurile tale. Când vor semăna? Când vor fi una? Dar ce, omul este un automat?! Un computer. Să faci numai ce este programat? Păi, computerul este făcut după modelul creierului omului. Să vorbească cu sine. Să conștientizeze. Să se înțeleagă, să vadă ce-i mai bine pentru el. Ce-i mai bine? Ce și-ar dori? Poate bani, poate bunuri materiale, poate elefanți, (phui!) poate o femeie care să-l iubească. Și cât de aproape fusese de așa ceva. Oare Ramona ar fi corespuns, dacă i-ar fi fost nevastă? Poate, câțiva ani, până i-ar fi ieșit cornițele. Femeile, parcă au mai multe, mai subtile cornițe. Sunt drăcușori. Te păcălesc cu metodă. Dar ea, Ramona, tinerica lui așa era, chiar? Regretul. Rana. E o rană? E ceva, un regret al sinelui. Cum să fie fără celălalt? Alter egoul lui să fie reprezentat de o fătucă: blondă, gîngășă, serafică. Sigur, masculul are astfel de dorințe: cu vârsta, devine tot mai feminin, și toate trăsăturile i se armonizează în acest sens: al feminizării. Părul lui cu onduleuri, ca-n reclamele cu șampoane celebre la televiziune după '89 (ce revoluție!?). Doamne, avem publicitate la televiziune, ce chestie, înainte n-aveam. Publicitatea pune o pecete a noului și întreruperea filmelor tot cu reclame vorbite e ceva nemaivăzut? Iată, ne-am apropiat de Europa. Înainte nu eram? Acum, prin asta, suntem chiar în ea. Nu?!

Descurcă-te sau încurcă-te mai rău

Ce să faci când ieși a doua oară din închisoare? Te duci la vechea adresă. Dar acolo afli, de fapt, știa că nu mai ai serviciu, că trebuie să te descurci singur, că ți-ai pierdut niște drepturi. Dacă faci prostii, societatea te amendează. Ce, credeai c-o să-ți dea un premiu? Dacă nu mai ai postul acolo, nu mai ai nici locuința, se-nțelege, n-o mai ai nici pe Ramona, draga de Ramona, care s-a măritat cu fiul securistului! Cum i-o fi? Ce-ți pasă! Bine, măi, om cu conștiință și iubitor ce ești, iar devii un caraghios de cavaler întârziat, îmbătrânit în rele. Dulcineea ta e cu altul. Legal măritată, parafată, dată. Tu n-ai cum să mai escaladezi zidul cetății pentru simplul motiv că nu-ți mai aparține. Ea este a altuia. Lucru incredibil. Acolo șezum și plânsam. Toate zilele frumoase, tot țigănetul cu procesul caraghios (țigani sunt iar la locul lor, la cronici). Șeful e încrunțat, avar cu vorbele. Nevăstuica lui ar zice ceva, dar șeful îi închide gura:

— N-am ce-ți face, ai căutat-o cu lumânarea, trebuia să ți se-nfunde.

— Oare chiar numai mie?, dar dumitale de ce nu, că doar buzunarele mătăluță sunt mai grele decât ale mele, care-s goale, dragul meu coleg, mai vorbim noi sau mai bine nu. Ne despărțim de trecut râzând: ha, ha!

Era slab, palid, morcovit. Al lui cumnat Mircea, cu soră-sa Cristina l-au îmbrățișat, l-au găzduit:

— Ne înghesuim cu toții aici. Două camere, doi copii, Ion Lucian, cinci persoane. Ce, e mult? În pat cu Mircea. E bine pentru

început, dar somnul nu se leagă. Să aranjeze cu slujba. Unde? În Bărăgan. Parcă am fi pe timpul deportărilor. În Dor Mărunt. Sună încurajator. Nu vrea să meargă acolo. Are aici, în oraș, casa făcută din banii părinților lui de la botezul băiatului. He, he!

Dar pentru a putea ocupa acest spațiu, unde locuiește fosta nevastă, Adriana, cu cei doi copii, trebuie să dovedești că ai acest drept. Deci, hai la partaj, dragul meu. Nu mai sta pe gânduri. Acționează. Vorba cântecului: un scaun mie, unul ție, o cană mie, una ție. Până a se încheia procesul, din casă mai dispăruseră niște lucruri: niște pături groase de lână, niște oglinzi de cristal și niște pahare așijderea și câte altele. Domnul meu, ce vei face, vei lupta pentru fiecare căpățel de ață dispărut, înstrăinat etc. Iar consum de energie în zadar. Tu asta vrei să faci toată viața: să lupți pentru un drept al tău. Să dovedești? Cui? Că ești prejudiciat. Tu nimic n-ai obținut fără această încrâncenată povară a luptei pentru adevăr. Adevărul? Care-i adevărul pe care-l vrei? Adriana a rezistat fără tine, cu doi copii: i-a hrănit, i-a îmbrăcat, i-a îngrijit cât tu ai lipsit. Tu ce-ai făcut? Ai meditat? Ai așteptat: izbăvirea cu gând poate să te răzbuni. Nu pe cineva concret. Pe soarta crudă. Să-ți iei revanșa. Ha, ha!

Discuțiile cu Adriana. Formele ei pline, apetisante, ochii ei strălucitori, cu privire dură. Ea știe ce vrea. Are un post câștigat prin concurs la un laborator de cercetări psihiatrice. Ea a ajuns ce-a ajuns printr-o voință acerbă. Tu, ce vrei acum, s-o tulburi? Nu vei reuși. Sunteți două pietre tari, dar piatra mai tare ea e, trebuie să recunoști. Mai ai ceva de învățat până a fi ca ea. Pe tine mereu te trage ceva înapoi. Ea știe să iasă cu bine din cursa cu obstacole a vieții. Tu ești un alergător mai puțin experimentat. Știu eu, autoarea. Aș vrea să greșesc. Știu că va deveni curând puțin altfel. Sau va fi numai o părere. Vreau să-l prind de picior pe eroul meu (nepotul nostru) și sper să nu-i mai văd călcăiul vulnerabil. La multe din cele zise până acum, le-am mai pus eu „coade“, ca-n povești, asta pentru că pe el nu l-am putut prinde de „coada lui de drac“. Cine poate surprinde un astfel de erou,

care se strecoară printre degete. Numai crochiuri. Când crezi că l-ai surprins în căderea lui, săracul, el e deja, prin propriile lui forțe ridicat, înălțat „pe casa lui“, gata să intrige „lumea“ cu faptele lui „hαιοase“, în sensul spectaculosului. Chiar îi place să se dea în stambă, sau așa e el? Aș vrea să-l arăt pe cel care este el cu adevărat, dar subțiri și zemoase-mi sunt mijloacele, precum lacrimile viței de vie tăiate în primăvară.

— Hai să ne-nțelegem. După toată tracasarea, după atâtea liste și paraliste cu lucrurile din casă, uite, renunț eu la mașină, ți-o las ție, și mie să-mi revină casa, că și așa tata și rudele mele au dat mai mult la botezul băiatului... și cam asta e. Ea are o privire neagră, răzbunătoare, nu credea că el va reveni mai curând. El se purtase frumos acolo și-l eliberaseră mai repede cu un an.

— Bine, ia-ți casa și să închidem tot balamucul ăsta, că altfel toată viața o să ne tot judecăm. Sigur, gândul ei era mult mai incisiv, dar ce poți spune cu glas tare. S-au adunat de-o parte și de alta faptele, doveditoare, plus ura care a crescut c-o viteză de neogoit, gata să se spargă buboiul, gâlceava, necazurile, păruielile, țipetele, acuzațiile de tot felul, ura care au făcut-o să pună și ea o cărămidă temeinică, probabil, la privarea lui de libertate.

Să pleci, să fugi, să lași în urmă toate angaralele: cei patru copii ai tăi netrebuitori, încurcă-lume, care-i vor banii (pe care nu-i are), care-i vor viața (pe care o mai are), care-l caută uneori pe-acasă venind pe rând cu probleme.

Luciana – e fată mare. Când a crescut? Vrea să se mărite cu-n student la medicină. Să se repete povestea mamă-sii. Ea n-a intrat la facultate. El student. Cum vor trăi?

— El mă iubește! Poate că și eu am iubit-o pe Zina. Degeaba te dai drept exemplu, faci acest efort de obiectivare ca să-i dovedești adevărul. Ea nu-l poate percepe, e complicat. Cealaltă fată, Ioana, a avut ceva de natură neurologică – o mică paralizie a părții drepte a corpului. S-a interesat la medicul specialist, a

încercat să se ocupe de ea, deși timpul nu-i permitea: procesele pentru partaj, lupta pentru serviciu. Băiatul se pregătea pentru treaptă, să-l ajute pentru admitere la treapta a doua. Fata cealaltă e și ea aproape de examen. Ce copii mari are: când au crescut? Aproape să n-o mai recunoască pe cea mică:

— Tu ești Carolina, ce mai faci? Tu de ce mi-ai scris scrisoarea aceea când eram închis? Ce întrebare prostească. Ce să spună fata, care era sub tutela mamei? A fost un tată bun? El gândește că a încercat, măcar. Când copiii l-au solicitat, a răspuns. Dar timpul lui atât s-a îngustat. Și-a promis doar în închisoare că nu se va mai risipi, că va face tot ce e posibil pentru propria sa supraviețuire și atât. Va fi dur (of, criminalul acela obsedat de gelozia lui bolnavă). Cum să fii dur, când ai o asemenea povară pe suflet: copiii care au crescut departe de tine și-ți sunt străini. Poate doar fata dintâi i-a fost mai aproape, poate și băiatul, dar e prea puțin. Acum îi simte, de parcă nu i-ar mai aparține: indiferența lor îl doare. Însă absența lui n-a fost voită. Dacă ei nu vor înțelege asta, să nu-nțealgă. El și-a urmat chemarea. Patetismul situației îl face să râdă: Patru copii, hm, ce bogat sunt! Și totuși, a insistat. A mers la Ministerul Sănătății, la Direcția Sanitară și și-a cerut cu insistență vechiul lui post:

— De aici am plecat, aici vreau să mă întorc.

— Dar va fi poate un scandal, vei încerca să te răzbuni, i-a zis bătrânelul aproape ramolit de la Direcția sanitară județeană.

— Nu se va-ntâmpla nimic din toate astea, vă promit. Vreau să muncesc. Mi-am ispășit pedeapsa. Ce mai vreți? Pot s-o iau de la capăt. Nu voi reclama pe nimeni, deși știu destule. Nu vă fie teamă.

— Dar firea dumitale... Hm, știm că ești un bun specialist.

— Tocmai asta-i. N-am făcut erori de diagnostic, nu m-am compromis ca medic, dimpotrivă, am adus faimă profesiei și vreau să mi-o exercit în continuare.

— Bine, dacă ai promis, te cred. Dar dacă avem vreo reclamație, Bărașganul te așteaptă.

— Prea bine. Sunt hotărât să-mi exercit profesiunea cu cinste și atât.

— Dar cu încurcăturile sentimentale cum rămâne?, zice moșulică zâmbind cu maliție.

— Asta mai vedem, doar nu-s călugăr. Am divorțat, sunt liber, precum păsările cerului. Cine, ce are cu mine?

— Totuși, fii mai cu perdea. O, ce gest de complicitate.

— S-a făcut, promite cu vioiciune, gata de decolare Ion Lucian.

A reușit să convingă. O primă reușită.

Iată cămăruța în care Ramona și Anca îl slujeau ca două vestale: una veselă și alta tristă, una drăgăstoasă și alta drăcoasă, câte l-au învățat pe neexperimentatul doctor sexy, dar c-o virilitate îndelung cenzurată prin închisorile „comuniste“ (păi nu, prin închisori).

Viața merge înainte

Cum să ajung la Cerasela? Mai întâi a fost numele. Apoi faptul că erau aproape: ea, asistentă medicală, cu patru ani de medicină și se pare, niște examene pentru diploma de asistentă, hm.

Și a ajuns la Cerasela. Dar înainte de asta, ce chin și ce vai în el. I se părea că e un ciumat. Venise de acolo, de unde mai fusese o dată. Nu mai știa ce să creadă despre sine. Cum să se analizeze, să pună accent pe calități sau să-și blameze defectele? Cum de ajunsese iar să-și piardă niște ani. Singur. Ramona măritată. Sună cumplit pentru un suflet caritabil ca al lui. Atât de tânără și... l-a trădat. Dragostea lui, care-i ungea sufletul cu aroma de crin a purității, gata să-i adoarmă vigilența. Unde-i duritatea pe care și-a promis-o? Cum să supraviețuiești? Să fii ultimul om din spital? Să se uite la tine toți cu răceală ca la un bolnav incurabil, parcă i-ar zice:

— Asta face el ce face și dă cu bâta în tău. Trăsnit nu-i, dar de ce-i așa de fraier, că doar atâția medici ia mită și nu pățesc nimic. El o fi ursat astfel. Imprevizibilul din om lucra. Lui trebuia să i se întâmple și asta: să fie închis și a doua oară ca un tâlhar, să sufere, c-asta-i misia lui. He, he! I-adevărat, întâmplările lui triste îi puneau o aură de mucenic: la el faptul de a fi demarat prost avea consecințe în lanț, nu simple accidente, de a i se suci toate situațiile în care intra. Conformismul? Păi, tocmai cu asta el nu se-mpăca. El nu putea fi un om normal, cu limitele impuse de precepte morale la mintea cocoșului. El

își dorea altceva. Ce? Rămâne de văzut.

Cerasela avea un fel de detașare voioasă și puterea de a fi ea însăși. O vedeai (o vedea) cum îngâna o melodie, îndreptând o pernă la un bolnav, râzând de-o glumă oarecare, fără a pune ceva la suflet. Evita stresul. Era o blondă platinată, cu forme plinuțe, înaltă. Îl domina pe domnul doctor cu statura ei. Avea o ținută maiestuoasă, purtându-și cu nonșalanță trupul. Ronțăia aproape-n permanență biscuiți pe care-i avea în buzunarul halatului. Avea alura unui om sănătos și cu picioarele bine înfipite în sol. Dantura ei perfectă, cu dinți lungi și lați, strălucitori, o arăta ca pe un cal de rasă.

În fine, o femeie de rasă, trecută prin rostogolul vieții, despre care se ziceau cam multe. Fusesse măritată cu un medic ginecolog și îi rămăseseră ca amintire din căsnicia destrămată două fete măricele: una de opt, alta de zece ani.

Domnul doctor, din vorbă-n vorbă, ajunsese să mănânce la ea acasă. Lui cine să-i gătească, precum la mama acasă? Așa, își mai ajusta casa veche ce necesita renovări numeroase.

Și uite așa: azi ne vedem, mâine ne... plăcem. Și, cum domnul doctor e grăbit să recupereze anii pierduți, legătura amoroasă e gata. Cerasela dornică și ea de iubire – cine să intre într-o asemenea mezalianță: ea cu doi copii îl acceptă degrabă.

Am văzut-o în mai multe ocazii: o dată la nunta fetei mele, unde a venit cu Ion Lucian, care nu suporta gândul de a fi singur, mai bine bârfit, decât compătimit, nu?! Și altă dată, în sat, la părinții lui de Paști. Cristina, sora lui Ion Lucian, îl atenționase cu oarecare duritate:

— Ce-ai căutat s-o aduci aici, ne faci de răs cu ea. Evident. Îi făcea de răs. El, fratele mai mare era răsul familiei. De ce? Pentru că iubea. Pentru că sincer își arăta iubirea. Nu se rușina cu trecutul ei deochiat. Ce, el fusese mai breaz? Dar n-ar fi dat-o pe nicio fată onorabilă pe care poți s-o pupi ca pe-o icoană. Se săturase de onorabilitate. Știa el ce ascund în ele mironosițele. Cine-i adusese cea mai mare decepție, dacă nu Ramona, fecioara

fragilă, cu gingășie implorându-l să n-o defloreze, să folosească alte forme ale dragostei. Oare era mai onorabilă o asemenea iubire, care s-a sfârșit cum s-a sfârșit, decât aceasta, mai mult convențională, dar mai sigură: suntem prieteni, avem nevoie unul de altul, suntem două nevoi, dar până una alta, putem fi împreună. Zisele despre Cerasela nu-l prea interesau: că intrase în port-bagajul unui negru, coleg cu ea, cu gând să iasă ilegal din țară. Gestul ei de curaj: riscase mult, a riscat facultatea, în anul patru exmatriculată. A mai intervenit și soțul ei, ginecologul, care nu putea suporta rușinea nerușinării ei. De ce? Lucrurile ar putea fi judecate și altfel. Și chiar așa e mai drept. Posibil că, ginecologului îi lipsea ceva esențial, dacă nu reușise s-o înțeleagă, să prevadă dorința ei de evadare. Ramolit de tânăr, gelos puturos, care de-o viață n-a privit decât funduri de femeie, s-o fi săturat de tot, i s-o fi făcut lehamite, dar de ce să se răzbune pe ea?

În sat, de Paști, la părinții lui Ion Lucian, am văzut-o.

Prima impresie: de tinerețe carnală, nu frăgezime, însă tinerețe și acea bunăvoință, înțelegere, înțelepciune... Ea, Cerasela, știută de întregul județ pentru încercarea ei de a „fugi“ peste hotare. Să încerce asta, ce tupeu, în loc să rămână în țarcul comunist, legată de niște precepte înguste, care nu permiteau niciun gest mai îndrăzneț. Turma trebuia să joace în ritmul în care i se comandă. Dacă sunt abateri, apare pedeapsa. Amândoi erau loviții. Se găsiseră în ce societate să facă pe nebunii (să fie chiar nebuni, considerați de așa-zișii normali ai vremii!). Cerasela era sătulă de o asemenea normalitate.

— Cerasela, cântă-ne tu cântecul acela cu Iancu, îi zicea Ion Lucian.

— Chiar vrei, bine.

Și l-am auzit și noi (și eu și soțul) la noi acasă, la țară, cântat de Cerasela în ziua de Paști. Doamne, Cerasela, ce înseamnă și cântecul! Cum e când ascuți pe viu o melodie. Profunzimi, nuanțele, glasul de altistă cu inflexiuni lirice, o adevărată

vrajă, chiar dacă nu era un glas cultivat. O amatoare genială. Iată, glasul Ceraselei e glasul lui Ion Lucian, cel fără de harul cântatului. Și-a împlinit și această lacună prin glasul Ceraselei. Ea cânta nu pentru el, nici pentru ea, nici pentru nimeni. Ceva se insinua în ea. Ea prelua acea forță, acel har venit din nu se știe ce adâncimi necunoscute. La final, ieșea din transa cu care cânta, aceeași, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat. Era ca acei tineri care rostesc vorbe în limbi pe care nu le cunosc, fiind într-un somn hipnotic, iar, când se trezesc, nu-și mai amintesc nimic, nicio boabă din cele rostite atunci. Casetofonul cu melodii sprintăre o predispune pe Cerasela la joc. Și joacă din șolduri, nu insinuant, firesc, fără efort vizibil, ca o dansatoare experimentată. Hm! Deși aceste aspecte nu dovedesc mare lucru, totuși, o fac mai vie, mai omenească, pe această fată „mămică“, ce-i este iubită dlui. doctor (ea, subordonata lui). Iar încurcături. Bineînțeles, încurcături. Cum să nu te încurci? Cum să nu te legi? Să stai așa, dezlegat și să aștepti pronia cerească să se-ndure de tine? Voința. El vrea să aibă un trup (și iată) nu numai un trup, ci și un suflet lângă el (aproape). Lui îi place cântecul, dansul „tot ce e frumos pe lume“ și de ce n-ar admira-o pe asistenta lui cu ochi albaștri, cam spălăciți și piept micuț de fetiță. E totuși răsfățată: e unică la părinți, cu fete crescute mai mult tot de părinți. Ion Lucian s-a implicat cu donații pentru nevoile familiei. El nu se poate abține să nu fie darnic. Așa e el. Faptul de a face daruri îi dă un sentiment de tinerețe. Numai tinerețea poate fi atât de nechibzuită în cheltuirea banilor unei lefi, care este la treapta cea mai de jos, c-așa a fost pedepsit infractorul de drept comun. Trupul Ceraselei l-a furat, s-a slujit de el. Noaptea aceea în care au stat goi sub poleiala lunii, ca două statui, i-a rămas în minte ca un simbol al iubirii împlinite.

Vezi, uite, fata asta, femeie, pe deplin femeie știe cum să-l facă bărbat, simplu, prin nonșalanța ei, fără mofturi, reușește să facă omul ca om: viril. Abia prin ea și-a descoperit virilitatea,

atâta timp cenzurată. Abia prin ea a văzut că și trupul lui se poate contopi firesc cu un alt trup: trupul de femeie. Parfumurile ei nesofisticate, ca de floare de câmp l-au îmbătat. Trupul ei cu transpirație de copil înfierbântat, cu subsuori moi și pufoase, cu gura ei cărnosă, umedă, modelându-i cu pricepere gura lui cu contururi ferme, de bărbat: mușcătura ei ca de șarpe, mușcătura lui ca de șarpe, două animale ale acestei lumi, făcute din iubire, pentru iubirea cu păcat. Păcatele lor: frumusețea și armonia unei iubiri împlinite. Noaptea lor de vis în camera ei, cu intrare prin spate, secretă, iar cheia o are numai el, de la ea. Ei doi pipăindu-se, încercând să se cunoască din ce în ce mai bine, să se potrivească în toate cele, el în dragoste fiind și Ion Lucian și încă ceva pe deasupra, poate tatăl năbădăios, poate alt strămoș plin de draci. A descoperi că porți în tine asemenea energii, abia atunci a fi, a ajunge la sine. Dragostea dătătoare de fiori, de voluptăți, de spasme, cu valuri calde și reci, forând, adunând caratele senzualității pentru mai târziu, să-i ajungă, să fie, să mai fie, pentru un timp mai lung, că cine știe ce-i va mai oferi viața, imprevizibilul din el, cel atât de „lovit“, nu chiar pe drept, dar mai știi, poate pe drept...

A pierdut-o pe Cerasela. Era de așteptat. O asemenea iubire-împlinire nu putea să dureze.

S-a dus iubirea. Doar o singură primăvară (să zicem), puțin mai mult și apoi... spiritul își pune problema, praxisul n-are ce răspunde. Să-i găsească post în Craiova asistentei lui cu două fete, s-o despartă de mamă, tată, casă, să și-o facă soție, el, cel cu patru copii, să mai adune doi, ca țigani, mulți, cam mulți pentru el, cel care a căpătat un post lângă Craiova, la zece kilometri, făcuți cu autobuzul. Acolo, în satul acela, prea multe îi aminteau de eșecuri, prea era atmosfera glacială între colegi și faptul că avea casa la oraș pentru el singur, era firesc să caute un post mai pe-aproape. Câteva luni, fata lui Luciana locuise acolo, cu soțul ei, student la medicină. Dar apoi, el terminase facultatea și fusese repartizat în Drăgășani, așa că Ion Lucian

căuta post pentru Cerasela și-i promitea că o va aduce la spitalul unde lucrează. S-o aducă, e simplu? Aiurea. Nu e ușor deloc. Trebuie să te-nșori ca să-i faci mutație. Oricâtă dragoste ar fi între voi, chiar vrei să-ți iei alte angarale, numai așa, că ești tu altruistul? Nu se poate. Măi, minte chioară, uită-te mai bine în jurul tău și vezi realitatea. Totul a fost frumos cât a fost, dar a continua (și ce rău îi pare) înseamnă a încurca lucrurile și mai rău. Las-o boilor ei. Ea-și are crucea ei, tu o ai pe a ta. Haide, încearcă să descurci ițele, să ai, să faci (Of, încerci asta!) să-ți fie și ție mai bine, să ai liniște.

Alte vremuri, alte glasuri

Ai avut-o, liniștea? Hm. Comme ci, comme ça. Mai nimic din ea. S-a dus pe apa sâmbetei. Ce înseamnă viața?! Asta e, asta e! Liniște, seninătate? Fâs!

Și-a găsit o văduvioară în Craiova: frumușică, rotunjoară, mititică, bine coaptă, fără copii, dar și fără slujbă. A mers un timp. Puțin. Nu! Rațiunea: ea vrea să se mărite. Eu nu mă-nsor, încă nu. Mai stau și așa. Să mai văd, să mai caut. Pentru a treia însurătoare nu mă mai grăbesc. Se zice că dacă-ai divorțat de două ori, la a treia însurătoare sigur nimerești bine, dar, dacă te gândești nițel, nu așa, s-o iei ca înecatul. Acum doar știi ce-nseamnă dragostea, ce e... femeia. Cum sună: femeia, femeia viselor, femeia „bearcă“, femeia care-i femeie, blondă sau brună, veselă sau tristă, fragilă sau viguroasă, arțăgoasă sau indiferentă, blândă sau drăcoasă, a naibii sau porcoasă, tăcută sau vorbăreață, de toate ai avut, proprietarule cu mâna-ntinsă. Prin experiențele sale poate zice, dar poți fi sigur de asta vreodată, că a cunoscut femeia. Abia acum, totuși își spune, a reparat lacunele vieții lui prin detențiile impuse, și-a completat inexperiența de adolescent. Cu toată tristețea singurătății (relative) se simte tânăr, puternic, gata de a lua totul de la capăt, de a-și începe iar... viața.

Dacă n-ar fi fost Alina, cine-ar mai fi fost? Alina, nume predestinat. Când a văzut-o, trecuse peste el revoluția, evenimentul acela atât de mareț la început, în primele clipe regizat perfect la televizor și apoi, zilele ce au urmat cu incertitudinile lor: a fost, n-a fost, ce-a fost? Și cine a tras în noi

după 22 decembrie și unde-s teroriștii? I-a fost frică de teroriști? Nu. Mergea pe stradă singur. Auzea gloanțe foșgăind, oameni alergând, duși de val. Locul în fața primăriei predestinat, cine l-a fixat în toate localitățile la fel, înțesat de oameni. Toți în genunchi: rugăciunea. *Tatăl nostru* a fost momentul de neuitat. Când s-a anunțat la radio că la televizor va vorbi Mircea Dinescu, toți au zbughit-o spre case.

O femeie cu-n batic maroniu, pătat cu untură și negreală îi zâmbea strâmb cu răutate doctorului Ion Lucian.

— Ce cauți aici, domnule, cu căciula ta de astrahan. Vrei să fii printre primii la ciolan, c-așa faceți voi, cum ați mai făcut, tot voi să fiți profitorii?

Se simte ca un hoț, parcă-ar fi ieșit în lume să fure ceva. Ce revoluție fusese asta? Intrase într-un magazin să-și cumpere o pereche de pantofi, să vadă, sunt, nu sunt, că până atunci numai sub tejghea se vindeau. Erau: un inginer tânăr, ajutat de un altul, mai vârstnic, făceau control în depozit și scoteau toată încălțăminte.

— Vom avea, zisese Ion Lucian, și noi medicii, că până acum n-am găsit să cumpăr. Alții oare cum găseau?

— Cumpărați, alegeți, zisese domnul inginer, cum îl numise vânzătoarea, scuzându-se:

— Știți cum era...

Deja se vorbea la trecut de starea de lucruri atât de vie în cuget încă?!

— Nu, nu cumpăr. Să-și cumpere cei ce nu și-au putut cumpăra până acum. Eu mai am o pereche de pantofi noi acasă.

Ce-l apucase? De ce nu și-a cumpărat? Parcă îl cuprinsese jena: de ce să dea buzna? De acum înainte, toate vor fi altfel. Va avea timp să-și cumpere mai târziu. Altele sunt prioritare acum.

Îi telefonase un fost deținut politic, laborant la un liceu să-i zică:

— Măi, liberalule, eu cred că tu liberal ai fost, nu vrei să refacem partidul?

Hm, ideea îi surâdea. El, pasionatul de politică, cel care suferise o severă detenție la o vârstă fragedă, parcă s-ar fi apucat de o asemenea treabă. S-o facă acum, când se putea: în libertate. Abia acum se gândea: Doamne ce-aș dori să fac? Ce-i mai important pentru mine? Ce dominantă a firii mele va izbândi? Ce mi-am dorit mai mult și mai mult și am suferit pentru asta: ideile, ideea de dreptate, de libertate, de... în fine, tot felul de idei de răzvrătit împotriva unei ordini nefirești.

Vremuri noi sau tot vechi

Alina era profesoară de desen. Rămăsese fără post prin restructurare. În Craiova, posturi se găseau foarte greu: aglomerație de cadre didactice. Avea promisiuni că va primi o suplinire. Divorțase de curând la Suceava și venise aici, la părinți. Misterul divorțului ei cu motivațiile lui nu-l știa nimeni. Era o ființă matură, cu trupul chinuit de boli: când rinichii, când bila, când alte hibe molipsitoare, gripa și cea mai invalidantă – hepatita. Posibil că aceste fenomene maladive se petreceau în trupul ei și ca urmare a chinurilor suferite în nereușita căsnicie. Prunci n-avea. N-avea energie să se ocupe de așa ceva și nici trupul ei nu suporta. Încercase o dată și nu reușise să ducă sarcina la bun sfârșit și de atunci n-a mai încercat. Pe Ion Lucian îl iubea, cel puțin, ea afirma asta și el ne spusese nouă:

— Nu m-a luat pentru postul meu din oraș, nici pentru casă. M-a luat pentru mine, fiindcă mă iubește. Ion Lucian putea fi iubit, dar putea fi și păcălit. Dualitatea ființei lui putea să-i joace feste. Credulitatea. Mai era naiv? Doamne, când o să se lecuiască de asta!? Nu ne lecuim niciodată de defectele noastre, dimpotrivă, ele se accentuează cu vârsta. Și asta se accentuase în el: dorința de a crede că este iubit pentru ceea ce este el, și nu pentru ceea ce are.

Candidase la alegerile locale în numele partidului liberal și ieșise consilier la Primărie. Ha, ha! Se alesese. Iată prima lui funcție publică. Poate asta își dorise de fapt, dacă asta i-a ieșit. Sublimă realizare. Primul pas. Vorbărie multă, treabă puțină.

Reprezenta ceva, pe cineva, vorbea liber în numele unor idei în care credea dintotdeauna. Începea să se lanseze în forță. Profera idei scumpe lui cu orice risc. Ce să riște acum? Ce să mai riște? În casa lui era cald și aproape bine. Cam multă gălăgie de la mașinile care treceau pe stradă. Imaginea la televizor cam spălăcită, apa la baie nu curgea bine, curtea cam mică da direct în stradă și câte alte inconveniente. Dar trebuie să se-nvețe cu această casă a lui. Mașină n-avea: îi rămăsese Adrianei după divorț. Casa trebuia dreasă, exteriorul avea crăpături cu tencuiala căzută ca după cutremur. O neglijase. De-acum, se va ocupa de ea. Găsise oameni, chiar și printre rudele bolnavilor pe care-i trata, meseriași care-l serveau de minune. El îi trata cu aceeași solicitudine prin care-și cucerise pacienții încă din prima tinerețe.

De acum, era timpul să se așeze la casa lui. Cuvintele astea trebuiau luate în sensul lor propriu. Cu adevărat era timpul să devină om de casă, să se preocupe de bunăstarea lui, de confortul unui burghez ce se afla cu tableti și iubitor de vinișor, țigări și vorbărie la cheful. În vin găsea adevărul, uneori îl pierdea, se pierdea pe sine.

Dar Alina, ultima lui achiziție avea grijă să-i atragă atenția cu discreție asupra consecințelor unor exagerări în acest sens.

— Să nu ne pierdem măsura, precept bun de aplicat.

Totul ar fi decurs normal. Poate că domnul doctor psihi, n-ar mai fi greșit, dacă drăcușorul din el, (care era drăcușorul: Ion sau Lucian) nu-și vântura codița din când în când, chițcăind.

— Ce, vrei s-ajungi sub papucul nevastei? Ajunsese. În care căsnicie n-a fost el sub papuc? Poate în prima. „Fomeile-l“ duceau de nas, nu prea avea el spor cu ele, hm. În fond, cine poate ști adevărul, nici chiar el, psihiatrul nostru.

Sau poate el știe mult mai multe despre sine și nu ne spune? Când mergem în vizită la el acasă, în oraș, Alina este după hepatită, în halat de spital cărămiziu, cu tenul palid, amețită. Stă puțin cu noi la masă și apoi se retrage în dormitor. Domnul nostru ne zice cu durere omenească.

— N-am noroc la femei. Când credeam și eu că, în fine, am găsit femeia potrivită pentru mine, s-a-mbolnăvit. Țsta-i norocul meu, n-am ce face – Noroc-nenoroc. Într-adevăr, deși nasul Alinei părea ascuțit, poate și din slăbiciunea bolii, ea are o delicatețe care impune, un ton ușor afectat, care-i dă un aer de noblețe, totuși desuetă. În timp ce Adriana voia să epateze în conversații prin folosirea cuvintelor radicale, Alina are acea afectare ușoară, care poate fi și efectul unui răsfăț, al unui copil unic la părinți. Mămica ei venea s-o ajute, și nu era simplută, nici vulgară. Avea multă energie și pleda cu convingere neostentativă pentru ideile pe care le lansă.

Într-adevăr, poate că în fine, domnul doctor ar fi avut liniștea cuvenită, i se cuvenea și lui împăcarea cu sine și cu alții. Însă chestiunea asta nu mergea la el. Liniștea lui era în „furtună“. Trebuia să se zbată ca peștele pe uscat. Nici nu i-ar fi stat bine să fie liniștit. Ce? Se pregătea să moară, Doamne ferește!

Alina internată în spital iarăși, pentru operație: piatră la rinichi. Ce-i asta? În organismul ei ce se petrece?, ne spunea cu disperare Ion Lucian. Voia să facă ceva deosebit. Își făcuse iluzii să-și dea doctoratul (cam târziu, dar ce dacă), să facă un grup de tineri liberali. Se adunaseră câțiva, dar parcă ceva nu mergea. Tinerii i se păreau indiferenți, cinici, ne-interesați de politică, fără energie. Pe vremea lui... și-ar fi zis, însă ce rost ar fi avut să persiste, dacă totul părea așa de stagnant. Partidul lui părea puternic. Se lăuda cu asta. Strânsese un număr impresionant în județ (unul din cele mai profitabile județe în acest sens). Județul lui – moșia lui, el, păstor de suflete. Ce făcea pentru ei? Ce putea el face? Le împărțea iluzii: vorbe cu vervă spuse, convingătoare, însă numai atât?

Câte vorbe, câte ore duse, câte întâlniri în oraș, la sate, ce discursuri înflorate: începuse să se priceapă la discursuri. Arta discursului o studia: să vorbești clar, să te audă toți din sală, să fii convingător, să pui pasiune (dacă e posibil). Să nu te consumi prea mult: nu e cazul. Avea atâta nevoie de energie. Era numai

unul și toate și toți trăgeau de el: angarale peste angarale.

— Domnule, când să le rezolvi pe toate?!

— Planifică-le și tu, mai lasă-le pe cele mai puțin importante. Problemele lui, în centrul lumii. Să ajungă în centru. În propriul centru. Și de acolo să crească, precum un bob de drojdie-n făină: să crești.

Caracatița uriașă care era familia lui nu-l lăsa să se desfășoare cum ar fi vrut. Să calci pe cadavre, să-ți realizezi scopul, să faci câte ceva din ce ți-ai propus. Părea învingător. Era un învins? Experiențele lui, multele, la ce l-au dus? I-au încurcat viața. O linie simplă l-ar fi limpezit. O nevastă (una și bună), unul, doi copii, nu mai mult, o slujbă bine retribuită, pe care s-o exercite cu brio și politica, deși se pare că-i e cea mai dragă, n-ar mai avea loc, nu i-ar mai trebui.

Părintele Raul, cu care fusese închis politic, se dusese la muntele Athos: își urmase chemarea. El, cu atâtea încurcături și cu Alina bolnavă simțea că plesnește (și tatăl bolnav, cu pretenții), cum să faci față: nici măcar o mașină n-avea, să se deplaseze mai ușor. Fir-ar să fie de poezie – cum să te descurci și nimic clar până la urmă: totul încurcat la maximum. Teoriile lui nevalabile în sens practic: nu poți să faci tot, nu ești supraom și sperăm că nici nu ești... paranoic. Energia lui e limitată, el e limitat cu toată voința și bunăvoința. Ce vrea să-i dea viața? Ce vrei să-ți faci? Mulțumește-te cu atât. Nu-ți mai propune mai mult decât poți duce. (Zău?!)

Oare ce-i mai pot șopti: satul, străbunii?

Venise în sat, la casa bătrânească (a bunicilor din partea tatălui). Privea zidurile căzute de la cutremur și mai de demult. Grinzile putrede atârnav. Cărămizile distruse se vânturau, punându-i pe față, pe haine, urme roșietice. Se scutura. Nu suporta atingerea. Devenise cumplit de ordonat: ca un bolnav al său, care se ferea să nu atingă obiecte și devenise o umbră inconsistentă, care, în ultima vreme nici nu mânca, nici nu dormea. Ca o mogâldeăță, ședea în vârful patului și se legăna, îngânând un cântec trist:

*„Nu e nimeni pe stradă,
Ochii triști să mi-i vadă,
Nu e nimeni pe stradă,
Să mă vadă plângând“.*

Mogâldeăță fusese funcționar la poștă, și-i dispăruseră niște bani din casă. Fusese disperat: el, un funcționar model. Încercase să se sinucidă cu niște somnifere, înghițite în cantitate mai mare. O vecină care-l ajuta la curățenie îl găsisese în casă, agonizând. Spitalul l-a dres fizic, dar... înnebunise, se pare. Plăcerea nebuniei. Ion Lucian, cu chipul aceleuia în minte, își imagina dezastre: de pildă, o cărămidă mai consistentă care să se desprindă din casa bătrânească și să-i cadă în cap. Voluptatea morții. Să se petreacă ceva cu el, își zicea Ion Lucian, care să-l trezească din nou la viață. Gata cu letargia. I se părea o letargie

adăstarea lui în fața casei bătrânești. Gânduri negre îi dădeau târcoale. Când va îmbătrâni, ce va face? Se va spânzura aici, de gutuiul ăsta, cu crengi uscate sau va coborî în pivnița rece, să-l ia răcoarea să facă o dublă pneumonie și netratat, să moară neștiut.

Pensii alimentare, partide, capi nebuni, urlători ai partidelor, nebunii lui, nebunia lui. În creier: urletele pe care le auzea atât de confuz încă, dar cu putere pulsând.

Prea mult a sperat, prea multă energie a consumat. S-a dăruit unor oameni care oare, au meritat sacrificiul lui?

Ce-i mai rămâne de făcut? Va mai avea puterea ca viața pe care o mai are s-o dăruiască în propriul folos?

Egoismul ca filosofie de viață. În folosul cui? Câți au propovăduit-o și unde au ajuns? Mai singuri poate, mai derutați, c-un suflet gol și obosit, cu nervii în alertă veșnică. Oare chiar a obosit și nu mai are viață în el? Uite, plantele astea cresc. Sunt buruieni. Au putere în ele. O plantă cultivată are nevoie de mai multă grijă să se păstreze, să rodească frumos.

Ce va mai putea face cu anii care i-au rămas? Un doctorat. La ce? Trudă și... e prea târziu pentru a deveni cercetător în domeniu. I-ar fi plăcut să facă cercetări, experimente, să scrie articole de specialitate. Să fie un Junguleț sau măcar autorul unui manual de psihiatrie. Anii au zburat (zece din ei pierduți). S-a sacrificat pentru ideile lui, pentru inconformismul lui.

Și-a respectat firea, s-a opus curentului (și ce-i cu asta?). E specialist? Cu toate succesele lui, sunt succese de suprafață. Nimic consistent nu s-a ales. Trăiască inconsistența, trăiască superficialitatea! Cu cât urcăm mai sus, cu atât suntem mai mici în cunoaștere și dăruire. El, liberalul, ce-a făcut? Un partid într-un județ îi aparține, o felie, dintr-o felie de partide într-un județ de câmpie. Un anonim. Că-i arătat din când în când la televizor că-i vice de preș la al lui partid pe țară, e ceva, dar ce-i cu asta? Pe prezentatorii emisiunilor de televiziune nu-i vedem zilnic, și asta-i face mai mari, mai oameni, mai importanți? Ce-i esențial pentru un om?, se tot întrebă în ultima vreme

și răspuns nu găsește. Irosirea unor ani îl costă. E cineva de vină? Poate firea lui duală: a vrut să fie și înger și diavol. Oare se pot cuprinde ambele cu aceeași abilitate? Să fii exemplu ca specialist și cumplit ca om politic: să zbârnâi în ambele sensuri, cu rezultate, ca un atlet la pentatlon. Nu e posibil? Să te acapareze familia și să le cuprinzi și pe celelalte. Epoca asta de tranziție, greu de pătruns, cu meandrele ei, cu capcanele ei, îi dă un sentiment de insecuritate. Rare sunt clipele în care reușește să-și păstreze ființa integră. A fi integru, a nu fi. Are acest sentiment al așteptării, al dezvăluirii de taine. Decât nimic, golul dintre degetele răsfirate, mai bine ceva, chiar degradant, dar să vină iar.

Clipă nu te opri, ci du-mă acolo unde vrei degrabă.

Cântecul Ceraselei răsună și zâmbetul trist al Ramonei îi însoțește pașii derutați, galeși, prin ținutul pustiu, pustiitor al curții casei bătrânești, cu moșii și strămoșii absenți.

Cărămida ce-ar putea să-i cadă în cap nu-l atinge. Numai vântul îi așază pe față, pe mâini, un praf fin, cu miros de putregai, amintindu-i iar și iar de descompunere, de sfârșitul iminent. Biată ființă omenească între atâtea obiecte, ce-l torturează și-i amintesc de neființă. Edenul o fi acest iad pământesc – întors, undeva, unde să n-ai memorie...

Vine fiul lui la țară. Îl privește cu ironie plină de haz, de necaz. Tatăl, cu ochii tot mai mici, cu fața buhăită și mâinile tremurătoare pe paharul plin pare absent, dus pe alte meleaguri.

— Ai venit, bine, cu ce-ai venit?

— Cu mașina soțului mamei.

— Ha, ha, ha, ce caraghios sună: soțul mamei. Ăla nu-i tatăl tău, așa-i? E libidinos, unsuros din pricina mielului de Paști, pe mustățile abia mijite ca la tineri. E nițel spân? Câteva fire cânepii în cărlionții lui rebeli și dungi multiple pe frunte orizontale și verticale ca un grilaj, și la coada ochiului laba găștei. Amețit, i se pare că totul se învârte în jurul lui.

Parcă-ar fi bolnav: se ridică c-o lentoare, cade la loc pe scaun cu semne de lehamite în brațe. Și fumează și în fine,

nu mai vorbește. Fiul pare în afara cadrului, nu se cuplează. Părul lui cârlionțat ca al tatălui, dar negru ca fundul tigăii, îi arată originea maternă mai viguroasă. E lat în umeri și înalt. Nu-i făcut din doi ca Ion Lucian, tatăl. E vesel și fericit, fără complexe. În ultimul an de liceu, gata să-și ia zborul. Tatăl îl privește printre gene prostite, parcă nu-l recunoaște:

— Tu ce cauți aici?

— Pe tine.

— Da' cine ești tu? Hă, hă! Fratele meu alb, hi, hi!

Fiul zâmbește, parcă cu înțelegere maturizată. Ion Lucian tremură, răsturnând paharul cu-n gest nervos:

— Nu ești fratele meu, acela a murit la naștere. Tu ești un străin. Am avut un frate geamăn, pe Mihai. Pe acela l-a omorât mă-ta. Paharul spart, cu sânge răspândit pe jos îi pare c-ar fi sângele celui pierit.

— Uită-te aici, ăsta-i sângele lui. L-am mai omorât o dată. Eu pe cine am cu mine, pentru mine, în mine? Pe cine, măi străinule! Îl ia de guler, scuturându-l. Fiul zâmbește mai departe și-și arată dinții lui albi, strălucitori, ca ai mamei.

— Pleacă de aici, lasă-mă-n pace!

— Plec. Mersul lui legănat, nepăsător, salutul lui pentru cei din încăpere, pare al unui necunoscut, care-a nimerit din întâmplare acolo.

Ion Lucian își privește mâinile goale și se-ntrebă, cine-i cu el? Patru copii, trei neveste, cine-i cu el? El e cu el. Înțelege că sufletește, e singur. Pustietate și declin... Ce va mai fi. Poate va candida ca senator, dacă-l vor propulsa ai lui din partid. Poate-și va iubi nepotul, pe Alexandru, al Lucianeii. Întâiul lui nepot. Poate va intra într-o afacere convenabilă, se poartă. Dacă nu, va face un pas prea îndrăzneț și-și va scrânti iar viitorul.

Dracul din el s-ar putea să-l ducă iar la pârnaie: o reclamație bine plasată și incomodul Ion Lucian, om de succes, poate fi lovit în cap, ca dracii aceia în iad și sângărând, să nu se mai ridice nicicând. Crezi?

Oare ce-i va rezerva viitorul? Mai are viitor? Cine n-are? Cresc alte generații. Fiul lui, fetele, de care nu prea s-a ocupat să le-nvețe cum e viața, „cum cată să fie“. Dar el, ce știe din viață, cu ce-a rămas din întâmplările prin care a trecut? Toată viața lui a fost o alergare, înspre ce? Înspre cine? Cu ce s-a ales? Cu ce ne alegem?

El știe că trebuie să lupte. Cu morile de vânt, cu superiorii, cu femeile, cu copiii, cu ultima nevastă. Numai astfel va fi și va rămâne el, dublul, pașnicul, locvacele, fermecătorul violent, Ion Lucian. Geamănul din el n-a murit de tot. Cât timp îl simte pulsând în el, merită să trăiască luptând. Nu pustnicia, ci lupta a ales-o.

Don Quijote al vremurilor noastre

Anonimul nebun, romanticul, care pentru crezurile lui e gata să dispară. Dreptate? Sau ce? Care-i adevărul lui? Iubire sau ură? Indiferență? Grandoarea celor care nu renunță. Și merg mai departe. Ei cred în nebunia lor! Ei vor? Ei pier? Ei sunt!

Noi suntem pentru că ei sunt. Noi luăm ceva din aura lor de oameni absurzi (Camus să trăiască! și Cervantes!) și... trăim!

Alter egoul meu este. Se aude încă. Răsună. Are ecou în mine și-l scriu.

Nu-i e teamă de ridicol, de batjocură, de izolare, de singurătate.

Scopul lui mântuirea: prin mânjire, prin autoflagelare, prin penitență, prin turnarea cenușii în cap.

Iar eu îl urmăresc îndeaproape, să văd ce va mai face năzbătiosul meu nepot...

Zexe. Fuse și... nu se duse

Cum să piară alter egoul meu?

O va lua, probabil, iar de la început:

a)...

b)...

c)...

.....
cu aceleași precepte –

dreptate (aiurea),

adevăr (cine crezi că-l poate atinge de tot?)

așa că:

Nicio dragoste nu e o dragoste deplină, niciun trup nu-i stăpânit total. Nicio contopire nu-i suficientă. Totul, în fugă. Într-o goană a dorinței de împlinire care duce la neîmplinire. Goana nu poate decât să strice, înseamnă superficialitate. Poate că e ceea ce lipsește acestei ample povestiri. Pe urmele vieții lui Ion Lucian în salturi, în galop, așa a ieșit și scrierea, cu salturi, cu omisiuni. Viața n-o pot repeta în totalitatea ei, asta însemnând ca eu să nu mai fi trăit deloc și să fi urmărit clipă de clipă existența lui Ion Lucian. Am făcut ce-am putut.

Am încercat să fiu „celălaltul meu seniorial“ – nepotul soțului meu, unul dintre zecile, o chintesență a calităților și defectelor familiei. Dacă cele scrise i se vor părea prea directe, brutal de adevărate, să creadă că pe mine m-am descris, substituindu-l pe el unor întâmplări care îmi aparțin numai mie.

El: Fuse și se duse.

Despre autoare

Raisa Boiangiu s-a născut la 1 septembrie 1934 în satul Speia – Basarabia.

În 1940 se refugiază împreună cu mama și bunica la Râmnicu Vâlcea, iar din 1942 în comuna Almaj, județul Dolj. Tatăl este deportat în Siberia.

Între 1945–1951 urmează Liceul de Fete „Elena Cuza” din Craiova. 1953–1955 este studentă la Institutul Pedagogic din București.

În 1958 absolvă Facultatea de română-istorie, Universității din București, după care funcționează în învățământul preuniversitar ca profesoară de Limba și literatura română, o perioadă și directoare, la Școala generală nr. 3 din Hunedoara, 1962–1977, și la Liceul nr. 2 din Hunedoara, 1977–1989, când se pensionează.

În 1979 câștigă concursul literar organizat de Editura Albatros.

Debutează cu versuri în revista „Familia” cu o prezentare de Ștefan Augustin Doinaș .

Debutează editorial în 1982 la Editura Albatros cu romanul istoric *Zantiala, fiul pământului*.

În perioada 1972–1989 frecventează Cenaclul „Flacăra” din Hunedoara și „Sinteze” din Deva.

În 1996, în *Cartea albă a securității. Istorii literare și artistice. 1969/1989*, la pagina 353, se menționează că i-a fost interzisă publicarea unor manuscrise din „pricina conținutului ideologic necorespunzător”.

Colaborează la revistele: „Familia”, „Gazeta învățământului”, „Limbă și literatură pentru elevi”, „Ritmuri hunedorene”, „Provincia Corvina”, „Arhipelag”, „Orient latin”, „Expres-Magazin”, „Tribuna”, „Semne”, „Rămuri”, „Discobolul”, „Ardealul literar”, „Oglinda literară”, „Vitrării” etc.

Membră a Uniunii Scriitorilor din 2011, Filiala Alba-Hunedoara.

Cărți publicate

Zantiala, ful pământului – roman istoric, București: Editura Albatros, 1982;

În zbciumul vântului – roman, Craiova: Editura Vlad&Vlad, 1998;

Insula tăcerii: Confesiuni, povestiri și schițe despre vise, medici, boli și... accidente, Deva: Editura Călăuza, 2000;

Fuga neterminată – roman, Timișoara: Editura Signata, 2002;

Călcâiul vulnerabil – roman, Deva: Editura Călăuza, 2004;

Calea sfâșierilor. Joc înaripat – roman, Deva: Editura Danimar, 2005;

Splendorile agoniei – roman, Deva: Editura Danimar, 2006;

Călătoria înspre origini – roman, Deva: Editura Danimar, 2007;

Dizarmonii: De la tinerețe pân' la bătrânețe – poezii, Deva: Editura Călăuza, 2008;

Amurg magic – roman, Deva: Editura Călăuza, 2009;

Ploaia de foc – roman, Deva: Editura Polidava, 2012;

Poeme cu dichisuri – poeme, Deva: Editura Polidava, 2013;

Învingătorul – roman, Iași: Editura TipoMoldova, 2013;

Năzbătiosul – furios, cu grație – roman, Craiova: Scrisul Românesc Fundația-Editura, 2015.

Repere critice

Insula tăcerii... – „Prozatoare înăscută, cu o tenacitate robace a scris mii, zeci de mii de pagini, dar a tipărit întâmplător și mai degrabă nenorocos, în zodii adverse... Proze îmbibate de feminitate și de o duioșie drastic sfâșiate de cele mai brutale interogații... Cu sau fără forme statutare D-sa onorează breasla noastră de peste două decenii!”

Mircea Sîntimbreanu

În zbciumul vântului – „Un roman al introspecției psihologice, grevat pe retrări ale unei memorii voalate de timp, alcătuit din colaje, aidoma

unui montaj cinematografic. Miza autoarei este pe stilistică,... sparge tiparele textului alcătuind un amalgam poematice-prozaic terifiant.“

Eugen Evu

Fratele cel nenăscut – „Manuscrisul *Fratele cel nenăscut* este scris cu mare talent, este sensibil, denotă o mare priză lirică, o înclinare nativă către dimensiunea intimă a lumii. Autoarea dovedește fantezie, forță expresivă, ritm nervos al frazei, inteligență componistică...” (referat extern, 1983)

Matei Vișniec

Fuga neterminată – „Comparativ cu anterioarele sale cărți aceasta este cea mai reușită (*Fuga neterminată*). Stilul autoarei, procedeul unei epici cu regresii în memorie, este deja cunoscut. Raisa Boiangiu s-a ambiționat să abordeze, pe dimensiunea autoreferențială predominantă, o perioadă istorică încă întunecată, mai ales pentru generațiile tinere. Meritul autoarei sporește, chiar dacă ea se rezumă la propria-i poveste, de fostă dascăliță încă în anii stalinismului.“

Eugen Evu

Călcâiul vulnerabil – „...Orizont afectiv și sensibilitate necontrăfăcută în paginile volumului *Călcâiul vulnerabil*, carte ce definește o veritabilă prozatoare și conturează un univers insolit ca și viața ce pulsează în el.“

Florea Miu

Fuga neterminată – „Raisa Boiangiu? O scriitoare pe cât de matură, pe atât de discretă cu egale disponibilități pentru romanul istoric tradițional, cât și pentru cel de subtilă investigație psihologică. O scriitoare pentru cititori sensibili și cultivați...”

Radu Ciobanu

Calea sfâșierilor – „...Autoarea își cucerește cititorul încă din prima pagină, prin motto din Emil Cioran: «...ai murit iubind...», ca-n versul eminescian «Nu credeam să-nvăț a muri vreodată...» și prin incitanta frază: «Îți vei regăsi liniștea recunoscându-te în destinul lui Petru...» Aș sublinia *Calea sfâșierilor* – *Destinul lui Petru*, partea I, sau *El, Ea, întreaga carte*.

Cu prezentul roman, domnia sa, Raisa Boiangiu conturează o

proză analitic-descriptivă, minele subiective, memorii și rememorații din poezia destinului «lirism», care ne place nouă, (femeilor) cititorilor femeii...“

Maria Misir Băloiu

„*Călătoria înspre origini*, ni se pare piscul creației sale: ceea ce, la Proust, a fost efectul (re-memorant-recuperant/ regăsitor de timp trecut) al unei «madeleine», la Raisa Boiangiu este apariția verișoarei sale Valia (cu care copilărise, în Basarabia, de unde se refugiasse Raisa...)

Talentul deosebit, zguduitor, al doamnei Raisa Boiangiu, este de a se ridica faptul cotidian, la nivelul de simbol-fapt cu semnificație cosmică, consecințele/relevanțele în istorie ale cotidianului fiind palpate cu palme tragic-crispate, de orb vizionar și apocaliptic... personal, noi nu am citit, despre Basarabia actual-contemporană, pagini mai cutremurătoare, mai patetice, care să someze, cu voce vuitoare, de proroc și de Arhanghel dumnezeiesc – mândros și exasperat... tragic, duios și siderat de consecințele istoriei, în creația Lui Dumnezeu.

Adrian Botez

Călătoria înspre origini – „Ca factură *Călătoria înspre origini* are câte ceva din literatura engleză prin felul riguros narativ al lui Dickens, dar și digresiv, dacă nu cumva inextricabil analitic prin priologismul joyceian, într-o formulă mixtă tip Huxley.

Mărturisesc că am citit în ultimii ani multe cărți despre Basarabia și frații noștri, încă încarcerati și surghiuniți, basarabenii. Toate aceste lecturi la un loc nu m-au emoționat cât *Călătoria înspre origini* a Raisei Boiangiu.

Gligor Hașa

Amurg magic – „În romanul său *Amurg magic* apărut la Editura Călăuza din Deva în 2009 D-na Raisa Boiangiu face din pasiunea pentru scris o modalitate existențială mereu provocată și întreținută de amintirea retrăită într-un amurg al vieții când esențiale devin întrebările și nu răspunsurile, în care cotidianul n-o lasă indiferentă pe eroina ajunsă la vârsta senectuții...”

Cornel Nistea

Cuprins

Clopoțelul de început	5
Clopotele sună... ..	8
S-a născut: primul beng.....	10
Pentru cine bat clopotele?	11
În căutarea fructului oprit	14
Fratele geamăn	21
Orașul cu tentațiile lui.....	30
Viața lui se derulează vijelios și altfel.....	33
Înfulecarea „fructelor oprite“	36
Întâia nevastă pe gânduri	39
Șir de copii	42
Specializarea – o boală, un caz cu necaz	51
Fratele lui alb – geamănul.....	54
A fi sau a nu fi... acasă.....	61
Nebunii – nebunii fac... nebunii.....	65
Alte chipuri: te-mbie tinerețea?	67
Procese – procese, ca-ntr-un refren.....	72
Procesul bisat... ..	75
Descurcă-te sau încurcă-te mai rău	90
Viața merge înainte	95
Alte vremuri, alte glasuri	101
Vremuri noi sau tot vechi	104
Oare ce-i mai pot șopti: satul, străbunii?	108
Don Quijote al vremurilor noastre	113
Zexe. Fuse și... nu se duse	114
Despre autoare. Cărți publicate. Reperere critice	115

Bun de tipar: februarie 2015
Apărut: martie 2015
Format: 14,5 x 20,5 cm
Scrisul Românesc Fundația–Editura,
Craiova, România
Tel./fax: 0722.753.922; 0251/413.763

Tipar executat la: **Tipografia ProdCom**
Târgu-Jiu